

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1st—, lanskoletne 2st—; me-
sečna naročnina Din 20st—, za tu-
jino 30st—. Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
Oglaš po tarifi in dogovoru.
Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15 621.

Št. 134

Ljubljana, nedelja, dne 14. junija 1931

Leto II.

Dr. Karol Benzinger

Dosedanji vodja političnega oddelka v švicarskem ministrstvu za zunanje zadeve dr. Karol Benzinger je postal predsednik pristaniške komisije v Gdansku (Danzig).

Ministrski predsednik general Živković v Zagrebu

Zagreb, 13. junija. AA. Ob 7.35 je došel iz Beograda predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve general Peter Živković. Na postaji sta ga sprejela ban dr. Ivo Perović in upravnik policije dr. Janko Bedeković. Predsednik ministrskega sveta se je odpeljal v bansko palačo, kjer je pregledal vse oddelke banske uprave. S pregledom je bil zadovoljen. Ob 11. je odšel v dvor, kjer ga je sprejel Nj. Vel. kralj v avdijenci.

Odstop starega in nastop novega predsednika francoske republike

Pariz, 13. junija. d. Danes ob 14.40 se je v elizejski palači izvršila slovesna predaja predsedstva republike novemu predsedniku Pavlu Doumerju. Predsednika Doumerja je šel ministrski predsednik Laval iskat v senatno poslopje. Oba sta se nato v odprtem vozu, spremljana od dveh švadronev republikanske garde, odpeljala po slavnostno okrašenih ulicah v elizejsko palačo, kjer ju je pričakoval stari predsednik Doumergue s člani vlade, s predsedniki in člani senata in poslanske zbornice. Doumergue je imel na Doumerja priloženost nagovor, v katerem je slavil lepe lastnosti novega predsednika. Doumer se je zahvalil staremu predsedniku v imenu naroda za njegove zasluge v času njegovega predsedovanja. Nato je stari predsednik novemu izročil državno oblast, hkrati pa mu je predal tudi veliki križ Častne legije. Novi predsednik je nato v spremstvu Lavala odšel v mestno hišo, kjer je bil oficijelen sprejem. Ministrski predsednik Laval je nato podal novemu predsedniku republike formalno ostavko vlade, ki pa ni bila sprejeta.

Francoske ladje v Splitu

Split, 13. junija. k. Včeraj popoldne je bila na francoski vojni ladji »Duquesne« prirejena čajanka, ki so se je udeležili zastopniki vojaških, civilnih in cerkvenih oblastev.

Italija hoče pomagati Avstriji

Dunaj, 13. junija. AA. Semkaj sta prispela italijanska poslanca Bianchini in Suvich kot zastopnika italijanskega bank, da se informirata o možnostih italijanskega sodelovanja pri rešitvi avstrijskih težkoč.

Pred podpisom trgovske pogodbe med Avstrijo in Ogrsko

Budimpešta, 13. junija. n. Avstrijsko-madžarska trgovinska pogajanja so zaključena. Trgovinsko pogodbo bodo dne 21. podpisali. Pogajanja med kraljevino Jugoslavijo in Madžarsko se prav tako že vršijo. Splošno prevladuje mnenje, da bodo ta pogajanja do druge nedelje zaključena. Takoj nato bo tudi podpisana trgovinska pogodba med obema državama. Pričetkom prihodnjega tedna pa se bodo pričela pogajanja med Madžarsko in Češkoslovaško za sklenitev nove trgovinske pogodbe.

Spomenik za angleškega maršala Haigha

Montreuil, 13. junija. AA. Tu bodo odkrili 28. junija maršalu Haighu spomenik. Montreuil je bil več mesecev glavni stan angleške armade v svetovni vojni. Svečanosti se bo udeležilo na tisoče bivših angleških častnikov in prijateljev maršala. Francija se pripravlja, da dostojno proslavi spomin velikega vojaka. Upajo, da bo odkril spomenik waleški princ, ki je služil v Franciji pod maršalom P' ighom.

Spor med Vatikanom in rimsko vlado

Spor še ni poravnal - Ostri nastopi fašistov proti duhovnikom in voditeljem katoliške akcije - »Osservatore Romano« poroča o novih nasiljih

Pariz, 13. junija. n. Spor med Vatikanom in fašistovsko vlado še ni poravnal. Nasprotno se odnosi med obema rimskima silama vedno bolj ostro, ker se fašisti niso zadovoljili s tem, da so razpustili katoliške mladinske ženske in dekleške organizacije, marveč so v zadnjem času nastopili tudi proti voditeljem katoliškega pokreta in duhovnikom, da bi na ta način onemogočili vsako delovanje odbora, ki vodi katoliško akcijo.

Katoliška akcija je vrhovni forum za versko propagando ter za kulturni in socialni podvig ljudskih mas. V skladu s temi svojimi nameni je katoliška akcija prevzela vodstvo nad vsemi drugimi katoliškimi organizacijami. Italijanska vlada je s konkordatom zajamčila za katoliško akcijo svobodno delovanje in prepustila Vatikanu kontrolo nad njo. Sedaj pa so začeli fašisti baš zaradi tega, ker štiti katoliško akcijo Vatikan, tožiti to organizacijo, da je svoje delovanje razširila tudi na politično polje. Tako so našli argument za razpust vseh organizacij, ki so bile orga-

nizirane v katoliški akciji, ker vrhovne institucije, katoliške akcije same, niso mogli razpustiti. Da bi pa škodili tudi njej, so pričeli sedaj nastopati proti voditeljem katoliške akcije.

Zanimivo je, da so hoteli pred dvema leti s pomočjo tkzv. nacionalnih katolikov (v resnici političnih dezertarjev), ki so odkrito pristali na to, da se katoliška akcija vključi med fašistovske organizacije, pridobiti katoliško akcijo za svoje politične namene. Tedaj je fašistovski »Impero« naglasil potrebo, da katoliška akcija zbere mase, ki slone na katoliških tradicijah in jih vzgoji v fašistovskem duhu.

»Excelsior« je sedaj objavil vest, da je Vatikan v svojih notah, ki jih je poslal fašistovski vladi, zahteval, da fašistovska vlada zadosti sveti stolici zaradi žaljivih vzklikov pri demonstracijah v raznih italijanskih mestih, posebno pa v Benetkah, kjer so fašisti vzklicali: »Smrt papežu! Doli Jugoslavija! Doli Francija!« V svojih protestnih notah je Vatikan tudi odločno zahteval, da se kaznujejo fašistovski na-

silneži, ki so v raznih italijanskih mestih pretepli voditelje katoliške akcije in opustošili prostore katoliških organizacij. Kakor kaže, je fašistovska vlada v svojem odgovoru na vatičanske note do neke mere ugodila vatičanskim zahtevam. Obžalovala je, da so fašisti žalili papeža in sveto stolico, fašistovski listi pa so s svoje strani objavili uradno poročilo, da je policija aretirala tri nasilneže, ki so opustošili škofijsko pisarno, in da je uvedla kazensko postopanje proti petim drugim.

»Osservatore Romano« pa med tem še nadalje poroča o novih fašistovskih napadih na voditelje katoliške akcije in na posamezne duhovnike. Tako so aretirali nekoga duhovnika in ga odpeljali na policijo, ker se je pred cerkvijo razgovarjal s tremi mladeniči. Fašisti so ga obtožili, da je imel brez vsakega dovoljenja sestanek s katoliškimi fanti. V Milanu so baš pripravljali ekspedicijo katoliškega lista »Italia«. Fašisti so vdrli v tiskarno in odnesli vse iztise lista, tako da državni oblasti sploh ni izdala dekreta o zaplombi lista.

Izboljšanje položaja Delavske vlade

Sporazum med Delavsko stranko in liberalci glede zemljarine — Rešitev krize se bo našla — Liberalci bodo najbrže sprejeli Macdonaldovo stališče

London, 13. junija. AA. Časopisje poroča, da se je politični položaj, ki je nastal zaradi vladinega odpora proti liberalnemu izpreminjevalnemu predlogu k zakonskemu načrtu o zemljarini, nekoliko izboljšal.

Na včerajšnji konferenci liberalnih voditeljev in ministrov je po poročilu »Daily Herald« napetost nekoliko popustila. Upajo, da pride med liberalci in vlado v tem vprašanju do ponedeljka do sporazuma. V krogih delavske stranke menijo, da se bo vendarle našel izhod iz sedanjih težkoč.

Tega mnenja so tudi listi »Daily Mail«, »Daily News« in »Daily Telegraph«.

»Daily Express« pravi, da bodo liberalci v toliko izpreminili svoj izpreminjevalni predlog, da bo sprejemljiv tudi za vlado.

»Morningpost« poroča, da se bo našla re-

šitev krize, ki se je omejila zgolj na nespo-

razum. »Times« pravijo, da na včerajšnji konferenci ni prišlo do sporazuma o primerni izpremembi besedila liberalnega predloga. Končna odločitev najbrže ne bo padla pred torkom, ko bo spodnja zbornica razpravljala o tej zadevi.

»Manchester Guardian«, ne vidi razloga, zakaj naj bi ne prišlo v tem vprašanju do sporazuma.

List meni, da bo zakladni minister na torkovi debati v spodnji zbornici pobijal liberalni izpreminjevalni predlog, dočim bo ministrski predsednik ponudil liberalcem, da bo proučil to vprašanje pred končno odločitvijo.

List končuje, da bodo liberalci najbrže sprejeli Macdonaldovo ponudbo.

Politične razmere v Romuniji

Novi parlament se sestane 15. iunija — Komunistične mandate bo vlada uničila — Dr. Maniu, voditelj kmetske stranke, ostro napada vlado

Bukarešta, 13. junija. n. V ponedeljek dne 15. t. m. se prvič sestane novi romunski parlament. V novem parlamentu bo 80 liberalnih poslancev mesto 67, kakor je bilo določeno v volilnem sporazumu. Liberalci so znali postaviti svoje kandidate na dobrih mestih, tako da jih je bilo zbranih 13 več, kakor je bilo prvotno pričakovati. Ta njihov uspeh je javnost sprejela kot senzacijo, posebno še, ker mora Jorga od mandator, ki si jih je v volilnim sporazumom izvojeval, 10 odstopiti Nemcem, 6 pa agrarni ligi, tako da jih bo nje-mu ostalo le 191. Brez pomoči liberalov bo na tak način ostal v parlamentu v manjšini.

Vlada se pripravlja nato, da uniči komunistične mandate, ki jih je 5. Bukareštanski listi pišejo danes, da je izzvalo senzacijo današnjega dne to, da sta se dr. Maniu, ki je sinoči prispel v Bukarešto, in šef liberalne stranke Duca, sinoči sestala in se dolgo posvetovala. Dr. Maniu je Duci odkrito ponudil politično sodelovanje. Liberalni »Vitorul« pravi, da bo liberalna stranka zaenkrat podpirala vlado, a le pod izrecnimi pogoji, če bo namreč razveljavila upravnih zakon, znižala proračun, ukinila avtonomne zavode in zmanjšala davčna bremena.

Dr. Maniu je nekemu madžarskemu novinarju dal izjavo, v kateri je ostro napadel vlado. Obtožil je vlado, da je falsificirala volilne rezultate, da je maso volilnih listov odvzela opozicijskim strankam in jo na nepošten način dodala vladnim strankam. Dr. Maniu je izrazil nado, da bo nacionalno kmečka stranka uživala še

nadalje brezmejno popularnost, kakor jo je prej, in da bo Jorgova stranka životalila le nekaj mesecev. V sedanjih težkih krizah mora na čelu romunskega naroda stati le takšna vlada, kakršna je po volji naroda. To je mogoče doseči samo s poštenimi in svobodnimi volitvami. Rezultati zadnjih volitev pričajo, da brez nacionalno-kmet-ske stranke ni mogoče izvršiti nikake koncentracije.

Francoski letalci v Zagrebu

Zagreb, 13. junija. k. Danes ob 10. dopoldne so končno prišli v Zagreb francoski letalci. Sprejeli so jih na svečan način z vojaško godbo. Pozdravili so jih zastopniki našega letalstva in francoski konzul. Francoska letala so zelo velika in tehtajo do 5600 kg. To so največja letala, kar jih ima francosko letalstvo. Vsako letalo ima po dva motorja s skupaj 960 konjskih sil. Nosilnost letala je 2000 kg. Vsa posadka vseh 6 letal šteje 24 moških. Letalci so se ob pol 4. poposlovili od naših letalcev in so odleteli proti Zemunu. Od tam odidejo v Bukarešto in Sofijo, potem pa se vrnejo v Pariz.

Poljski novinarji v Dubrovniku

Dubrovnik, 13. junija. AA. Poljski novinarji, ki so bili v Sarajevu, so dospeli danes ob 7. v Dubrovnik. Vožnja Sarajevo—Dubrovnik je napravila na poljske novinarje najlepši vtis. Poljske novinarje so sprejeli predsednik občine Micić, poljsko pevsko društvo »Echo«, številni meščani in novinarji. Gostje so se nastanili v hotelu »Imperial«. Danes so si ogledali mesto, popoldne pa jim je priredila občina svečan sprejem. Jutri odpotujejo na Cetinje.

Novi sokolski domovi v Beogradu

Beograd, 13. junija. l. Jugoslovanska prestolnica dobi v kratkem 3 velike in lepe sokolske domove. Gradili bodo dom sokolskega društva Beograd-Matica v Deligradski ulici, kakor so si zamislili naši Sokoli, bo ta dom velika in udobna stavba, ki bo docela služila svojim namenom. V domu bo nameščena tudi prednjaška šola SKJ, ki bo nadomestila dosedanje prednjaške tečaje. Ta šola bo vsekakor velike važnosti za napredek našega sokolstva.

Drugi veliki dom — trinadstropno stavbo — dobi društvo Beograd II., tretji dom pa bodo gradili za društvo Beograd III.

SKJ je pričel tudi akcijo za posojilo 25 milijonov dinarjev, ki ga namerava najeti za sanacijo sokolskih domov v raznih krajih naše države. S tem posojilom se bo na racionalen način rešilo vprašanje o zadolženih sokolskih domovih.

50-letnica beogradske trgovske omladine

Beograd, 13. junija. l. Beogradska trgovska mladina bo 21. t. m. na svečan način proslavila 50-letnico svojega delovanja. Za jubilarno spomeniko je Nj. Vel. kralj napisal to-le posvetilo: Beogradska trgovska mladina za priznanje starejšim in pobudo mladim, Aleksander 1931.

Prihodnji kongres slovenskih žen bo v Beogradu

Varšava, 13. junija. AA. Kongres slovenskih žen je sklenil, da se vrši prihodnje leto kongres v Beogradu. Sprejet je bil tudi predlog, da se istega dne po vseh slovenskih državah vrši slovenski dan. Nato je kongres brzojavno pozdravil Nj. Vel. kraljico Marijo, bolgarsko kraljico in gospo predsednika Moćicega. Pri volitvah v predsedništvo je bila izvoljena za predsednico ga. Hubička, za podpredsednico Smolarova in Čapkova, eno mesto podpredsednice je določeno za Jugoslavijo, ki jo bo naknadno imenovala. Istotako je rezerviran v odboru za Jugoslavijo 5 mest, za Češkoslovaško 3 in za Poljsko 2 mesti.

Varšava, 13. julija. AA. Včeraj popoldne je zaključil kongres slovenskih žen svoje delo. Sprejete resolucije naglašajo potrebo intelektualne kulturne in materijalne vzgoje mladine v slovenskem duhu, potrebe enakopravnosti žene v zakonskem pogledu ter potrebo sodelovanja žene na kulturnem in gospodarskem polju.

Seja poslovnega odbora Zveze jugosl. mest

Zagreb, 13. junija. k. Danes dopoldne se je pod predsedstvom zagrebskega župana dr. Srkulja vršila seja poslovnega odbora Zveze mest. Na seji so bili odposlanci 10 mest. Poslovni odbor je razpravljal o predmetih, ki pridejo na dnevni red skupščine, ki se bo vršila 20. t. m. v Sarajevu. Nato so bila sprejeta vsa poročila odbornikov, kakor tudi proračunski predlog za leto 1931. Poslovni odbor je sklenil, da ostane sedež Zveze mest še naprej Zagreb.

Dva nova člana francoske akademije

Pariz, 13. junija. AA. Francoska akademija nesmrtnikov je izvolila dva nova člana. Na mesto maršala Joffre-a je bil izvoljen vrhovni poveljnik francoske vojske general Weygand. Pisatelj Pierre Benoit je bil izvoljen šele po drugem glasovanju z 18 glasovi proti 14.

Najboljša obramba

Za uvod svoji pomembni knjigi »Osebnosti in oblikovalci« je uporabil grof Storza izrek starega grškega zgodovinarja, da »sila držav ni ne v ladjah in ne v obzidju, temveč v možeh.« Ti so oblikovalci nove dobe, ki so ustvaritelji napredka in oni so tisti motor, ki daje vsemu človeškemu gibanju pravo smer. In nova doba, ki je nastala po svetovni vojni, naj postane tudi doba velikih mož, velikih oblikovalcev, ker je treba zgraditi novo življenje, da bodo s tako velikimi žrtvami kupljene izkušnje svetovne vojne človeštvu v korist.

Tudi naš narod bi moral imeti hojenje, da dobi čim več celih mož. Kajti tudi naš narod je šele v razvoju, tudi naš narod je šele na začetku svoje poti navzgor in tudi naš narod zasluži, da mu bodo težke izkušnje svetovne vojne le v korist in v zdrav temelj solidnega blagostanja. Tem bolj pa potrebuje naš narod celih mož, ker so ti tudi najboljše obramba. Na prelomu stare in nove dobe so samo celi možje tako močni, da ne kolebajo v neodločnosti, temveč da gredo premočrno k svojemu cilju. Samo celi možje pa imajo tudi one krepke živce, da jih ne zlomi nobena nesreča in da ohranijo tudi v najtežjem položaju hladno preudarnost in s tem tudi vso sposobnost za aktiven odpor. V resnici, več ko vsa obrambna sredstva pomenijo za obrambo pravi možje, ker šele v njih rokah izpolni vsako orožje svoj popoln namen.

Vprašanje pa je, če se tudi v resnici trudimo, da dobimo generacijo krepkih mož. Je sicer res, da se celi možje rode in da jih je mogoče umetno priključiti na svet, če jih ni dala narava. Ali prav tako pa je tudi res, da bi mogli imeti neprimerno več pravih mož, če bi bile razmere vedno takšne, kakršne bi morale biti. Toda kolikrat so morali ljudje gledati, kako se vsled zvez, denarja ali strankarstva silijo v ospredje ljudje, ki so postali znani samo po tem, da se znajo vedno prilagoditi konjunkturi. Kolikokrat so morali spoznati naši najboljši ljudje, da je ves njih napor zaman, da ne morejo priti do veljave ravno zato, ker hočejo biti celi možje. Te nepravde razmere so zavrle polet našega naroda, samo v poletu pa se rode celi možje.

Pa tudi pri vzgoji mladine se vse premalo pazi na to, da se vzgajajo značaji. Vsled izpričevala se seveda nujno potrebuje, da se gleda predvsem na znanje dijakov, toda to še ne zadostuje. Kaj nam pomaga z vsem znanje natovorjen človek, če pa njegov značaj ni vreden piškavega oreha. Ta človek ni nikdar sigurno naš, ta človek more svoje znanje uporabiti tudi proti interesom našega naroda. Le prebogost smo to tudi že doživeli. Utrditev značaja, vzbujanje volje v mladini, da vidi svoj ideal v celem možu, tudi to mora postati bistven del šolske vzgoje. Seveda pa mora tudi vzgojitelj sam biti v tem pogledu svojim učencem za vzor.

Dokler ne dobe v našem javnem življenju celi možje odločilen vpliv, tako dolgo se tudi naše nacionalno življenje ne bo razvilo v tej meri, kakor bi se po 6. januarju moglo in moralo. Ni mogoče pričeti nobene, še tako potrebne akcije, če pa ni tu mož, ki bi mogli to akcijo sprejeti. Najboljše ideje, najpotrebnejše zasnove, vse ostane le v zraku, če ni tu mož, ki so sposobni in se misli uresničiti. Ne od predpisov in ne od paragrafov prihaja rešitev, temveč samo od celih mož, ki te predpise in paragrafe pravilno razumejo in dobro izvedejo.

Sedanja družba še ni našla svojega kompasa, ker se še lovi med starim in novim. Poleg tega pa se še ni opomogla od razrušenja vojne dobe, dočim mlada generacija, ki bo čisto neodvisna od vojnih posledic, komaj dorašča. V tem je vzrok duševne krize, ki jo preživljamo in iz katere nas morajo izkoptati le celi možje. Može in žene, ki bodo čisto zasedli svoja mesta, ki ne bodo kolebali, kadar imajo vršiti svojo dolžnost in ki bodo nedostopni tako za korupcijo, ko za malodušje in za pasivnost.

Ves naš napredek je odvisen od tega, če dobimo čim prej in čim več celih mož in celih žen. In temu vprašanju bi morala naša vzgoja posvetiti prvo in največjo pažnjo. Koliko celih mož sem vzgojil, tako bi se moral vprašati vsak vzgojitelj, koliko celih žen sem vzgojila, bi morala se vprašati vsaka vzgojiteljica. Kadar se to zgodi, takrat je tudi rešen problem našega naroda, takrat ima tudi naša država svojo najmočnejšo obrambo, ki je od nekdanjih celih mož in ženah, ne pa v fičfiričih in omah-ljivcih.

Kongres jugoslovanskih narodnih železničarjev v Mariboru

Prihod in sprejem delegatov — Uvodna konferenca v Narodnem domu — Koncert »Drave«

Maribor, 13. junija.

Današnji dan je bil že ves v znamenju kongresa Združenja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev. Delegati iz Slovenije so prišli z dopoldanskimi vlaki in se zbirali na glavnem kolodvoru, da sprejmejo tovariše in brate Hrvat in Srbe. Dasi je bil njihov prihod napovedan za 10. uro, je prispel poseben vlak z delegati iz ostrija, vzhoda in juga države šele ob 11. uri. Dve veliki lokomotive sta pripeljali v 25 pullmannovih vozov okrog 700 delegatov, katere je vodil zaslužni predsednik združenja g. Djordjevič, šef prometnega oddelka generalne direkcije državnih železnic v Beogradu. Vlak je bil lepo okrašen z zelenjem, cvetjem in državnimi zastavami. Čudno pa je bilo, da na kolodvoru ni vihrala niti ena zastava.

Došle delegate je pozdravil zastopnik ljubljanske organizacije g. Rot. Naglašal je, da so stopili na ona jugoslovanska tla, na katerih se je že davno pred vojno, med vojno in posebej ob prevratu in naposled tudi v zadnjih 10. letih

bila ostra borba za zmago narodne misli med železničarji. Ta borba je končala z uspehom in nasprotniki vedno bolj ginejo. Za pozdrav se je zahvalil predsednik g. Djordjevič. Godba »Drave« je nato zaigrala več narodnih skladb.

Z zastavami in godbo na čelu so delegati nato odšli v mesto. Prenočili bodo deloma po hotelih, deloma pa v vozeh, s katerimi so se pripeljali. Ostali delegati so prispeli s poznejšimi vlaki. Obenem z delegati je prišlo v Maribor tudi več železničarskih sportnih klubov, ki bodo tu nastopili danes in jutri.

Ob 15. uri so se oficijelni delegati zbrali v veliki dvorani Narodnega doma, kjer je bila uvodna konferenca, na kateri so sprejeli važne sklepe o svoji organizaciji in stanju. Ostali gostje so si v spremstvu mariborskih tovarišev ogledali mesto in najbližjo okolico. Zvečer ob 20. uri pa je bil v veliki dvorani pivovarne Union koncert pevskega zbora »Drave«, katerega so se poleg delegatov udeležili mariborski železničarji in številno občinstvo.

Jugoslovanski bojovníki v Franciji

Svečan sprejem v Lyonu

Lyon, 13. junija. AA. »Polius d'Orient« so priredili sredi ob 8:30 velik banket na čast bivšim jugoslovanskim bojovníkom in rezervnim častnikom. Na banketu je bilo 500 povablencev. V toku banketa je bilo več govorov, ki so naglašali voljo Jugoslavije in Francije, da sodelujeta tudi v bodoče čim tesneje. Glasba je svirala obe narodni himni in vojaške komade Med banketom je bilo najprijetnejše razpoloženje.

Lyon, 13. junija. AA. Včeraj ob 17:30 so dospeli v Lyon bivši jugoslovanski bojovníki. Na postaji jih je sprejel general Miclaud. Predsedništvo FIDACA, predsedništvo sekcije »Polius d'Orient«, predstavniki mestnih in vojaških oblasti ter vseh vojaških udruženj. Na peronu in pred postajo so bile zbrane ogromne množice ljud-

stva, ki so navdušeno pozdravljale jugoslovanske bojovníke. Tako se je Lyon pridružil v bratstvu in prijateljstvu do Jugoslavije vsem francoskim mestom, ki so sprejela jugoslovanske goste tako prirčno. Na peronu je pozdravil slovanske goste general Miclaud s prirčno dobrodošlico. Formirala se je povorka po mestu do glavnega trga. Ljudstvo na ulicah je burno aklamiralo povorki. Sredi trga je bila postavljena častna četa 99. pešpolka. Glasba je intonirala jugoslovansko himno in marseljske. Od glavnega trga so odšli naši bojovníki v občinski dom. Od trga do občinskega doma je bila na obeh straneh ulice falanga zastav mnogih društev in udruženj bivših bojovníkov. V občinskem domu je bila častna zakuska.

Zakon o ureditvi Državne hipotekarne banke

Beograd, 13. junija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za trgovino in industrijo in po zaslusanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi državne Hipotekarne banke kraljevine Jugoslavije.

Zakon se glasi:

Splošne odredbe.

§ 1. V zakonu o ureditvi državne Hipotekarne banke kraljevine Jugoslavije, prej uprave fondov, z dne 8. julija 1898 z izpremembami in dopolnitvami z dne 21. februarja 1906, 14. julija 1910, 30. marca 1922 in 14. marca 1924 se tole izpremeni:

1. Čl. 63 se izpremeni in glasi: »Upravni odbor Državne hipotekarne banke kraljevine Jugoslavije tvori upravnik Državne hipotekarne banke in 10 članov, ki se postavijo s kraljevim ukazom na predlog ministra za trgovino in industrijo ter v soglasju s predsednikom ministrskega sveta.«

2. Čl. 64 se izpremeni in glasi: »Upravnik Državne hipotekarne banke kraljevine Jugoslavije je predsednik upravnega odbora, upravni odbor pa voli iz svoje srede podpredsednika.«

3. Čl. 65 se izpremeni in glasi: »Članstvo v upravnem odboru traja 4 leta. Po preteku 2 let po uveljavitvi tega zakona odstopi pet članov, ki jih določi žreb, po preteku štirih let pa odstopi še ostalih pet članov. Nato odstopi po preteku dveh let pet članov, ki so bili štiri leta člani upravnega odbora. Njih mesta se izpopolnijo na način, ki ga določa čl. 63. Odstopivši člani se lahko postavijo na novo.«

4. Čl. 66 se ukine.

5. V čl. 67, prvi odstavek, pridejo namestu besed: »izvoliti novega člana na način, kakor je bil izbran odstopivši« besede: »postaviti novega člana na način, kakor ga določa čl. 63.« V istem členu pride namestu besedo »izvoljeni« v drugem odstavku beseda »postavljeni«. Namestu besed »ki je umrl ali drugače odstopil« pridejo besede »ki je umrl, drugače odstopil ali pa mu je trajno nemogoče opravljati članške dolžnosti«. Namestu besed »umrl ali odstopivši član« pridejo besede »umrl, odstopivši ali trajno v nemoci, da bi upravljal članške dolžnosti«. V istem členu pride za drugim odstavkom novi, tretji odstavek, ki se glasi: »Izpopolnjevanje po čl. 65 in tem členu se vrši nadalje v roku 2 mesecev od dne, ko je član odstopil ali prenehal opravljati dolžnosti.«

6. Čl. 68 se izpremeni in glasi: »Za člana upravnega odbora je lahko predlagan in potrjen samo državljani kraljevine Jugoslavije. Najmanj pet članov razen predsednika in podpredsednika morajo imeti za stalno bivališče Beograd.«

7. Drugi odstavek čl. 72 se izpremeni in glasi: »Za udeležbo na sejah in za dežurstvo v banki določi ministrstvo za trgovino in industrijo po predlogu upravnika Državne hipotekarne banke kraljevine Jugoslavije članom upravnega odbora posebno nagrado.«

8. V čl. 88 pridejo za besedami: »minister za trgovino in industrijo« besede »v soglasju s predsednikom ministrskega sveta.«

9. V čl. 89 se besedama »samo oni« dodajo besede »državljeni kraljevine Jugoslavije.«

10. Čl. 90 se izpremeni in glasi: »Članstvo v kontrolnem odboru traja štiri leta. Po preteku

dveh let od dne uveljavitve tega zakona odstopita dva člana, ki ju določi žreb, po preteku štirih let pa odstopijo tudi ostali trije člani. Nato odstopijo vsaki dve leti po vrsti po dva odnosno trije člani, ki so bili štiri leta člani kontrolnega odbora Hipotekarne banke. Odstopivši člani se lahko na novo postavijo, če ostane katero mesto v članstvu izpraznjeno s smrtjo, ostavko ali trajno nesposobnostjo vršitve dolžnosti, bo to mesto izpopolnil minister za trgovino in industrijo. Član, ki stopi na mesto člana, kateri je umrl, drugače odstopil ali mu je trajno nemogoče vršiti dolžnosti, ostane član samo tisto dobo, ki jo je imel pravico odslužiti umrli, odstopivši ali trajno za vršitev dolžnosti nesposobni član. Izpopolnjevanje se vrši najdlje v roku dveh mesecev po odstopu na način, ki ga določa čl. 88.«

11. Čl. 93 se izpremeni in glasi: »Za udeležbo na sejah v banki odredi minister za trgovino in industrijo na predlog upravnika Državne hipotekarne banke članom kontrolnega odbora posebno nagrado.«

12. Čl. 101, prvi odstavek z oddelki pod a), b) in v) se izpremeni in glasi: »Od čistega dobička se porabi:

a) 2% za nagrade — tanijsme — in sicer 1/5% za upravnika in člane upravnega odbora, 0/35% pa za člane kontrolnega odbora;

b) 4% za nagrade — tanijsme — uradnikom in ostalim nameščencem banke. Oddelek pod g) postane oddelek pod v). Predzadnji odstavek člana 101 se izpremeni in glasi: »Tanijsme pod a) se razdele tako, da pripada upravniku in vsakemu članu upravnega odbora 0/15%, vsakemu članu kontrolnega odbora pa 0/07%. V zadnjem odstavku čl. 101 pride za besedam »za uradnike« besede »in ostale nameščence«. Za tem odstavkom pride kot poslednji nov odstavek, ki se glasi: »Člani upravnega in kontrolnega odbora, ki zamude več ko polovico sej, imajo pravico samo do polovice nagrade, druga polovica pa gre v korist ostanka čistega dobička. Podeljevanje tanijsme članu, ki je v toku poslovnega leta odstopil, in tistemu, ki je prišel na njegovo mesto, se izvrši po številu dni, ki jih je prebil v banki.«

Prehodne določbe.

§ 2. V roku 2 mesecev po uveljavitvi tega zakona se bodo predložili in postavili vsi člani upravnega in kontrolnega odbora po predpisih tega zakona. Dotlej bodo stari člani vršili svoje dolžnosti.

§ 3. Odredbe § 1 točke 12 se bodo izvajale za vse poslovno leto 1931.

§ 4. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše in ko se razglasi v Službenih novinah. Takrat izgube veljavo vse zakonske določbe, ki se z njim ne krijejo.

Bogata Američanka izginila

Newyork, 13. junija. AA. Lsti poročajo o misterioznem umoru hčerke bogatega lekarnarja v Manhattanu. Staršem je dejala, da pojde na krov parnika »Mauretania«, kjer bo pozdravila svojo prijateljico. Redarstvo sodi, da je postala žrtev svojega pustolovskega življenja.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 13. junija. d. Obsežno delovanje neviht, morebiti tudi nekaj hladnoce.

Pogajanja za izvoz našega žita v Francijo

Pariz, 13. junija. AA. Kakor je znano, je na priporočilo Francije bil sprejet v Zenevi sklep, da se kot prva faza podpore v agrarni krizi da državam, ki so agrarni producentje, preferenčni režim. Posebno se to tiče držav donavske kotline. Ti ukrepi naj se v glavnem ustvarijo s pomočjo bilateralnih pogodb med državami proizvajalkami in državami, ki potrebujejo žito, vsekakor pa v okviru pogodb in sheme sporazuma, ki ga bo odobril odbor za evropsko unijo. To svojo inicijativo je začela Francija uveljavljati. Predložila je podonavskim državam sistem, ki bo v toliko ugoden, da bodo mogle te države izkoristiti svojo nadmoč in uživati neke finančne koristi. Ko se pogajanja končajo, kakor se lahko pričakuje, bo Francija predložila sklepe parlamentu, ki jih bo takoj ratificiral. Prva pogajanja so se začela z Jugoslavijo.

Konkurzi in prisilne poravnave

Beograd, 13. junija. AA. Oddelek državne statistike pri predsedništvu ministrskega sveta je objavil statistiko stečajev in prisilnih poravnav v toku meseca maja. V tem mesecu je javljeno iz vse države 45 stečajev in 93 prisilnih poravnav. Po banovinah je bilo v vardskih banovini 6 stečajev in 3 prisilne poravnave, v vrbask. 0, 3, v dravski 7, 20, v drinski 5, 8, v donavski 14, 37, v zetski 1, 1, v moravski 3, 0, v primorski 1, 2, v savski 6, 16, na področju mesta Beograda pa 2, 4.

Sedanja francoska vlada ostane

Pariz, 13. junija. AA. Predsednik vlade Laval je predložil danes novemu predsedniku Doumerju ostavko vlade. Predsednik Doumer je ostavko odbil, tako da ostane kabinet tudi dalje neizpremenjen.

Huda vročina na Španskem in na Francoskem

Pariz, 13. junija. AA. V Franciji in Španiji je huda vročina. Najbolj so prizadete južne pokrajine Francije. V Tarbesu je bilo 35 stopinj C v senci. Najhujša vročina je bila v Sevilli v Španiji, kjer je znašala 44 stopinj.

Dvig ponesrečene podmornice »Poseidon«

London, 13. junija. AA. Danes bodo skušali dvigniti ponesrečeno podmornico »Poseidon«. V Vejbajvej je prispela ameriška rešilna ladja »Pigeon«, ki bo sodelovala pri rešitvi akciji. Potapljači so dognali, da je obod podmornice hudo poškodovan, vendar niso mogli prodreti v njeno notranjost.

Velike vojaške vaje v Franciji

Pariz, 13. junija. AA. Na obali Tunisa so kombinirane vožbe francoske vojne eskadre in vojske. Vežbe bodo trajale do 19. junija. Gre za obrambo obale, ki so jo močno utrdili. Podobno je utrjena tudi obala Korsiike.

Apanaža za romunsko kraljico Heleno

Bukarešta, 13. junija. AA. Poročajo, da bo romunska vlada v kratkem predložila parlamentu zakonski načrt, ki priznava kraljici Heleni letno 7 milijonov lejev apanaže. Na drugi strani bi se morala kraljica odpovedati vsem pravicam, ki jih uživajo člani kraljeve obitelji in odpotovati v inozemstvo. Posetila bi lahko trikrat na leto svojega sina prestolonaslednika Mihaila.

Bivši vojvoda — siromak

Weimar, 13. junija. AA. Bivšemu vojvodi Sachsen-Alenburg je sodišče priznalo siromakšno pravico. Gre za težbo proti deželi Thüringen zaradi prenizko odmerjene odpravnine.

Ruski učenjaki in Zeppelinov let na severni tečaj

Moskva, 13. junija. AA. Tu je bil sestavljen odbor, ki bo podpiral let Zeppelinovega zrakoplova na severni tečaj. V odboru so glavni tajnik ruske letalske družbe Malinovski, vodja arktičnega zavoda prof. Samojlov in vodja aerološkega observatorija prof. Molčanov. Vsi trije so odpotovali v Berlin, kjer bodo sodelovali pri določitvi poti, po kateri bo Grof Zeppelin plul na severni tečaj.

Odškodnina za oškodovane umetnike v Monakovem

Monakovo, 13. junija. AA. Tukajšnji slikarji so sklenili prirediti novo razstavo, ki bo od 15. junija do 15. oktobra. Razstava bo v prostorih knjižnice Nemškega muzeja. Umetniki, ki jim je nedavno tega požar uničil njihove umetnine, bodo prejeli odškodnino iz javnih sredstev.

Dragocena knjiga zopet najdena

Halle, 13. junija. AA. Pred leti so neznanec odnesel drug izvod Luthrovega sv. pisma iz leta 1522. Redarstvo je sedaj iztaknilo listino in jih aretiralo. Pri njih so našli tudi ukradeno dragoceno knjigo. Vredna je več stoletov mark.

Zagrebski proces

Zagreb, 13. junija. k. Davi ob 8. uri se je nadaljeval z govorom državnega tožilca proces proti Hraniloviću in tovarišem. Državni tožilec dr. Ružić je v svojem govoru obravnaval najprej atentat na pokojnega Tonija Schlegla, nato atentat na orožništvo postajo, razpravljal je o slučaju Treneskega, o atentatu v Lomnici in končno o atentatu v Brezovici. Ko je zaključil razpravo o poedinih dejanjih in ko je kvalificiral te zločine po poedinih skupinah ljudi, ki so jih izvršili, je pričel govoriti o vsakem posameznem obtožencu. Popisal je vlogo Marka Hranilovića, Horvateka Vlada in vseh ostalih.

Dvajsetletnica »Državne obrtne šole« v Ljubljani

Najpomembnejši korak za našo gospodarsko osamosvojitve — Velike žrtve ljubljanske mestne občine za šolo — Historična zasluga Ivana Hribarja — Boji in nasprotovanja pod Avstrijo — Vesel razvoj v Jugoslaviji

Naša tehnična srednja šola bo proslavila ta teden pomemben jubilej, ki je znamenit jubilej tudi za vso slovensko javnost. Kajti proslavila bo dvajsetletnico, odkar je bila ustanovljena »Državna obrtna šola« in zgrajena njena šolska zgradba, ki je še danes ponos Ljubljane, pa tudi vse Slovenije. Kajti z zgradbo velike Obrtne šole, največje, kar jih je na slovenskem jugu, je bil šole omogočen razvoj slovenskega strokovnega šolstva. S tem pa tudi možnost za gospodarsko osamosvojitve našega naroda.

Dokler smo bili brez lastnih strokovnih šol, je mogel dobiti slovenski delavec v tovarni samo mesto črnega delavca. Brez strokovno kvalificiranih moči ni bilo niti misliti na razvoj slovenske industrije in obrta brez lastnega strokovnega šolstva nam je bila zaprta vsaka pot do gospodarske osamosvojitve. Tudi če bi dosegli prav vse politične pravice, bi brez lastnih strokovnih šol morali trpeti, da gospodarijo v vseh večjih podjetjih na naši zemlji tuji in glavni dobiček bogastev naše dežele bi odhajal edinole v tujino. Ostali bi še nadalje neprost in od tujca odvisen narod, pa naj bi še tako zmagovito dobojevali jezikovni boj in boj za pravice našega naroda.

V tem je oni veliki pomen ustanovitve Državne obrtne šole, v tem je tudi vzrok, da se tega jubileja z veseljem spominja vsa naša javnost. Z ustanovitvijo Državne obrtne šole je bil storjen resen začetek za razvoj strokovnega šolstva med Slovenci, obenem pa tudi podlaga za razširitev obrtne šole v sedanjo tehnično srednjo šolo, a tudi za ustanovitev tehniške fakultete. Če ne bi bili v Ljubljani pred 20 leti tako uvidni, da so zgradili tako veliko šolsko poslopje, ki je daleč segalo čez okvir tedanjih potreb, bi še danes samo sanjali o srednji tehnični šoli, ker je ne bi mogli nikamor namestiti. Dalekovidnost ljubljanskega obč. sveta in njegovega župana Ivana Hribarja pa je poskrbela, da se je mogla gladko razširiti obrtna šola v srednjo tehnično šolo.

Nekdanji boji za strokovno šolstvo

Dolgo časa smo se Slovenci zanimali le za politične boje in za pravice slovenskega jezika. Gospodarstvu pa smo šele kasneje prišli pozornost. Posamezni uvidni ljudje pa so že kmalu spoznali, da gospodarstva ni mogoče ločiti od politike in zasluga teh mož je, da smo z ustanovitvijo zadrg dobili denarna sredstva za gospodarsko osamosvojitve, z ustanovitvijo strokovnih šol pa sposobne ljudi, ki naj lo osamosvojitve izvedejo.

Boj za strokovno šolstvo se je začel že leta 1876, ko je ljubljanski občinski svet odposlal vladni nujno prošnjo, da upošteva pri ustanavljanju obrtnih šol tudi Ljubljano, kjer se naj ustanovi delovodska šola z dvema oddelkoma za gradbeni in strojni obrt. Ta prošnja je ostala dolgo časa neuslišana in celih 12 let je bilo treba drezati in drezati, da je dobila Ljubljana leta 1888. dve strokovni šoli, in sicer za lesno industrijo in za umetno vezenje in šivanje čipk. To je bilo vse nadomestitev za delovodske šole.

Toda Ljubljana ni odnehala in prošnje so romale še naprej na Dunaj. To je vse trajalo do leta 1895, ko se je po potresu začela nova doba za Ljubljano in ko je postal župan Ivan Hribar. Najbrže vsled potresne konference je dunajska osrednja komisija za obrtno šolstvo sklenila, da priporoča naučni upravi, da prične s pripravi za ustanovitev obrtne šole v Ljubljani. Da pa bi se mogla šola ustanoviti, je bilo treba

premagati dvoje težkoč: treba je bilo dobiti za šolo primernih prostorov in premagati ovire, ki so jih delali nemški nacionalci. Obe težkoči sta bili tem večji, ker se je vsled znanega strankarskega razpora na Kranjskem tudi s slovenske strani ovirala ustanovitev obrtne šole. Bodi pa pri tej priliki tudi poudarjeno, da so kranjski Nemci na vse pretege ovirali ustanovitev obrtne šole in njihova »Sparkassa« je celo odpovedala prostore strokovni šoli, samo da bi preprečila ustanovitev obrtne šole. Tako strupeno so ti ljudje sovražili vsak razvoj našega naroda! Danes, ko se le prerado pozablja, kakšne neprilike so nam delali ti ljudje, ki so vedno dobro živeli v naši deželi, bodi to še izrecno poudarjeno!

Cerprav se je zlasti župan Hribar silno trudil, da pospeši ustanovitev Obrtne šole, vendar se do leta 1900. ni nič doseglo. Šele v tem letu se je prišlo tako daleč, da je bilo določeno stavbišče, štiri leta nato je učna uprava odobrila stavbni načrt, toda šele leta 1909. je bilo rešeno tudi finančno vprašanje.

Vse stroške za stavbišče je morala prevzeti ljubljanska občina, in sicer je dala za stavbišče 45.000 kron, za zgradbo 1 milijon kron (zlatih!) in nato še za notranjo opremo 28.000 kron. Obenem se je morala občina obvezati, da odstopi vse v last erarji in da bo brezplačno dobavljala električni tok za razsvetljavo.

Edino to je dosegel župan Hribar, da je finančni minister Bilinski, ki je bil častni meščan Ljubljane, odpisal Ljubljani 8% potresno posojilo, ki pa bi ga morala Ljubljana prirediti odplačevati šele l. 1913. in ki je znašalo komaj polovico vsote, ki jo je Ljubljana izdala.

A še v zadnjem hipu bi kmalu padla vsa stvar v vodo, ker so koroški nemški nacionalci začeli silno gonjo proti ljubljanski obrtni šoli in na koncu zahtevali, da se vsaj enaka šola zgradi na državne stroške v Celovcu. Župan Hribar je bil poklican na Dunaj, kjer so skušali doseči od njega, da nekaj popusti. Toda župan Hribar je ostal trd in takoj drugi dan po svojem prihodu v Ljubljano razpisal oddajo del.

Šola se je zgradila in z odlokom ministra za javna dela z dne 29. septembra 1911. se je biva »Umetno-obrtna strokovna šola« preimenovala v Državno obrtno šolo. Stari oddelki v šoli so ostali, na novo pa so otvorili: delovodsko šolo za mehansko-tehniške obrti, mojstrsko šolo za stavbo in polihistveno mizarstvo, delovodsko šolo za elektrotehniko, kiparsko šolo in žensko obrtno šolo. V naslednjih letih se je šola še nadalje izpopolnila, tik pred svojim odstopom pa je minister baron Truka podpisal odlok, s katerim se ustanovi na Drž. obrtni šoli še dva višja oddelka: Stavbna strokovna šola in Višja obrtna šola mehansko-tehniške smeri. S tem je bila srednja tehnična šola dejansko ustanovljena in leta 1921. je dobila tudi to ime.

To je v glavnem zgodovina naše srednje tehniške šole, ki nas šele usposablja, da gospodarsko osamosvojitve praktično izvedemo. Mnogo bojev je bilo treba, mnogo naporov se je moralo premagati, ali na vse zadnje je bil vendarle dosežen uspeh in tako praznuje danes Tehnična srednja šola jubilej, h kateremu ji čestita vsa naša javnost.

In da čestita po pravici, bo pokazala razstava Tehniške srednje šole, na katero že danes opozarjamo vse, ki se zanimajo za napredek.

Nuj se še krepkeje razvija naša srednja Tehnična šola, naj bi bila deležna tudi vse podpore javnosti. Samo v interesu našega napredka bo ta podpora!

Doma in na cesti, v vrtu in pri izletu

dobri in poceni platneni čevlji

„VIKTORIA“
s šivanimi gumi podplati

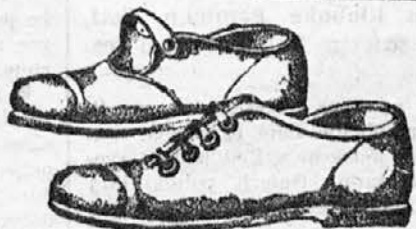
DETALJNE CENE PO PARU:
Številke 24-27, 28-34, 35-41, 42-46

Dinar 30°-35°-50°-60°

Dobilo se v vseh trgovinah čevljev.
Na veliko pri Palma Zagreb, poštai predal 226.

Na vsakem podplatu
zaščitni znak
WIMPASSING

Ugodna
fazona,
elastična
hoja!

Sive, bele in
crne za
šivanje in
na spango.

Domači
izdelek.

znanjajo moč vetra, tako da more primerno uravnati brzino ali pa celo voz ustaviti. Kabina je povprečno preračunana za 16—24 oseb. Pod kabino je prostor za prtljago in za sportna orodja (smuči, sanke itd.). Nosilnost tračnice daleč presega dejansko potrebo, prav tako tudi računsko dognano lomilnost vlačilnice. Za varnost prometa so predpisani od oblasti zelo obsežni ukrepi (dvojna motorna rezerva i. sl.), tako da je premikanje zelo varno. Prednost pred drugimi višinskimi prometnimi sredstvi imajo vzpenjače radi svoje brzine (okoli 5 m na sekundo), tako da doseže v 10—16 minutah prav lahko znatno višino. Posebno pride to v poštev za smučarje v času, ko je snežna meja še zelo visoko in za turiste, ki se ne marajo truditi s pešhojo po gozdnatih pobočjih.

Ce torej presojamo načrte vzpenjač, o katerih se govori v naši banovini, potem se nam nudi naslednja slika:

Pomen vzpenjače na Šmarno goro

Vzpenjača na Šmarno goro bi imela široko zaledje z Ljubljano kot glavnim dotokom Šmarna gora nudi zelo lep razgled na ljubljansko okolico. Ker bi bila samo dolinska in višinska postaja, bi sicer mik srednje postaje odpadel, toda proga čez šmarnogorske strmine bi bila zanimiva. Služila bi v prvi vrsti oni publiki, ki išče razvedrila in zabave, dalje onim, ki so potrebni, da čimprej pridejo na višinsko sonce. Posebno bi to prišlo do veljave pozimi, ko leži Ljubljana v megli. Mogel bi se ustvariti na pobočju višinski sanatorij. Glede na kratko progno bi bila cena, ki bi odgovarjala ceni enega litra vina v gostilni, primerna, le da to ceno povisja strošek za dovoz do Tacna. Obisk bi se gotovo znatno zvišal, če bi bil tramvaj napravljen do dolinske postaje. Za zimski šport bi prišla Šmarna gora prav šibkejšim smučarjem. Korist bi imela od nje ne samo Šmarna gora in podnožje, temveč Ljubljana sama.

Pomen pohorske vzpenjače

Pohorska vzpenjača bi imela nekoliko manjše zaledje nego Šmarna gora, ker tam ni toliko prehodnih poti kakor jih ima Ljubljana. Ima pa rezervoar v Mariboru. Gradnja radi bližine državne meje, radi bližine Semmering in pa bližine Raxe ne moremo šteti v rezervoar za to vzpenjačo, pač pa zagrebške zimske sportnike. Dolinska postaja bi bila po sedanjem načrtu nekoliko neprimerna, ker je treba do nje iz Maribora z avtomobilom. Višinska postaja sama na sebi bi nudila razgled na mariborsko okolico. Ker nima predvidene srednje postaje, odpade torej mik te postaje. Glede potreb, ki bi jim zadostila, je treba omeniti poletni zdravilišča in letovišča na Pohorju, pozimi pa sijajni smučski teren. Pomanjkljivost tega terena je ta, da ne more smučar dalje za snegom, ako skopni na vrhu. Smučarski odvoz je, mednarodno vzelo, razmeroma kratek ter bi v tem pogledu ne pomenil nobene posebne privlačnosti, ker ima Gradec s Semmeringom (kakor sem se mogel sam osebno prepričati), mnogo ugodnejšo priliko za smučanje. Cene bi utegnile biti razmeroma primerne.

Pomen vzpenjače v Triglavsko pogorje

Tretja vzpenjača je vzpenjača v Triglavsko pogorje. Po vsestranskih razmotiranjih se je našla proga Bled-Kokošinjec za najprimernejšo. K tej progi imamo računati zaledje: celo Gorenjsko, Ljubljano in velik del Zagreba. Če bi bila že otvorena železniška zveza z morjem, bi se odprli tudi nov rezervoar z Adrijom. Do-

linska postaja je Bled sam, to je točka naša pokrajine, ki že sama na sebi pritegne toliko in toliko gostov (rabim namenoma ta izraz mesto tujcev) iz cele kraljevine in inozemstva k nam. Višinska postaja bi ne nudila samo razgleda na širno okolico, temveč je tudi izhodišče za nadaljne ture v Julijske Alpe, poleti izprehode, pozimi zelo dolge, lahko se z inozemskimi odvozi mereče in zelo romantične. ne smuške in sankarske odvoze v dolino in po primerni ureditvi alpinskega pota od Rudnega polja dalje, smučarske izhode v ožje Triglavsko območje. Ker je proga precej dolga, bi tvorila srednja postaja poseben mik. Če pretesemo potrebe, ki bi jim ta vzpenjača ustregla, moramo omeniti najprej potrebo gorenjskih predvsem blejskih gostov, dalje omogočanje mednarodne zimske sezone na Gorenjskem. Ugodeu teren za zdravljenje z višinskim solncem in drugimi zdravilnimi napravami, ki jih zaenkrat ne morem razkladati, na Pokljuki. Vzpenjača bi mogla služiti tudi našemu planinarstvu, recimo mlekarstvu. Po mojem najglobljem prepričanju bi to bila vzpenjača, ki bi kraljevi letni rezidenca in naši banovini delala čast. So sicer še druge potrebe, ki bi jim vzpenjača mogla služiti, o katerih pa tu ne morem razpravljati.

— Kako presojate možnost rentabilnosti teh načrtov?

— Glede cen in rentabilnosti je pa gotovo, da v danih prilikah, ko sem uverjen, da bi vzpenjača na Šmarno goro bila sama na sebi rentabilna, vzpenjača na Pohorje skoraj rentabilna, ne morem tega trditi o vzpenjači na Pokljuko, ako se ne posreči najti način, ki bi ji zagotovil na ta ali oni način rentabilnost. Po mojih informacijah so razne možnosti dane, o katerih ni mogoče razpravljati pred široko javnostjo, dokler stvar ne dozori.

Tako mislim, sem vsaj nekoliko ustregel želji naše javnosti glede teh vprašanj.

G. ravnatelj se je nasmehnil, ugasil cigareto ter mi segel v roko, ker ga je pred vrati že čakal g. župan Perme radi razgovora o »Županovi jami«.

Bolne žene dosežejo z uporabo naravnega »Franz Josefove« grenčice neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar čisto učinkuje izvanredno dobrodejno na obolenje organe. Ustvaritelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so ugodno učinkovanje »Franz Josefove« vode ugotovili z lastnimi preiskavanji. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

471

O vzpenjači na Šmarno goro, na Pohorje in na Triglavsko pogorje

Iz razgovora z ravnateljem tujsko-prometnega sveta za Dravsko banovino g. Velikonjo

(Konec.)

Tehnično napravo vzpenjače povzamem iz tega-le članka Alfreda Trübnerja v »Oesterreichische Reisezeitung«, April 1931, kjer omenja, da je bilo po vojni do leta 1929 zgrajenih v Avstriji deset vzpenjač, ki so v času svojega doseganja obstoja prevozili več nego dva milijona potnikov. Za gradnjo teh vzpenjač so se najprej porabila izkustva, ki so se pridobila pri starih železnicah na poteg in pa izkustva, ki so se pridobila med vojno pri številnih vzpenjačah za vojni material. V splošnem je konstrukcijski način vzpenjač precej enoten. Kar je tračnica pri železnici, to je pri vzpenjači močno napeta nosilna vrvi, spletena iz žičnih pramenov, vsako prame še posebej iz posameznih žičnih vlaken. Nosilna vrvi je v nižinski in višinski postaji obežena z 20—40.000 kg težkimi uteži, da se obdrži potrebna napetost, ker bi se sicer utegnile vrvi prelomiti pri upogibanju. Nosilna vrvi je napravljena iz enega kosa ter drži, prilagodeč se ozemlju, preko treh do šestih jeklenih stebrov, samo v enem primeru so uporabljeni betonski stebri. Ti nosilci vrvi imajo T-obliko. Najvišja do sedaj dosežena višina stebra znaša v Avstriji (pri

vzpenjači na Kanzel) 39 m. Po nosilni vrvi (tračnici) se premika na kolesih čolnici, na katerem so pritrjeni vagončki. Da se vagončki ne gugajo, se nahaja v čolniku primerna zavora, ki nihanje omiljuje. Čolnici je pritrjen na vlačilno ali pogonsko vrvi, ki vleče vagonček navzgor odnosno ga spušča navzdol. Obrat poganja elektrika. Sprevodnik more vsak čas s pritiskom na gumb voz ustaviti. Posebna avtomatična zavora ustavi voz, ako bi popustila ali se utrgala vlačilna vrvi. Pri obratu ima sprevodnik telefonsko zvezo z obema postajama; kjer je vzpenjača prirejena na dva voza, ki se med vožnjo križata, tudi z drugim vozom. Posebna zvonilna naprava naznanja strojniku na višinski postaji bližanje voza, da ga more počasi in oprezno spustiti v postajo. Ako bi se to znamenje ne vpoštevalo, recimo, da je strojnika nenadoma zadela kap ali da bi bil nenadoma izgubil zavest ali pa nenapovedano zapustil prostor, potem ustavi voz posebna avtomatična zavora pred postajo. Posebna naprava kaže strojniku na višinski postaji vsak čas natančno, kje se voz ali voza nahajata in posebno merilci vetrov z avtomatičnimi znaki na-

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 14. junija: Zaprtlo.
Ponedeljek, 15. junija: »Vzrok«. Red C. Poslednja predstava sezone 1930/31.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 14. junija: »Vijolica z Montmartrac«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 15. junija: Zaprtlo.

MARIBORSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 14. junija: Zaprtlo.

Ponedeljek, 15. junija: Zaprtlo.
Torek, 16. junija: Ob 20. uri: »Evangeljalka«. — Ab. C. Kuponi.

Jz Dravske banovine

d G. dr. Borko Jakob, direktor drž. žel. nastopi 15. t. m. dvomesečni dopust. V njegovi odsotnosti ga bo zastopal v tekočih poslih vodstva direktor drž. železnice Ljubljana pomočnik direktorja, g. inž. Klodič Makso.

d Zveza borcev in stražark priredi od 12. julija do 2. avgusta kolonijo za dečke in deklice v starosti od 6. do 14. let. Kolonija bo v krasni dolini Mrtniku na Gorenjskem. Za poceni preskrbovalnice bodo prebili kolonisti tri tedne v svežem planinskem zraku ob vodi, z dobro prehrano in pod izvrstnim vodstvom. Taborenje deklice ločeno od fantovskega. Prijave sprejema in vsa pojasnila daje Zveza borcev in stražark, Ljubljana, Miklošičeva cesta 22/I.

d Kranjsko in kamniško učiteljsko društvo bosta zborovali v četrtek 25. t. m. ob 9. uri v Cerkljah pri Krnju. — Zaradi prevoza in prehrane naj se zgasi vsak član pri svojem društvenem predsedniku.

d Erjavčeva kočna na Vršču se otvori danes in ostane odprta in oskrbovana do konca tekoče sezone. Cesta na Vršču je prosta snega in je možno priti do Erjavčeve kočne z avtomobilom.

d Ignacij Borštnik in Davorin Jenko dobila v Cerkljah pri Kranju, kjer sta oba doma, spominski plošči. Borštniku jo postavi in odkrije Udruženje gledaliških igralcev, Davorinu Jenku pa Glasbena Matica. Slovesnost obeh odkritij bo na Vidovdan v nedeljo 28. t. m. pop. ob 1/3. uri. Narodna društva in občinstvo prosimo, da se udeležijo ta dan vidovdanskim slovesnostim v Cerkljah. Za zvezo z Ljubljano bo poskrbljeno.

Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich. 398—3

d Zdravljenje potnikov, šoferjev itd. pri O. U. Z. D. Večkrat obolijo člani okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani na svojih službenih potovanjih (šoferji, potniki itd.) izven področja ljubljanskega okrožnega urada. Opozarjamo, da morajo taki člani vselej iskati potrebno zdravniško pomoč pri zdravniku onega okrožnega urada, v čigar območju se ob obolevanju nahajajo. Da jim bo to mogoče, naj imajo s seboj potrdilo svojega delodajalca o zaposlenosti, s katerim se legitimirajo pri pristojnem okrožnem uradu oz. zdravniku. Če tuji okrožni uradi oziroma zdravnik ne bi hotel nuditi zastopni pomoči, je zahtevali od njega, da to pismeno potrdi z navedbo razlogov. Člani, ki ne bi tako postopali, nimajo pravice do nobenih dajatev urada in tudi ne do povračila stroškov zdravljenja.

Že v 24 urah

barva, plisira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

685

tovarna Jos. Reich.

d Ustanovni občni zbor Gostilničarske pivovarne d. d. v Laškem se bo definitivno vršil v torek 16. junija ob pol 10. dopoldne v hotelu »Savinjca« v Laškem z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora in sklepanje o podelitvi absolutorija. 2. Sklepanje o ustanovitvi delniške družbe in o vsebinski ugotovitvi oblastveno odobrenih pravil. 3. Volitev članov upravnega in nadzorstvenega sveta. 4. Sklepanje o zvišanju delniške glavnice od deset na petnajst milijonov dinarjev. 5. Predlogi v smislu § 17. pravil in slučajnosti. Podpisniki delnic naj prinesejo s seboj prvotna začasna potrdila kot legitimacije.

d Fotoaparate kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. 420

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

F. Fajdiga sin

Zaloga pohištva in tapet iških izdelkov
Ljubljana, Sv. Petra cesta 7

Ustanovljena leta 1879

317

d Desetletnica Zveze delovodij in industrijskih uradnikov. Pred desetimi leti so si delovodij in uradniki vseh ljubljanskih tovarn, kakor tudi njihovi tovariši z Jesenic, Vrhnike in Kamnika ustanovili svojo Zvezo delovodij in industrijskih uradnikov. V zvezo so vstopila vsa štiri strokovna društva delovodij, ki so bila prej vključena v dunajski zvezi. Zveza delovodij je skozi celo dobo desetih let uspešno varovala interese delovodij in drugih industrijskih nameščenec. Zveza je posvečala in posveča posebno pažnjo strokovni izobrazbi svojega članstva. Nje glavni namen pa je, dati narodu čimveč strokovno popolnoma usposobljenih in kvalificiranih delavcev. Če pomislimo, da smo še danes precej odvisni od tujcev in da moramo pri njih iskati strokovnjakov, potem kaže razumemo veliko delo, ki ga vrši ta prekoristna zveza. Zvezi delovodij in industrijskih uradnikov, ki proslavi v nedeljo 14. junija t. l. v hotelu Tivoli svojo 10-letnico iskreno čestitamo.

d Družba, Dne 16. junija t. l. ob 8. uri bo pri sodišču v Radovljici družba »Amerike«, t. j. lepega arondiranega posestva pri Lancovem, pripravljena za letovišče. Izklicna cena je 37.000 Din.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 763,9, termometer 20,6, relativna vlaga 74%, smer vetra NE, oblačnost 8. V Mariboru je kazal barometer 763,4, termometer 21,6, relativna vlaga 83%, smer vetra NW, oblačnost 8. Opazovanja ob 7. uri zjutraj. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 30 (18,7), v Mariboru 26 (16,3), v Mostaru 34,2 (20,2), v Zagrebu 31 (19,7), v Beogradu 32,1 (18,1), v Sarajevu 31,2 (15,1), v Skoplju 31,6 (15,3), v Kumboru 31,9 (20) in v Splitu 32,4 (20,2). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Ljubljana

Nedelja, 14. junija 1931, 3. pob. Bazilij. Pravoslavni: 1. junija, Justin.

Ponedeljek, 15. junija 1931, Vid. Pravoslavni: 2. junija, Nikifor.

Nočno službo imajo danes lekarne Bahovec na Kongresnem trgu, Ustara na sv. Petra cesti in Hočev var v Šiški. Jutri v ponedeljek pa imata nočno službo lekarni Sušnik na Marijinem trgu in Kuraht na Gosposvet-ski cesti.

*
d Trgovsko bolniško in podporno društvo vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se bo vršil v veliki dvorani Trgovskega doma 30. junija ob 20. uri. Samostojni predlogi članov se vpoštevajo le tedaj, če se pošljejo odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom.

d Akademski pevski zbor. Jutri ob 20. uri bo pevska vaja. Vaja obvezna za vse pevce, ker gre za bližnji nastop v radiu. Uspeh tega nastopa je za APZ odločilnega pomena. — Odbor.

d Danes vsi v hotel Tivoli na veliko vrtno veselico, katero priredi Zveza delovodij v proslavo njene 10-letnice. Na sporedu je godba, petje, srečolov in ples. Začetek ob 3. uri popoldne. Veselica se vrši v vsakem vremenu. Za dobro in ceneno postrežbo je poskrbljeno.

d Kolo jahačev in vozačev Prestolonaslednik Petar v Ljubljani vabi na redni občni zbor, ki se vrši dne 26. junija 1931 ob 19. uri v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani Turjaški trg 1/I. Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora o delovanju društva. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo revizorjev. 4. Volitev upravnega odbora. 5. Slučajnosti. — Upravni odbor.

d Odprta noč in dan so groba vrata. Umrla so Ivana Ovsenik- 78 let stara, upokojenka tob. tov. Trnovski pristan 24; Katarina Konschegg, 71 let stara, zasebnica, Gradišče 11. Blag jima spomin! Zaljubljenim naše sožalje!

d Sokol Ljubljana II priredi v nedeljo 14. t. m. na letnem letovišču na Prulah svojo javno telovadbo točno ob 17. z naslednjim sporedom: 1. ženska deca: proste vaje; 2. ženska deca in ženski naraščaj: igre, moška deca: igra »Ribca«, moški naraščaj: natezanje vrvi; 3. člani: drog, bradlja in žoga; 4. moški naraščaj: proste vaje za zlet v Prago; 5. ženski naraščaj: proste vaje; 6. člani in moški naraščaj: Odbojka; 7. moška deca: tekmovalni tek in igre; 8. moški naraščaj: petorica; 9. članice in ženski naraščaj: vadbeni ura; 10. moški naraščaj: raznoterosti; 11. člani: preskoki čez konja, moški naraščaj: krogi, moška deca: premeti; 12. članice: bradlja, ženski

naraščaj: skupine na gredeh; 13. moški naraščaj: šestorica. Po telovadbi veselica s plesom. V slučaju slabega vremena se vrši nastop 21. junija z istim sporedom. Vsi vladno vabljeni Zdravo!

d Umetniška razstava. Naši upodablajoči umetniki imajo v paviljonu »K« na ljubljanskem velesejnu razstavo svojih umetnin, ki je res lepa, pestra in zaokrožena zbirka. Umetniška razstava nudi ljubiteljem lepih originalnih slik najugodnejšo priliko, da kupijo umetnine, ki imajo trajno vrednost. Za nakupom slik se javnost oddolži domačim umetnikom, ki to v polni meri zaslužijo. Razstava se zaključuje 18. t. m. Pokažimo, da se zavedamo pomena domače umetnosti in da naši umetniki v svojem vzvišenem delu niso osamljeni.

d Poljski moški pevski zbor »Echo« je od 7. t. m. na turneji v Jugoslaviji. Ta drugi najboljši poljski pevski zbor obišče vsa večja mesta naše kraljevine. V Ljubljani bo koncertiral v ponedeljek 22. t. m. v Filharmonični dvorani. Na programu ima izključno skladbe iz poljske literature deloma umetne zbere, deloma pa narodne pesmi v priredbi za moški zbor. Predprodaja vstopnic v Matici knjigarni.

d Slovenski komorni zbor. Nar. železničarsko glasbeno društvo Sloga v Ljubljani je sklenilo ustanoviti komorni zbor, ki naj bi imel le omejeno število članov (največ 24) in naj bi gojil staro madrigalsko in sodobno najnovejšo zborovsko-instrumentalno glasbo. Društvo Sloga vladno vabi one dame in gospode vseh stanov, ki še niso vključeni v kakem ljubljanskem zboru in bi imeli zanimanje za sodelovanje v tem komornem zboru, da blagovolijo javiti svoj natančen naslov društvenemu odboru na železniško direkcijo. Društveni odbor prosi za blagohotne pismene prijave do 1. avgusta t. l.

d Rekordni obisk kopališča »Ilirije«. Včeraj je privabila neznanca vročina naravnost rekordno število kopalcev v kopališča »Ilirije«. Bilo jih je toliko, da so bili prostorni prostori za solnjenje zasedeni do zadnjega kotička, bazen pa tako poln, da skoro ni bilo mogoče plavati.

d Najboljši liker sveta »Gromozovka« Maribor, Maistrova. 1334

d Izvrstnem gozderju, smučarju itd. Sprejemam čevlje v barvanje Skraba Franc, Ljubljana Novi Trg — Turjaški št. 2. 1442

d Na angleški način pere in lika ovratnike, da se kravata lahko zaveže — kemično čisti obleke Šimenc, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8. 1360

d Mestno kopališče na Ljubljani so otvorili v soboto 13. junija t. l.

d Kralj zraka v Ljubljani. V Ljubljano je dospel tkzv. »kralj zraka« Aleksij, da proizvajal s svojo sestro vratolomne produkcije na žici v višini 35 m na Turjaškem trgu z vrha hiše št. 15. Jutri od 17. do 19. bo imel še drugo produkcijo. Med programom svira podba, produkcije pa razsvetljuje reflektor. V letakih, ki jih je včeraj razdal občinstvu, pravi Aleksij, da je človek železne konstrukcije, ki je z višine 30 m že dvakrat padel na betonirani tlak, a je ostal kljub temu nepoškodovan. Pred 3 leti je bil težko bolan in je bil tedaj težak 42 kg. S pomočjo gimnastike, ki jo je sam izumil, se je rešil smrti in razvil svoje telo do prave lepote. Pridobil pa si je tudi moč, s katero lahko pri-

kazuje neverjetne vratolomne produkcije. Držeč se z zobni z žico, hodi po njej z ene hiše na drugo. Z zobni prenaša človeka ali pa 100 kg težak tovor preko žice.

d Svojevrsna tekma. Zveza kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani priredi v nedeljo 21. t. m. v Beričevem pri Ljubljani veliko tekmo koscev za naslov zvezinega prvaka. Na tej tekmi bodo tekmovali kmetijski fantje iz cele naše banovine. Po tekmi pa bo še velika kmetijska veselica, ki jo priredi društvo kmetijskih fantov in deklet v Beričevem. Vabljeni vsa javnost na to prireditev. Iz Ljubljane zelo ugodna avtobusna zveza izpred Mestnega doma (Krekov trg).

Koks za kovače in centralne kurjave

iz angleškega premoga
75 Din za 100 kg
tranka olinarna nudi
Ljubljanska mestna plinarna.

d Drzna goljufica. Dne 5. marca je Zofija Zagarjeva iz Suvoborske ul. 35 zastavila po neznan ženski svoj plašč, vreden 1200 Din. Neznanka se je čez četr ure vrnila iz zastavljalnice in je izročila Zagarjevi, ki jo je čakala pred zastavljalnico, zastavljalni listek in 120 dinarjev. Ta listek je Zagarjeva spravila, ne da bi ga natančneje pogledala. Pred kratkim je hotela Zagarjeva zastavljeni plašč rešiti, pri tem pa je opazila, da na zastavljalnem listku ni naveden plašč, temveč dva kosa blaga v vrednosti 300 Din, glaseč se na ime Križjak. Neznanka je tedaj Zagarjevo opeharila za okoli 1200 Din na ta način, da ji zaupanega plašča sploh ni zastavila, marveč zase obdržala in ji podtaknila drug zastavljalni listek. Neznanka je okoli 35 do 40 let stara, majhne postave in okroglega, drobnega obraza. Na glavi je nosila belkasto ruto.

d Obravnava proti morilec Laknerju bo tajna? Kakor smo že poročali, se bo vršila v torek 16. t. m. obravnava proti morilec Laknerju in njegovim tovarišem. Ker so vsi obtoženci razen enega, mladoletniki, bo obravnava tajna in občinstvo ne bo pripuščeno k njej, če se ne bo edini obtoženec-polnoletnik izrekel proti tajni obravnavi.

d Pred sodiščem okraden. G. Jože Debevec, ki sedaj že približno 1 leto pazi na kolesa pred vhodom v justično palačo, nas je obvestil, da ni bilo ukradenemu Josipu Skulju kolo »Jogo« pred vhodom v justično palačo, kjer on pazi na kolesa, temveč najbrže v Cigaletovi ulici ali na Miklošičevi cesti.

d Male tatvine. Iz skednja Lovrenca Zorka, posestnika na Viču št. 13 je bila ukradena od kosilnega stroja 150 m dolga kosa (rezilo) znamke »Dering«, vredna 200 Din. — Na tobačni trafiki v Tivoliju sta 2 neznanca razbila ob 3. ponoči 2 šipi, vredni 20 Din in najbrže nameravala izvršiti tatvino, a ju je lastnica Antonija Borovič še pravočasno preprečila. — Iz veže Zadrugne banke na Miklošičevi cesti je bilo ukraden kolo Francetu Beriču. Ukraden kolo so izsledili v mestni zastavljalnici. Zastavila ga je neka ženska pod imenom Bernik, stara okoli 40 let, male postave in rdečega obraza.

Novo mesto

Avtobusno in avtotakrsko podjetje LUDVIK KONDRIC, Novo mesto, vladno obvešča p. n. občinstvo, da je prenehalo obratovati avto-podjetje Kondrič & Dolmavič kot družabna tvrdka ter postuje dalje pod gorenjim imenom kot samostojno avto-podjetje. Na razpolago tudi elegantna avto-limuzina. Tvrdka se bo potrudila zadovoljiti p. n. občinstvo v vsakem oziru ter se priporoča za nadaljno naklonjenost. 1449

Propagandna izložba »Jadranske Straže«. Tukajšnji mestni odbor J. S. je razstavil v izložbenem oknu knjigarne Krajec nasl. propagandni material edine naše pomorsko-obrambene organizacije »Jadranske Straže«. Slika visokega njenega pokrovitelja diči pisano okno, književne izdaje J. S., krasna revija, divne slike, kapa članov organizacije, znaki in še mnogokaj. V trgovini se sprejemajo prijave za članstvo kot tudi naročila za kape. Rodoljubi, ne pojditе mimo izložbe zakrknjenega srca!

Glasbena Matica je snoči pokazala v Sokolskem domu plod svojega celoletnega truda. Gogenci so nastopili v pestri javni produkciji, in so želi za svoja lepa in izvrstna izvajanja prav burno priznanje. Vsa čast in pohvala pa gre v prvi vrsti poštrevovalnim učiteljem Glasbene Matice gospe in gospodu Fakinu. Novomeščani bodo vrlo obžalovali, ako se obistinjijo govorice, na naju priznana umetnika na jesen zapustita.

Cudna nesreča. Vojak Nikola Kravič iz Gospiča je imel opraviti v hletu pri konjih. Preveč se je približal ognjeviti živali, ki ga je nenadno vsekala z vso silo po obrazu ter mu zdrobila nos. Ves krvav se je mož zgrudil. Vojaski zdravnik dr. Milan Ropas mu je nudi prvo pomoč, nakar so ga prepeljali v kandijsko bolnico.

Seznam davčnih zavezancev, zavezanih pri dohodni za poslovno leto 1931 je razpoložen v mestnem občinskem uradu do 21. t. m.

Oddaja otrok. Velika revščina z mnogimi osirotelimi otroci, ki so ali brez staršev, ali pa jih isti zanemarjajo. Bankska uprava skrbi za veliko število teh nesrečnikov, a potreba je čim dalje občutnejša, razpoložljiva sredstva ne zadoščajo več. Je pa mnoge zakonce, ki so jim otroci že dorasli, ali pa jih sploh niso imeli, kot tudi ne manjka starejših ljudi, ki bi si želeli v svoji bližini tako revno dečke, da bi ga vzgojili za poštenjaka in vrlega človeka. Kdor bi čutil za to veselje, naj se prijavi v domači občinski pisarni.

Crešnje so letos obrodile kot že dolgo ne. Lepe so, slastne, sočne, sladke, debele. Po podgorskih vaseh Gor. in Dol. Suhadol, okoli Brusnic in po Mehovskih brdih, pa še mnogokje v novomeški okolici jih je na vozove. Na trgu izbira velika in ne draga.

Jz drugih banovin

Dan Petra Mrkonjića

Danes proslavljajo v vsej Vrbanski banovini dan Petra Mrkonjića, katerega je priredil odbor za postavitev blagopokojnemu kralju Petru v Banja Luki. Za te svečanosti so bile v mestu velike priprave. V gledališču bo akademija, po vsej banovini bodo pa prodajali cvetje in »kupček doli za nov spomenik. Mestna občina je darovala odboru lep prostor, kjer bo spomenik stal. Spomenik bodo postavili še letos. Ta dan so sportni klubi priredili več tekem, katerih izkupiček je tudi namenjen za spomenik kralju Petru.

Slavonski vampir

Vampir ima na vesti 43 težkih zločinov.

Iz Bjelovara poročajo o zločincu, kakršnega ni zlepa najti v kriminalni kroniki. Zločinec ne zbujajo dosti manj pozornosti v kriminalnem svetu kot pred meseci düsseldorfski vampir. Le, da posledice slavonskega vampirja niso bile tako hude, kakor Kürtenove, čeprav sta si zločince v marsičem podobna. Gre za nekega Ivana Beščaka-Jurišića, ki je po dosedanjih poizvedbah izvršil 43 zločinov. Med žrtvami vampirja Beščaka je tudi 8 deklic. Sicer si je pa izbiral žrtve med ločenimi ženami in vdovami, katere je zapeljeval in sleparil. Takih žrtve ima na vesti 10. Drugi njegovi zločini so tatvine in sleparije ter 2 razbojniška napada.

Burno zločinsko življenje

Ivan Beščak, ki je star 30 let, se je rodil v Sredski v občini Ivanjska. Živel je z ženo in otroci do leta 1927. To leto je šel k vojakom, kjer je zaradi raznih prestopkov moral v vojaški zapor. Iz vojaškega zapora je pobegnil in tedaj se je začelo njegovo burno življenje. Kakor je sam izjavil, mu ni ostalo drugega, nego da je prišel s tatvinami in sleparijami, ki je pobegnil iz zapora. Svoje najtežje zločine, ki so zločini nad nedoraslimi deklicami, pa seve ne more opravičiti z borbo za vsakdanji kruh.

Dekleta je ujel s pustolovščinami

Zločinec je izvajal dekleta v svoje zanjke z raznimi pustolovščinami. Predstavljal se je staršem nesrečnih žrtve kot trgovec mlinar, razpečevalec mleka na debelo itd. Vedno seveda pod drugim imenom. Beščak se je znal tako zakrinkati, da mu je pustolovščina vedno uspela. Starše deklet je vedno prevaril, da so mu dali

hčer v službo ali za zaročenko. Žrtve so se po zločinu vrnile k staršem onesrečene za vse življenje. Zločinec je dekleta z naslado trpinčil. Neko dekle je v gozdu privezal na drevo in odšel. Posebno piko je imel pa na ločenke in vdove. Predstavljal se jim je za bogatega seljaka ali vdovca, ki si išče ženo. Tako je prevaril 10 vdov. Priženil se je k hiši in nekaj dni nato z obilnim plenom odšel. Te sleparije so Beščaku šle posebno od rok.

Kako je zločinec »slepel« v zaporu

Znano je, da zločinci v zaporih kaj radi »zbolec«, hotec s tem dobiti priliko za beg. Tako se je tudi Beščak, ko je bil v bjelovarskem zaporu, delal blaznega. Zdravniku seveda ni mogel prevarati. Zato je nekaj dni nato nenadoma oslepel. Zdravnik je to pot znal preprečiti, da bo ob obo očesa, če ga ne začno takoj zdraviti. In res so ga izročili v oddelek za umobolne, ki je dobro zavarovan z rešetkami, da ne bi pobegnil. Ko je pa nekega dne strežaj pozabil zakleniti vrata, je »slepec« čez noč izginil. Orožniki so ga zaman iskali. Izvršil je odletel še 18 zločinov, naposled so ga orožniki le prišli v bližini Rače. Priznal je vse svoje zločine.

b Obsojena zverinska žena. V Šibeniku so v petek popoldne razglasili obsodbo nad morilec 30letnega seljaka Nikole Pupovca, o čemer je naš list pred tedni obširno poročal. Obtožena Stoja in Koja Stojić sta obsojeni na doživljensko robijo. Ljubica Pupovac, prijateljica umorjenega seljaka, pa na 14 let robije. Stoja in Koja sta sprejeli kazen mirno, Ljubica je pa jokala.

b Tomaž Bat'a v Dalmaciji. Prvega julija bo prišlo v Dalmacijo okoli 300 uslužbenec iz Bat'evih tovarn za čevlje v Zlinu. Ob morju se bodo mudili 10 dni. Z njimi bo prišel tudi Tomaž Bat'a, kralj čevljev, s svojo družino.

b Ponesrečeno ugrabljenje. Ko je pred dnevi šla po ulici v Banja Loka 16letna Saveta S., se ji je pridružil sošolec Ibrahim Begović in jo vprašal, kaj bi naredila, če bi jo ugrabil za svojega prijatelja Abdula Ziko, ki je vanjo do ušes zaljubljen. Ko sta se pogovarjala, je nenadoma privozil mimo avtomobil, v katerem je sedel Abdulov brat Serid. Serid in Ibrahim sta tedaj zgrabila dekle, jo s silo posadila v avto in jo odpeljala v Abdulovo hišo. Šele po posredovanju Savetine sestre so ugrabljeno dekle izpustili.

4000 let stare izkopnine pri Litiji

Pojasnilo ravnateljstva Narodnega muzeja
Ljubljana, 13. junija.

Ravnateljstvo Narodnega muzeja v Ljubljani Vas prosi, da priobčite k članku z zgornjim naslovom, objavljenemu v »Jugoslovanu« z dne 13. junija t. l., sledeče pojasnilo:

Gospod Alojzij Hauptman z Vintarjevca pri Litiji je prinesel dne 21. aprila v Narodni muzej v Ljubljano zbirko hallstadtskih najdenin, na katere je bil ob neki priliki slučajno naletel in ki nimajo z omenjeno starostjo naravno nobenega opravka. On je sicer dotično mesto do kraja prekopal, vendar je po njegovi izjavi vse gradivo zdaj v muzejski lasti. Ker je za stvar izvedela bližnja in dalnja okolica in ker je medtem došlo vodstvu muzeja tudi sporočilo, da se na Vintarjevcu kljub prepovedi koplje, in sicer da to vrši neka oseba iz Stične, ki se je baje celo izdajala za muzejskega poblaščenca, je muzejsko vodstvo obvestilo 1. maja 1931. o zadevi Okrajno glavarstvo v Litiji, da ta samovoljna kopanja v smislu obstoječih odredb prepereči. Ker iz izvajanj vašega članka sledi, da so domačini na Vintarjevcu prekopavali kraj lakorekoč pod patronanco Narodnega muzeja v Ljubljani, sporočamo, da vodstvo tega zavoda ni poslalo na lice mesta nikakega svojega izvedenca niti ni nikogar pooblastilo, da koplje v njegovem imenu, nego da ima v načrtu dotični kraj preiskati in eventualno prekopati v letošnji jeseni, kar se je sporočilo tudi Okrajnemu glavarstvu v Litiji.

Gorenje polje

Nas občinski odbor je na svoji seji dne 14. maja t. l. obravnaval in sklenil pridružiti se občini Toplice, kakor se je glasi predlog sreskega načelstva v Novem mestu. Gospod župan Anton Klinc nam je pojasnil zadevo ter končno predlagal priključitev. Njegov predlog smo odobrili in soglasno potrdili. Vemo, da bi si male občine tajnika težko vzdrževale, vemo pa tudi, da v občini ne more drugi županski urad tako uspešno voditi. V gospodarskem oziru bi bilo jako umestno in koristno, če bi se kraj Gorenja Straža priključilo občini Toplice ker je mnogo posestnikov iz sosednjih vasi, ki bodo spadali pod občino Toplice in ki imajo parcele ali zemljišča v kraju Gorenja Straža.

Toča, ki je 9. t. m. toliko škode naredila, tudi naši občini Gorenje polje ni prizanesla. Pretečeno leto je dvakrat hudo potolčila ter vasi Gabrje, Gorenje in Dolenje polje so bile hudo prizadete, letos pa vse vasi v občini najbolj pa vasi Soteska in Drenje. Nekateri uničeno žito kosijo.

Potovanje po zvezdi večernici

104.

Kmalu na to so zagledali kaj čudno ptico z dolgim kljunom, toda brez perutnic in porastle z dlako namesto s perjem. Tekla je pred njimi in se naposled skrila za meter visoko pustnjsko travo. »Kjer raste trava, mora biti tudi voda,« je vzkliknil Dušan. »Pojdimo tja!« Toda Danica je bila že tako slabotna, da sta jo morala Dušan in čurruči dvigniti in nesti. Sama do smrti izmučena, sta le s težavo stopala dalje.

105.

Ko sta prinesla Danico do trave, za katero je bila izginila ptica kivi, sta popolnoma obnemogla. Položila sta jo zato na pesek in se po vseh štirih napotila v travo. Le počasi in z neskončno muko sta se vlekla dalje. Precej časa je poteklo, preden sta našla, kar sta iskala. Toda našla sta. Kakor poblaščenca vsled srečne rešitve, sta planila do male mlačke in pričela vsrkavati vase hladilno tekočino.

Blagoslovitev temeljnega kamna za carinarnico

Ob navzočnosti odličnih gostov so položili temeljni kamen za novo moderno carinarnico na Vilharjevi cesti v Ljubljani

Ljubljana, 13. junija.

Danes dopoldne je župan g. dr. Dinko Puc s podžupanom prof. Jarcom pozdravil na kolodvoru iz Beograda došle goste k svečanosti za blagoslovitev temeljnega kamna za novo carinarnico v Ljubljani zastopnika ministra za finance pomočnika v ministru g. Gospodnetića, bivšega generalnega direktorja carin g. Smida in tajnika v ministru g. inž. Oroševića. Ob sprejemu so bili še pomočnik direktorja financ g. Spindler, šef odseka za carinarnice g. Kostić, dr. Fuks, voditelj zgradbe višji svetnik inž. Mačkovšek, dr. Souvan in g. Cigoj.

Po 10. uri so se na Vilharjevi cesti za kolodvorom zbrali odlični gostje, ki so se udeležili svečanosti. Prišli so divizijski komandant general g. Ilić, banov pomočnik dr. Pirkmajer, župan dr. Dinko Puc in podžupan prof. Jarce, zastopnik ministra za javna dela načelnik inž. Kranjc, občinski svetniki dr. Vladimir Ravničar, dr. Lukan, dr. Fetič, g. Rado Hribar, dr. Klepec, g. Turk, inž. Bevc, inž. Pavlin in drugi, za finančnega direktorja njegov pomočnik g. Spindler s šefom odseka za carine g. Kostićem, upravnik glavne carinarnice g. Cigoj, predsednik TOI g. Jelačin z g. dr. Windischerjem, predsednik gremija trgovcev g. Gregore, predsednik društva bančnih zavodov g. dr. Slokar, inž. Peterželo, načelnik oddelka za trgovino g. dr. Marn, portugalski konzul g. Strucelj, direktor magistratnih uradov g. dr. Zarnik z dr. Rantom in dr. Fuxon, poddirektor mestnega gradbenega urada g. inž. Poženel, nadalje nadzorniki nove stavbe inženjerja g. Miklič in Spinčič, ki sta stavbo projektirala, za visoke stavbe, g. inž. Mačkovšek pa za gradnjo cest, podpredsednik Stavbne družbe gosp. Janko Bleiweis z direktorjem inž. Hengerer-

jem, zastopnik ljubljanske gradbene družbe g. Bricelj in inž. Vrhovnik, dobavitelj gradbenega materiala g. inž. Lenarčič in mnogo drugega odličnega občinstva.

Ko so prišli še gorej omenjeni gostje iz Beograda, se je slavnost pričela. Stolni župnik kanonik dr. Klinar je po primernem govoru blagoslovil temeljni kamen, v katerega so zazidali spominsko listino, ki jo je prečital inž. Mačkovšek.

Župan dr. Puc se je predvsem zahvalil vsem, ki so pomagali, da se je načrt za carinarnico uresničil, tako g. Gospodnetić, g. Smid in zlasti Zbornici TOI in njenim predstavnikom. Vseh teh dobrin smo pa bili deležni ob modrem vladanju Nj. Vel. kralja, ki so mu navzoči trikrat vzkliknili: »Živio!«

Inž. Mačkovšek je še navzočim orisal dela mestne občine na račun kaldrminskega fonda.

Predsednik Zbornice za TOI g. Jelačin ml. je nato v lepih besedah orisal pomen nove carinarnice za razvoj našega narodnega gospodarstva in se zahvalil za trud vsem, ki so se prizadevali, da smo dobili moderno carinarnico. Navzoči visoki gostje in zastopniki so stopili nato k temeljnemu kamnu in udarili nanj, želeč vsak s svojim geslom novi zgradbi in s pomočjo nje uspeh in napredek vsemu narodu in državi.

Po svečanosti je mestna občina povabila goste na slavnostni obed, ki je bil v »Unionu« in na katerem so izrekli več napitnic in zdravje. G. župan je sporočil, da so poslali pozdravne in udanostne brzojavke Nj. Vel. kralju, predsedniku Živkoviću, ministroma za javna dela in za finance in drugim. Gostje so to sprejeli z odobravanjem na znanje in vzkliknili trikrat Nj. Vel. kralju ob zvokih državne himne.

Skoro 6 milijonov Din iz kaldrminskega fonda

Izvršena in projektirana dela na račun kaldrminskega fonda

Na račun kaldrminskega fonda občine ljubljanske je mestna občina tlakovala doslej naslednje komunikacije: vodoravni del Miklošičeve ceste, ki je bila asfaltirana leta 1925. in za kar se je izdalo Din 1.881.193-76, strmi del Miklošičeve ceste, južni del Resljeve ceste (med Komenskega ulico in Zmajskim mostom) ter južno vozišče Masarykove ceste (med Dunajsko in Resljevo cesto), kjer so bile položene regularne granitne kocke leta 1926. in 1928. in kar je stalo Din 3.956.978-99. Skupni izdatki iz kaldrminskega fonda so torej dosedaj znašali Din 5.838.172-75.

Postavitev carinarnice je bila prvotno namepravna na južni strani glavnega kolodvora, in sicer na vogalu Resljeve in podaljšane Masarykove ceste. Generalna direkcija carin je pa tekom leta 1927. prišla do zaključka, da potrebuje tudi še nova carinska poslopja, h katerim morajo voditi seveda tudi železniški tirji. Tako je prišlo do končnega sporazuma vseh prizadejanih faktorjev in korporacij dne 11. aprila 1929. na katerem končnem sestanku se je soglasno osvojilo situiranje nove carinarnice tam, kjer se sedaj izvršuje. Med tem je prišla nova uredba o kaldrmini z dne 10. maja 1928., ki je med drugimi novimi določbami omogočila tudi gradnjo carinskih objektov na račun kaldrminskega fonda, ki je bil prvotno na razpolago predvsem le za tlakovanje cest k carinarnicam.

Na podlagi tega načelnega sporazuma je mestni gradbeni urad izdelal generalne načrte za vsa predvidena gradbena in tlakovalna dela ter je ministrstvo financ dne 9. maja 1930. odobrilo ta gradbeni program v višini 25 milijonov dinarjev. Gradnja naslednjih objektov je poverjena Stavbi družbi d. d. Stanovanjska kolonija, sestojeca iz 5 objektov, bo imela 26 stanovanj in dve sobi za tuje ter lepo urejene vrtove. Stražnica finančne kontrole bo enonadstropna zgradba in bo vsebovala 2 spalnice za moštvo, umivalnico, kuhinjo in jedilnico, nadalje stanovanje za poveljnika straže in stanovanje za upravitelja carinskih objektov.

Prihična stavba dohodarstvenega urada bo imela dve pisarni za poslovanje tega urada. Carinsko skladišče bode v zaprtem delu imelo zazidane ploskve 2190 m², v odprtem ali pokritem delu 320 m²; ob strani tirov še 4 m široko rampo, na dvoriščni strani normalno rampo, in končno carinsko klančino v izmeri 1364 m².

Carinsko upravno poslopje, ki bo dvonadstropno in povsem podkleteno ter bo obsegalo

vse potrebne pisarne, tresor in kemični laboratorij

Zgradi se tudi nova vagona delavnica višje gori proti Dunajski cesti ter prestavi obstoječa nakladalna rampa tudi v smeri proti zapadu oziraje se na konfiguracijo novega carinskega ozemlja. Carinske tirne naprave bo uredila železniška uprava sama. Za nove carinske objekte in za ureditev komunikacij je bilo treba pridobiti tudi potrebne ploskve in sicer okoli 56.000 m².

Na račun kaldrminskega fonda se bodo namreč tlakovale naslednje komunikacije: Vilharjeva cesta, carinsko dvorišče, Smartinska cesta, Masarykova cesta (med Resljevo in Smartinsko cesto). Ta dela so že oddana ter vrši dobavo granitnega materiala inž. Lenarčič Milan, potrebna zemeljska dela pa je prevzela Ljubljanska gradbena družba.

Odobrena so nadalje še tlakovanja naslednjih ulic, ki bodo v kratkem ponovno razpisana in sicer: Resljeva cesta (med Komenskega ulico in Masarykovo cesto) Gospodstvska in Celovška cesta (do mitnice) in Bleiweisova cesta — v vsej dolžini. Skupno se bo tlakovalo ploskev 62.985 m² ali okroglo 63.000 m².

To so za ljubljanske prilike zelo velike kvadrature, kar nam izpričuje navedba, da se je v vsem preteklem desetletju do vstetega 1930. leta položilo le za 11.000 m² novega tlaka več kot bo to izvršeno sedaj na mah tekom dobrih 12 mesecev. Upamo pa tudi že nekoliko, da se bode tlakovanje raztegnilo vsaj še na del Tržaške in Dunajske ceste. S tem bo storjen velik korak naprej, kajti ravno urejene glavne dovodne žile ljubljanske bodo dale našemu mestu šele prikupno zunanjo sliko, kar ni potrebno le radi tujeskega prometa, marveč tudi v dobro našega prebivalstva samega, ki mora dnevno te komunikacije uporabljati.

Sv. Jurij pod Kumom

Smrtna kosa. V ponedeljek 8. t. m. smo pokopali gospo Marijo Boršček, iz Sela pri Poljšniku. Njen mož Franc Boršček je bil večletni župan obširne poljske občine. N. v. m. p. Zalujocih sožalje!

Občinska cesta Sklendrovce — Sv. Jurij in na Radeče temeljito popravljajo. Zasluga za to gre županu g. A. Medvedu.

Stavbeno gibanje. G. Josip Knez, trgovec in poštar, je zgradil v 2 letih že drugo vilo, baš te dni jo dogotavlja.

Izlet na Turjak

Nad Turjakom se dviga gora Sv. Ahacija. V nedeljo, dne 28. junija bo na gori zgodovinska cerkevna svečanost. Naš narod praznuje spomin na bitko in slavno zmago nad Turki pri Sisku leta 1593. Izletniki, posebno iz Ljubljane, so vedno na ta dan radi prihajali na to goro. Na gori stoji cerkevica posvečena Sv. Ahaciju, ki so jo zgradili Turjčani s pomočjo turških ujetnikov, ujetih v bitki pri Sisku dne 22. junija 1593. Cerkevica sama na sebi je prav lep zgodovinski spomenik. Pred cerkvijo stoji stara lipa, v katere skorjo je vrezana še dobro vidna letnica 1813, ki nas spominja na Francoze.

Pred leti je ta dan maševal mašnik v plašču, ki je bil narejen iz plašča Hasan Paše. Tega plašča pa sedaj ni več.

Ljubljanski izletniki se odpeljejo z dolenskim jutranjim vlakom do Skofljice, od tam pa 2 ure 30 minut peš na goro. Počivalo se bo na Turjaku v gostilni pri županu Josipa Ahca. Vsak izletnik si lahko ogleda Turjaški mogočni grad, ki hrani smrtno in navadne ječe.

Pesem iz tlačanskih dni

Gasper, kmet, je prišel davek plačevat
en krajcar mu je zmankal bil.
Ali mi ga boste šenkali — ali ga zamerkali?
Jaz ne bom nič šenkoval,
ne bom ga tudi zamekoval.
Avpe, Avpe, Avpe moj,
še trikrat hujši kot gospod,
pelje kmela v turen teman,
tam naj bo tako dolgo sam,
da bo prinesel krajcar nam.

Pritekelj Anton.

Razstava starinskih cerkvenih paramentov in posod

Umetnostno-zgodovinsko društvo je priredilo v škofiškem dvorcu bogato razstavo mašnih plaščev, velumov, monštranc, kaližev in drugih predmetov.

Najstevnejši so mašni plašči, zbranih je nad petdeset, med njimi tudi več sto let stari komadi, v raznovrstnih tehnikah, tako v materialu kakor po načinu obdelave. So iz bogatih, a tudi skromnih vaških cerkv. Med znamenitosti je prištet Hasanova ter Lavdonova plašč. Za oko paznega motrilca bodo privlačnejša dela, iz katerih veje duh naših tal. Je to ročno delo preprostih src. Po čutenju so nam njih izdelki blizu, kakor bi poslušali narodno pesem, le poljske in domače cvetke, sveti Jurij na konju, sveta Družina in božje trpljenje v tisoč in tisoč nitkah obdelano, vse pa podrejeno enotni volji, dati čutenju svojstven izraz — v tem tiči umetnost teh rok.

Mnogo lepih kaližev in monštranc je iz gotike dobe, bogato okrašene in večina tudi z letnicami opremljene. Znamenita je kovinasta škofjska palica z benečanskim levom v zavoju, last našega muzeja.

Razstava nam je odkrila novo stran našega kulturnega udejstvovanja v preteklosti. Hvala gre g. msgr. V. Steski, ki je z večjo roko aranziral razstavljene predmete, a jih tudi zbral iz raznih krajev, večinoma s teritorija bivše Kranjske. Škoda da se ni uresničila nameravana razstava, ki bi obsegala vso Slovenijo. — Umestna bi bila podobna moderna razstava.

Kdor je videl, kako radostnih lice je prislutila naša mladina barvni simfoniji teh ročnih del, pač ne dvomi, da bo sleherni posetnik zadovoljen, zlasti pa bodo naše dame odnesle novih pobud v svoje domove. A. Stupica.

Huda nesreča pri regulaciji Ljubjanice

Elektromonter — družinski oče se ponesrečil pri napeljavi električnega toka — Tragedija izseljenčeve družine

Ljubljana, 13. junija.

24-letni elektromonter pri podjetju Dukič Karol Sinkovič je zaposlen pri regulacijskih delih Ljubjanice in je danes napeljeval električni tok. Ko je priplezal do vrha droga, mu je iznenada spodrsnila noga in se je pričel loviti, da ne bi padel z droga na tla. Naključje je hotelo, da je prijel z roko za žico. Tok visoke napetosti ga je omamila, da je omamnil in obvisel na drogu z glavo navzdol. Neki delavec ga je rešil iz tega neprijetnega položaja in poskušal, da ga z umetnim dihanjem spravi k sebi. Sinkovič so kmalu po nesreči odpeljali z rešilnim vozom v bolnico, kjer leži še vedno v nezavesti. Sinkovič je oženjen in je oče enega otroka.

Huda nesreča je zadela Turkovo družino iz Straže pri Novem mestu. Danes je prejela Turkova mati pismo iz Amerike, da je njen mož v Buenos Airesu padel z zidarskega odra 12 m globoko in si zlomil obe nogi. Ko je Turkova brala to pismo, je postala tako zmešana, da je pozabila na mast na ognjišču. Med tem je otrok prišel k ognjišču, prevrnil lonec vrele masti in se opekel z njo po obrazu. Vsa obupana se je pripeljala Turkova s ponesrečeno hčerko v Ljubljano in oddala otroka v zdravljenje bolnišnici.

V bolnišnico so pripeljali še tele ponesrečenec: 14-letni sin posestnice Alojzij Virant iz Zelmelj pri Ljubljani je pri košnji pal na koso in si obrazil levo roko. — 32-letnega carinskega uradnika Zivojuna Jovanovića je na velesejmu med preprirom nekdo udaril s stolom po glavi. Bolečine so postajale vedno močnejše, tako da se je moral zateči v bolnišnico. — 14-letni delavec Stanko Grgin s Turjaka na Dolenskem je pal s kolesa in si zlomil levo roko v zapestju.

Razširjajte Jugoslovana!

Maribor

m Podban dr. Pirkmajer na Pohorju. Današnji slovesni blagoslovitvi in otvoritvi Pohorskega doma mariborskih mestnih uslužbencev na Pohorju se je udeležil tudi namestnik bana dr. Otmir Pirkmajer.

m Vidovanska proslava bo letos dobila v Mariboru posebno svečano lice, ker bo v zvezi z dvodnevni župni zletom Mariborske Sokolske župe. Kakor doznajemo, bo 28. t. m. popoldan nastop vojaštva; nato se bodo vršile župne tekme, zvečer pa bo na igrišču ISSK Maribora telovadna akademija. Dne 29. t. m. bodo zjutraj telovadne skušnje, nato dopoldan povorka ter razvije župnega prapora, popoldan pa javna telovadba in po njej velika ljudska zabava.

m Iz SLD. Slovensko lovsko društvo priredi danes popoldne ob 16. uri na vojaškem strelišču v Radvanju streljanje na lončene globole.

m Promenadni koncert. Ob priliki 13. kongresa Združenja jugoslovanskih železničarjev in brodarjev priredi glasbeno društvo »Dravac« ob 10-30 v Mestnem parku promenadni koncert.

m Sokolsko društvo Maribor II. Krčevina-Košaki priredi danes v nedeljo 14. junija ob 15. na prostoru tik krčevinske šole (Tomišev drevored) svoj prvi telovadni nastop. Spored obsega: telovadbo vseh oddelkov vojaško godbo, petje mladinskega in moškega zbora ter prosto zabavo. — Dobra in cenena okrepčila se bodo pri prosti zabavi dobila na prostoru, kjer se postavijo paviljoni, mize in sedeži. Prireditel obeta biti dobro obiskana in simpatična. Prijavil je obisk tudi oficirski zbor 15. pehotnega polka. Vstopnina je zmerna, preplačila se hvaležno sprejemajo. — Pričakujemo številni obisk Sokolov in prijateljev jugoslovanske sokolskega pokreta. — V slučaju izredno slabega vremena bi se prireditel morala vršiti teden dni pozneje, t. j. 21. junija ob isti uri in na istem prostoru. Zdravo!

m Odhod dece na Počitniški dom Kraljeve Marije pri Sv. Martinu na Pohorju. Včeraj zjutraj je odšla prva skupina okoli 100 otrok na Počitniški dom kraljeve Marije pri Sv. Martinu na Pohorju, in sicer en del po železnici, kjer je dala železniška uprava na razpolago direkten vagon do Bistrice, drugi del pa z mestnim avtobusom do Polskave. Razpoloženje otrok je bilo prav veselo. Nekaj otrok je izostalo, ker jim šol, ravnateljstvo ni dalo dovoljenja za predčasno prekinitev pouka. Včeraj je pa došlo telefonično privoljenje banske uprave, da zamorejo tudi dotični otroci takoj odriniti na Pohorje.

Obleke moške, otroške, čevlji, nogavice, solidno pri JAKOBU LAHU, Maribor. 1182

m Proučevanje manjšin v Mariboru. Po znanih Maullovih in Carstanjenovih revizionističnih nastopih glede naše severne meje, se je v Mariboru ustanovila sekcija za proučevanje naših manjšinskih in obmejnih vprašanj. Glede znanstvenega dela je izvršilo vse predpriprave tukajšnje Zgodovinsko društvo. Odprto pa je še ostalo vprašanje temeljitega izpolnjevanja manjšinske literature, brez katere je tako delo za široko javnost manjšega pomena. Kolikor smo doznali, leži ključ za rešitev tega vprašanja že dalj časa v rokah predvsem naših narodno-obrambnih društev. Zeleti je samo, da pride to vprašanje čimprej z mrtve točke, tako da bo mogoče začeti s smotrenim delom čimprej.

m Bosanske češnje. Mestno tržno nadzorstvo nam sporoča, da smo bili glede naše večerjane vesti napačno informirani. Nadzorstvo ni odredilo, da se morajo bosanske češnje prodajati vsaj po 4 Din kg, ampak nasprotno, da se morajo prodajati le po 3 Din, torej cenejše ko domače.

m Kinematografi. Grajski kino: do vključno srede opereta »Plavalci slavček«. Kino Union: do vključno ponedeljka drama »Noči na Bosporu«.

m Pijte original »CHABESOC«. 1114

m Lekarniška služba. Nočno lekarniško službo ima od danes opoldne do prihodnje nedelje opoldne lekarna Vladovič »Pri zamorec« v Gosposki ulici.

m Rokoborbe. Mednarodne rokoborbe so se končale v petek, sedmi večer, sledeče: napeti boj med Csontosem (Sedmograška) in Poljakom Oroszowskim je potekel po 20 minutah neodločeno; spoprijem se je zaključil predčasno, ker je občinstvo zahtevalo odstranitev Csontosa; drugo srečanje Romuna Pecuscuja z Nemcem Frankom se je po 44 minutah zaključilo z zmago Franka; tretja borba med Beličem (Bolgarija) in Bognerjem (Madjarska) je ostala po 25 minutah neodločena.

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo čevlje«. 985

m Moderne kopalne obleke in kopalne čevlje itd. — H. J. Turad, Aleksandrova c. 7. 1411

m Za brezposelne. Borza dela v Mariboru išče nujno za Maribor: 5 hlapcev, 3 čevljarje, 2 kurjača, 1 kolarja, 1 kontorista, 1 stavbenega tehnika, 2 plačilni natakarije, 1 varuško, 1 strojno pletiljo in 1 šteparico za gornje dele čevljev. Za Maribor in okolice: 20 hlapcev, 14 dekel, 2 gospodinj, 10 kuharic, 15 služkinj, 2 sobarice, 1 slaščičarskega in pekarskega vajenca; za Bled: 5 natakarije; za Guštanj: 1 hotelsko kuharico in 1 kuharico k orožnikom ter za Novo Gradiško 1 vzgojiteljico.

m Iz gledališča. V torek se bo pela Kienzlova opera »Evangeljnik« za abonente reda C in lastnike kuponov. V četrtek 18. t. m. pa bo slavil g. Edo Grom petindvajsetletnico svojega oderskega delovanja v vlogi prestolonaslednika Rudolfa v Anetovi dram »Meyerling«.

m S sejma za prašiče. Na sejmu v petek je bilo 431 prašičev. Kupčija je bila slaba, prodanih je bilo samo 175 glav. Cene so bile: 5 do 6 tednov stari 50—80 Din, 7—9 tednov 90—130 dinarjev, 3—4 mesece 180—250 Din, 5—7 mesecev 350—400 Din, 8—10 mesecev 450—500 dinarjev, enoletni 600—900 Din. Ziva teža 1 kg 6—8 Din, mrtva teža 1 kg 9—10 Din.

m Aretacije. V petek so bili v Mariboru aretirani: Osman S. radi telesne poškodbe, Lovrene T. radi beračenja, Ivan V. radi nepredvidnega kolesarjenja, Alojzij L. radi poskušeneja samomora, Anton Legat radi beračenja in Jakob K. radi beračenja in potepanja.

m Prizor s trga. Včeraj se je zgodil na trgu nenavaden in razburiljiv prizor. Neke gospe je pri okoliški kmetici kupila 6 jajc in je, ko jih je že spravljala v taško, opazila, da je eno raz-

bito. Vrnila ga je zato kmetici, ki se je tako razburila, da je pograbila ubito jajce in ga z vso silo zagnala gospe v hrbet. Vsled te svoje prevelike razboritosti je bila kmetica aretirana in kaznovana zaenkrat s 24 urami zapora.

LUNA MARIBOR nogavice vseh vrst m Družina divjih kokoši. Znani gačitelj gosp. Ziringer je nedavno ustrelil v Črni krasnega divjega petelina, katerega je nagačil skupaj z divjo kokošjo in tremi piščanci. Tako izpopolnjeno družino je kupila tukajšnja gozdarska šola. Zaenkrat je še v Ziringerjevi izločbi.

m Nezgoda hlapca. V petek popoldne je začel 49letni hlapec Franc Blažič med dva voza, ki sta ga stisnila in notranje tako poškodovala, da je moral v bolnišnico.

m Oddaja otrok. Kraljevska banska uprava v Ljubljani želi oddati večje število otrok v starosti od 1 do 11 let v brezplačno oskrbo. V poštev prihajajo družine, ki so v vsakem oziru priporočljive in v dobrem gmotnem položaju, predvsem zakoniti brez otrok. Prijave sprejema socijalno-politični urad mestnega načelstva, Rotovski trg št. 9.

Klobuke, perilo, kravate nudi ugodno JAKOB LAH, Maribor. 1184

m Smrtna kosa. Po daljši boleznii je umrla včeraj v starosti 30 let gdč. Marija Snuderlova, bivša uradnica. Pogreb bo jutri ob 16. uri.

m Tri nesreče. Stroj je v petek odtrgal prst na desni roki 22-letnemu delavcu Francu Urbasu na Pobrežki cesti. — Neki avtomobil je podrl na tla železniškega uradnika Franca Kovačiča, ki si je pri padcu nalomil desno ključnico. — Pri navijanju avtomobila pa je na Vodnikovem trgu ročica udarila v obraz 19-letnemu mehaniku Tugomirju Ružiču in ga nevarno ranila. Vse tri so prepeljali v tukajšnje bolnišnice.

m Železniška nesreča. Progovnega delavca 36-letnega Josipa Laha je včeraj v Framu prijel vlak in ga s tako silo vrzel ob tla, da je dobil težke notranje poškodbe. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

m Nesreča dečka. Ludvik Dolinšek, 11-letni učenec četrtega razreda osnovne šole, je v petek pri igranju v Erjavčevi ulici padel in si nalomil kost na levi nogi. Po prvi pomoči so ga oddali v domačo oskrbo.

m Brezobziren kolesar. V petek popoldne je v divjem diru privozil nek kolesar po poti za pešce, ki vodi od Treh ribnikov v Krčevini mimo tamkajšnje gostilne v Mestni park ter se zaletel v nekega dečka. Deček je pri tem padel, da je krvavel iz nosa in ust. Ker se kolesarjenje po polih za pešce okrog Treh ribnikov vedno ponavlja, bi bila že skrajna dolžnost pristojne občine, da bi to prepovedala in preprečila.

m Pretep. V Koroni pri Sv. Barbari v Slovenskih gorah so se ponoči stegli domači fantje in moške. Posesnik Leon Kristl, star 28 let, je pri tem dobil s nožem vbodljaj v desno stran prsi. Z avtomobilom mariborske rešilne postaje so ga prepeljali v tukajšnje bolnišnico.

m Tatvina čolna. Neža Potočnikova, žena železničarja, je v petek javila policiji, da ji je nekdo v noči od četrtega na petek ukradel nov 7 metrov in 1000 Din vreden čoln, kateri je bil z verigo priklenjen na levem bregu Drave. V isti noči je okrog 23. ure delavec Franc Mesarič videl nekega moškega, ki je v slišenem čolnu veslal pod eMljem proti St. Petru.

m Tatvina kolesa. Rudolf Vabič, pleskarju državnih železnic iz Framu, je v petek popoldne neznanec ukradel izpred trgovine »Luna« na Aleksandrovi cesti 1000 Din vredno kolo.

m Tatvina denarnice. Mariji Kodlerjevi s Tezna je v petek dopoldne neznanec izmaknil na Glavnem trgu iz košare denarnico s 30 Din vsebine.

KAJ OSVEŽUJE?

„JOGURA“

KDOR JO PIJE VARUJE SVOJE ZORAVJE!

1855

Celje

*** Jugoslovanski treznostni kongres v Beogradu.** Dne 3., 4. in 5. julija bo v Beogradu treznostni kongres za Jugoslavijo. Doslej je prijavljenih že nad 200 odraslih abstinentov ter 1200 članov Trezne mladine. Za odrasle je dovoljena polovična vožnja. Za dijake stane vlak iz Dravske banovine približno 100 Din. Prenočišče bo stalo za tri noči 30 Din, hrana pa 20 Din dnevno, skupno 100 Din. Kdor se želi kongresa udeležiti, naj to prijavi po dopisnici do 21. junija g. profesorju Pavliću v Celju. Iz Dravske banovine odpotujemo 2. julija, na poti si ogledamo Zagreb, na povratku pa Djakovo. Zlasti naj se udeležijo kongresa dijaki, ki imajo režijske in proste vozovnice.

*** Otvoritevno streljanje celjske strelske družine** bo v nedeljo 21. junija ob 15. na strelišču v Pečovniku. Skupnega odhoda iz mesta ne bo.

*** Poziv učiteljem pevcev in učiteljicam pev-** kam iz Celja in okolice. Danes popoldne ob 16. se sestanemo v Celjskem domu z delegatom Učiteljskega pevskega zbora tov. predsednikom Zupančičem ter z dirigentom prof. Kumarjem, da se pogovorimo o sodelovanju v Učiteljskem pevskem zboru. Pridite vsi! — Šegula.

*** Popravilo poslopja sreskega načelstva.** Te dni so začeli popravljati poslopje sreskega načelstva, ki je bilo že zelo potrebno popravila. K stroškom prispeva mestna občina 120.000 Din.

*** Drugi gasilski dan v Celju.** Danes dopoldne ob 10. bo velika gasilska vaja v mestu, ob 11. pa promenadni koncert v parku. Popoldan ob 14. obhod z godbo po mestu, nato na Glaziji velika tombola in ljudska veselica. Ob 21. velik ognjemel.

*** Smrtna kosa.** Včeraj je po dolgi in hudi bolezni umrl g. Franc Pograjc, ravnatelj Vzajemne zavarovalnice v Celju in občinski odbornik okoliške občine. Pokojni je bil vobče spoštovan mož in radi svoje ljubeznivosti zelo priljubljen. Dosegel je starost 47 let. Pogreb bo jutri v ponedeljek ob 18. iz hiše žalosti na Bregu na okoliško pokopališče. Bodi mu ohranjen blag spomin, žalujoci rodbini naše soza-

lje! — V Gaberju je 12. t. m. umrl 84-letni delavec Vertance! Matija. — V javni bolnici je 12. t. m. umrla 81-letna zasebnica Kresnik Helena iz Gaberja št. 77.

*** Mestni kino** predvaja danes ter jutri veliki Paramountov zvočni film »Ljubavna parada«. Zvočni žurnal.

*** Uspeh celjskih sportnikov.** V prvem kolu teniškega turnirja za državno prvenstvo je premagala članica SK Celje gdč. Ravnikarjeva bivošo državno prvakinjo Schweighardovo s 5:3, 6:4, član S. K. Celje g. dr. Bleiweiss pa prvaka dr. Farkaša s 3:6, 6:4, 6:4.

*** Izguba.** 11. t. m. je bila v mestu izgubljena zlata zapesnica, vredna 300 Din. — Istega dne je bila v Gosposki ulici izgubljena ročna torbica z denarjem. — Najditelji naj oddajo stvari na policiji.

Pred otvoritvijo tramvajske proge na Vič

Ljubljana, 13. junija.

Danes so Siemensovi delavci končali s polaganjem tračnic na progi glavna pošta—Vič. Da proslave ta dogodek, jim je podjetje priredilo ob 16. uri likof v Gradišču. Da dajo svojem veselju duška, so delavci zasadili v tla zastavo, ki je vzbujala velik interes občinstva.

Nova tramvajska proga od glavne pošte pa do cerkve na Viču meri 2700 m. Otvoritev nove proge se bo vršila na Vidov dan 28. t. m. Par dni poprej dospe v Ljubljano iz tovarne vagonov v Brodu na Savi nadaljnjih 5 novih tramvajskih voz. Pričakovati je, da bo tudi ta novotvorjena proga imela tako lep obisk kakor proga v Šiško.

Zopet požar na Bledu

Zgorela je Mulejeva žaga in stanovanjska hiša na Mlinem

Bled, 13. junija.

Ni še dolgo tega, ko je požar uničil Valantovo žago v Zasipu pri Bledu, Danes okrog 3. ure zjutraj je bilo slišati sirene okoliških žag, ki so naznanjale prestrašenim domačinom, da gori. Ljudje so v razburjenosti zapuščali domove ter tekli proti razžarjeni vasi Mlino, hoteč se prepričati, od kod prihajajo ognjeni zublji.

Gorela je Mulejeva žaga. V gasilno reševalno akcijo so stopili domači ognjegasci, katerim so se kasneje pridružili še gasilci iz Bohinjske Bele. Z združenimi močmi se jim je posrečilo, da so ogenj omejili. Nikakor pa niso mogli ugasiti požara na žagi, ki je pogorela v 20 minutah do tal. Uničena je tudi stanovanjska bližnja hiša, iz katere se je komaj rešila gospodinja z neboljnim deletom v naročju. Slišali so se obupni klici. Na pol oblečena je stekla v zadnjem hipu po stopnicah navzdol, kjer je bila streha že vsa v plamenih. Čim je dospela do tal, so se zrušile stopnice. V veliki nevarnosti in zmedenosti je tekala reva sem in tja ter reševala, kar se je dalo rešiti.

Na tem mestu je grajati neverjetno vedenje tamkaj stanujočih delavcev, ki se na prošnjo, da bi pomagali gasiti, niso hoteli odzvati ter so raje utekli, ne meneč se za divjanje požara.

Na lice mesta je kmalu prispela orožniška patrulja, ki je z energično akcijo ukrenila vse potrebno glede javnega reda ter po svojih vestnih močeh zastavila vse sile, da čimprej izsledi brezvestnega požigalca.

Škoda, ki jo trpi gospod Ivan Mulej radi do tal pogorele žage in bližnje stanovanjske hiše je silno velika ter po izjavi nekaterih ljudi presega vsoto 150 tisoč Din, ki pa je le neznatno krita z zavarovalnino.

4letni otrok utonil v jezu

Slovenjgradec, 12. junija.

V četrtek popoldne so se igrali mali otroci, med njimi tudi ljubka 4letna Gros Matilda, hčerka uslužbenca v tovarni Berger v St. Ilju pri Mislinji pri jezu potoka Rače.

Veseli so se solnce, brezskrbnosti in zdravlja. Mala Matilda se je v svoji razposajenosti oddaljila, in to je postalo za njo usodno. Kar ji je izpodrsnilo in že je padla v jezo, ki je pred padcem skoraj popolnoma miren in sorazmerno zelo globok. Brez najmanjšega vpitja je nesrečnico zakrila voda.

Otroci so jo takoj pogrešali in obvestili Matildine starše. Obupani oče je s težko slutnjo šel iskati svojo ljubljanko, ki jo je našel v vodi že brez življenja. Vsi naporji z umetnim dihanjem so bili brezuspešni. Z mrtvim angelčkom in nesrečnimi starši sočustvuje vsa okolica, ki je na tako tragičen način izgubilo mlado življenje.

Slovenjgradec

Nesreči. 12letni Vogrin Franc je nakladal les na voz, pri tem pa mu je deblo zmečkalo dva prsta na desni roki. — 50letni delavec Skalovnik Jože si je pri sekanju lesa z vso močjo po nesreči udaril s sekuro in si zelo poškodoval levo nogo v kolenu in je nevarnost, da si je ranil tudi kost, kar bi ne bilo brez večjih posledic.

Hrastnik

Pri poročilu o zadnji prireditvi sokolske mladine (igra »V kraljestvu palčkov«) je tiskarski krat zakrivil, da ni bila omenjena poleg gdč. Paternostrova tudi gdč. vrtnarica Balohova, ki se je z enako vnemo trudila pri številnih vajah. Za šolsko mladino se bo ponovila igra na Vidovo.

Hrastniški Sokol priredi danes popoldne ob 4. uri na šolskem telovadišču (ob slabem vremenu v Narodnem domu) javen nastop, v soboto večer pa se predvaja v domu film o beograjskem sokolskem izletu.

Delj ob potoku pod Narodnim domom vidno napredujejo. Zid ob levem bregu je dograjen

potok teče že po novi strugi in narejene je že precej škarpe na desnem bregu. Vse prostor med domom in dolskim mostom bo mnogo pridobil, za kar gre cestnemu odboru vse priznanje.

Sport

Hašk — Ilirija ob 17.30.

Današnja tekma bo odločila, da li bo Ilirija ostala ob koncu prve polovice liginih tekem na zadnjem mestu. Naloga Ilirije je težka, toda častna. Gre predvsem za rehabilitacijo. Po hudem porazu v Splitu, ne dajajo beograjski in zagrebški časopisi Iliriji nikakih šans. Na igračih Ilirije je sedaj, da pokažejo, da je bil njihov poraz proti »mojstu z morja« v takem obsegu neopravičen oziroma da ni pokazal pravega razmerja moči.

Belo zeleni stoje torej pred častno nalogo, da operejo splitski debakl in pokažejo svojim pristajem, ki so izgubili vero, da so zmoini zastopati slovenski nogomet napram Zagrebu častno in uspešno.

Res je, da ima Ilirija radi obolenosti nekaterih igracev precejšnje težave s postavo moštva, vendar pričakuje javnost, da se bo moštvo, ki bo nastopilo proti Haški, borilo še bolj zaigrizeno in se zavedalo, da gleda nanje vsa slovenska sportu naklonjena javnost.

Hašk je dopotoval v Ljubljano že sinoči z brzovlakom in se dobro zaveda važnosti te tekme. Igra sama je za Haška tem večjega pomena, ker bo danes odigral njihov »zvezdnik« Hitrec najbrže zadnjo tekmo za Haška. Znano je namreč, da namerava Hitrec po končani maturi nadaljevati študije v Budimpešti ali na Dunaju in je že dobil od tamošnjih klubov laskave ponudbe. Hitrec bo seveda hotel svojo poslovilno tekmo igrati tako, da bo zapustil čim večji vtis. Z ozirom na njegove velike zmoinosti, se bo nudila nogometnim gurmanom najbrže prvovrstna delikatesa.

Vodstvo tekme je v dobrih rokah. Sodnika g. Nedoklana iz Splita poznamo iz finalne tekme za kraljevi pokal med Zagrebom in Beogradom. Zapustil je prav dober vtis.

Ob 16. uri se bo predstavil našemu občinstvu podeželjski prvak Posamej podsaveza SK Elan iz Novega mesta. Pomeril se bo s kombinirano rezervno SK Ilirije.

Sabljaški turnir SK Ilirije

Včeraj popoldne se je pričel v telovadnici Narodnega doma sabljaški turnir, ki ga je priredila SK Ilirija. Prvi poveljni sabljaški turnir v Ljubljani je dobro posečen. Številno občinstvo, ki prisostvuje tekmoivanju, priča, da ima ta sportna panoga v Ljubljani dosti prijateljev.

Med udeleženci je 9 gospodov, ki tekmujejo v sablji in 4 dame, ki nastopajo v floretu. Poleg prireditelja nastopajo tudi zunanji tekmovalci.

Ko pišemo poročilo, sobotni spored še ni zaključen. Vrš se sabljaški turnir, ki je pokazal, da so tekmovalci sicer dobro pripravljeni, manjka jim pa turnirska rutina. Po dosedanjih bojih imajo najboljše izgleda za dobra mesta Mandelc, Sevnik Stane (oba Ilirija) in dr. Pichler iz Maribora.

Danes se turnir nadaljuje ob 8. zjutraj. Prve nastopijo dame v floretu. Največje izgleda imata ga. Kušarjeva iz Maribora in gdč. Ivka Tavčarjeva (Ilirija).

Po končanem damskem turnirju se bo nadaljeval sabljaški turnir. O rezultatih bomo še poročali.

Radio

Ljubljana, nedelja, 14. junija. 9.00 Jože Okorn: O čebelarstvu. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Versko predavanje, g. dr. R. Tominec. 10.20 Ob 30letnici smrti pesnika Jos. Murna-Aleksandrova, predava A. Gornik. 11.00 Salonski kvintet. 12.00 Pevski oklet »Društva rudniških nameščencev«. 12.30 Čas, poročila. 12.30 Plošče. 15.30 Koncert radovlj. pevskega okrožja (prenos z Jesenice). 17.00 Salonski kvintet. 20.00 Pevski koncert g. Sancia, opernega pevca. 21.00 Pojoča žaga, izvaja prof. Noč. 21.00 Prenos z Bleda. 22.00 Čas, dnevne vesti. 22.15 Španska glasba (mandolina in kitaru), igrata brata Höfler. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, ponedeljek, 15. junija. 12.30 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.00 Salonski kvintet. 18.30 Dr. A. Bajec: Italijanska. 19.00 Prof. F. Vodnik: Poljsčina. 19.30 Pravljice za odrasle, Oskar Wilde: Mladi kralj, čita gdč. Anta Kovačič. 20.00 Komorni kvintet. 21.00 Salonski kvintet. 22.00 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, nedelja, 14. junija. 11.30 Dopoldanski koncert. 12.00 Opoldansko zvenenje. 12.05 Dopoldanski koncert. 12.30 Kuhinja. 16.00 Sportni prenos. 18.00 Komorni koncert. 20.15 Poročilo. 20.30 Koncert Radio orkestra. 22.00 Novice. 22.10 Plesna glasba.

Zagreb, ponedeljek, 15. junija. 12.30 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.00 Književna ura. 20.15 Poročilo. 20.30 Koncertni večer. 21.50 Novice. 22.00 Po tujih postajah.

Beograd, nedelja, 14. junija. 9.00 Prenos iz Saborne cerkve. 10.30 Plošče. 12.30 Opoldanski koncert. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Zdravstvo. 17.30 Poljsko-jugoslovanske pesmi. 18.00 Violinski koncert. 20.00 Narodne s kilaro. 20.30 Drama. 21.30 Plošče. 22.00 Novice. 22.20 Po Evropi.

Beograd, ponedeljek, 15. junija. 11.30 Plošče. 13.45 Opoldanski koncert. 16.00 Plošče. 17.00 Narodni napavi. 17.30 Vokalni koncert. 18.00 Opoldanski koncert. 20.00 Predavanje. 20.30 Ruska ura. 21.00 Večerni koncert Radio ork. 22.00 Novice. 22.20 Melodrama. 22.50 Ciganska glasba.

Praga, nedelja, 14. junija. 7.00 Kopališki koncert. 8.30 Prenos cerkvene glasbe. 9.00 Nabožna glasba. 9.35 Koncert. 10.30 Plošče. 12.05 Orkestralni koncert. 13.05 Plošče. 16.00 Brno. 19.00 Poljske pesmi. 19.25 Simfonični koncert. 21.00 Brno. 22.20 Prenos iz restavracije.

Praga, ponedeljek, 15. junija. 11.30 Plošče. 12.30 Brno. 14.14 Plošče. 17.00 Amundsen. 18.05 Plošče. 19.05 Brno. 20.25 Koncerta balalajk. 21.00 Radio orkester. 22.15 Moravska Ostrava.

Dipl. agr. A. Jamaik, Ljubljana:

Skrajšamo pot z drevesa do ust!

Vsa leta po vojni se ponavlja ta klica, a stvar vedno ostaja pri starem. Kmet mora silno ceno prodajati plodove svojega truda in še prav težko. Predno pa pride blago na trg, je tako podraženo, da si ga malokdo more privoščiti. Posebno glede sadja se splošno toži, da je na trgu predrago. Za današnje kupno moč velike večine konsumentov je sadje res predrago. Po naravi ima pa vendar vsakdo pravico, da vsaj kdaj pa kdaj zagriže v sočno sadje. Ne samo iz sladkosnednosti, pač pa tudi iz zdravstvenih ozirov je uživanje sadja neobhodno potrebno. Največji greh pa je, da se mora v premožnih družinah odrekati celo deci tudi najskromnejši užitek sadja. Človeku se srce krči, ko vidi deco stegovati ročice po sadju, a dotikati se ga sme kvečjemu samo z očmi in še to le za hip, kajti mamica mora dete hitro odvreči kom drugam, da mu ne povzroča Tantalovih muk, ko mu ne more ustreči. Koliko bledičavosti in slabokrvnosti vidimo po mestih pri deci in odraslejši mladitvi, ker ni denarja za predrago sadje.

Po deželi pa oslaja neprodanega sadja in mnogo narodnega premoženja gre v nič, kmetovalcu pa je tako trda za denar. Kar la proda od slučaja do slučaja prekupec, mora dati po taki ceni, da res zni za mučec. Spričo neurejenosti in neorganiziranosti malo bolj oddaljenemu kmetu sadje vrže tako malo, da se mu ne izplača sadjarstvu posvečati kakšne posebne pažnje. Vmesna trgovina, pravijo, preveč pogolta. Tudi tej ne smemo naprtiti vsega. Tudi vmesna trgovina ima svoje težave in svoj riziko. Vsem nedostatkem je kriva neurejenost sadne kupčije, sadnega konsuma in distribucije ter nazadnje tudi produkcije same. V Ljubljani je dovolj zabavljanja proti mestnemu g. carinskemu ministru, ki z užitninami še posebej podražuje neobhodno potrebna živila in odbija dotok blaga na trg.

V kulturnem svetu je sadje ljudsko živilo, pri nas pa je veliki večini prebivalstva po sili razmer luksuz. To je v škodo konsumentu in producentu. Pa kljub temu se vedno oba držita roke križem, tarnata in čakata, da se bo že samo kako uredilo.

Sama od sebe ne gre nobena stvar. Za vsak premik je potrebna neka sila, da stvar iz mirovanja požene v gibanje.

Mislím, da glede sadja ne bi bilo prav nič težko doseči sporazuma med producenti in konsumentmi, da se poživi, poveča, in za šibkega konsumenta poceni sadni promet v takem smislu, da bo tudi producent deležen večjih izkupičkov. Za maso cenjše sadje, za pridelovalca večje izkupičke! To se sicer paradokso čuje, vendar pa je možno. Saj ni nemogoče, da bi sadjarji tako kot se to dela po vsem naprednejšem svetu sortirali n. pr. jabolka v: kabinetna, namizna, užitna in kuharska. Po teh kategorijah bi se glede na določeni standard blaga določale cene, ki bi mogle biti za (obirano) kabinetno sadje razmeroma visoke, za (obirano) namizno blago dobre, za užitna (otresena) jabolka zmerne, za kuharska pa nizke. (Sadja za vkuhanje v tem primeru ne štejem za kuharsko.) Pri taki, že davno potrebni ureditvi bi si mogel zdravega sadja privoščiti vsak siromak, če že ne namiznega, pa vsaj užitnega ali v najslabšem slučaju kuharskega, dočim mu je

danes to nemogoče. Izkupiček pridelovalca bi pri tem bil vsekako izdatno boljši v primeru z današnjo prodajo povprečnega, otresenega, nesortiranega blaga ter bi bilo delo pri sortiranju, embalaži i. sl. pošteno in dobro plačano, konsum sadja bi porasel in vnovčilo bi se lahko vse in z lahko.

Pri cenah kakor smo jih vajeni od poprej si napravimo hotimičen popravek primer in sicer vzemimo, da bi pridelovalec imel v 100 kg jabolke:

5 kg kabinetnih à Din 12.—	Din 60.—
20 „ namiznih à Din 7.—	„ 140.—
50 „ užitnih à Din 3.—	„ 150.—
25 „ kuharskih à Din 2.—	„ 50.—
Skupaj . . . Din 400.—	

pri čemur bi tedaj povprečno za 1 kg izkupil po 4.— Din, dočim pri današnjem običaju prodajanja povprečnega blaga prekupec plača komaj po 1 Din za kg.

Dočim je konsument doslej moral povprečno, neobrano, nesortirano in nezanesljivo, nepoznano sadje tudi takrat, ko ga je v sezoni bilo največ na trgu, plačevati po 5.—, 6.— Din kg ali še dražje, bi ga pri nekoliko urejenem stanju mogel dobivati po nizki ceni.

Kaj zmore samopomoč sporazumljenih konsumentov in producentov, nam kaže slučaj sporazuma tvorniškega delavstva v Wörglu z okoliškimi kmeti, o katerem poroča Wiener Landwirtschaftliche Zeitung. Delavci kmetom za vsak teden naprej sporočijo, koliko mesa bodo potrebovali. Kmetje doma koljejo in delavcem dobavljajo meso izdatno izpod tamkaj vladajočih mesarskih nadrobnih cen ter izkupijo pri kg 80—90 grošev več (pribl. 6:50—7 Din) ko če bi prodajali živino mesarjem.

Finow Farm Gesellschaft m. b. H. direktno vnovčuje na berlinskem trgu proizvode veleposredstva dr. Schuriga in nekaterih bližnjih kmetov vnovčevalnih združenj. Blago prevažajo s 24 tovornimi avtomobili. Vsi režijski stroški ne znašajo niti 10% (koliko pa pri nas, ko nese kmetica na trg po 2 kokoši, tucat jajec in par litrov fižola). Tako združeni prodajajo na trgu za 15% izpod tržne cene in seveda lahko prav hitro prodajo svoje blago. Ker pa znaša povprečna napetost med pridelovalcevo in tržno ceno nad 50%, prodajajo prej omenjeni združeni pridelovalci z nad 25% posebnega dobička, ki je prej pritekal v žep prekupev.

Nekoliko več organizacije in nekoliko več modernega podjetniškega in trgovinskega smisla — pa je lahko ustrezno obema, tistemu ki prideluje in tistemu, ki blago potrebuje za ločec. Ako pa si oba potom svojih organizacij še kaj bolj sežeta pod roke, je za oba še toliko bolje.

Producenti in konsumenti, ali se nočete malo zganiti in imeti koristi od tega? — prvi od izdatno večjih izkupičkov in urejenjšeje, lažje in ekonomičnejše vnovčevanja, drugi pa od urejenjšeje, boljše in cenejšega nabavljanja, pri čemur bi si potem lahko marsikaj privoščili, čemur se morali danes kot luksuz odrekati?

Ali nismo oboji sami krivi, da pri nas sadje še vedno ni ljudsko živilo?

Zganiti se je treba! Čas je!

Otvoritev podružnice Opštega jugoslovanskega bankarskega društva (Splošnega jugoslovanskega bančnega društva) d. d. v Ljubljani

Uradni list te dni prinaša objavo o registraciji ljubljanske podružnice gori navedene banke. Kakor doznavamo, so predela za otvorenje te podružnice izvršena in bode podružnica začela poslovati tekom avgusta t. l. v reprezentativnih prostorih Zavarovalnice »Dunav« na Aleksejandrovski cesti 6. Vodstvo podružnice je poverjeno gospodu ravnatelju Ante Tavčarju v Ljubljani.

O tem zavodu smo prejeli sledeče podatke: Banka je bila ustanovljena leta 1928. ter je prevzela hrvaško podružnico Wiener Bankvereina v Zagrebu; sedež družbe se nahaja v Beogradu, glavna zgradba pa sta v Zagrebu in Beogradu. Polno vplačana delniška glavica banke znaša 100.000.000.— Din, rezerve pa 27.512.000.— Din. Razen domačega kapitala je na banki pred vsem udeležben belgijski kapital in sicer potom Société Générale de Belgique in pa Banque Belge pour l'étranger, dalje Basler Handelsbank, Wiener Bankverein in pa Česka Union banka Praga. Z ozirom na vsekakor visoka lastna sredstva banke in pa vsled udeležbe bank svetovnega slovesa, spada Opšte jugoslovansko bankarsko društvo med najmočnejše denarne zavode v Jugoslaviji.

Vsled dobrih odnošajev te banke z inozemskim kapitalom bode glavna naloga novega zavoda, da naveže ozke stike slovenskega gospodarstva s ceninim inozemskim kapitalom.

Gospodarske vesti

× Stanje posevkov v Dravski banovini. Poročilo poljedelskega ministrstva, sestavljeno na podlagi podatkov kmetijskih oddelkov banknih uprav, analizira stanje posevkov v naši banovini sledeče: zelo dobro: vse vrste žitaric (ječmen in oves dobro), povrtnina, krmlilna pesa, lan, hmelj, vinogradi, zgodno sadje, bruske, travniki in livade, deteljišča; dobro: repa, češnje, jabolka, orehi, pašniki. Vreme je bilo toplo in suho, kar je povoljno vplivalo na raz-

voj sadja, a nepovoljno na razvoj trave. Vremenske prilike so povoljne za košnjo detelje in trave, nepovoljne pa so bile za oranje za kurozo in proso. Večjih vremenskih in drugih neizgod ni bilo. Stanje živine je povoljno.

× Grafične obrti za skupne zbornice. Gremij tiskarskih in sorodnih grafičnih podjetij izjavlja z ozirom na razprave in polemike glede sistema zbornice, da stoji tiskarska grafična podjetja odločno na stališču, da se imajo tudi v bodoče obdržati skupne zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Ločene zbornice bi pomenile le cepitev enotne gospodarske fronte. Enotna fronta v skupnih zbornicah pa nam je osobito, v težkih časih gospodarske krize in v času, ko se moramo boriti za olajšavo davčnih in drugih bremen ter za ugodno rešitev življenjsko važnih gospodarskih vprašanj, še posebno potrebna. Zato ločene obrtne zbornice odločno odklanjajo.

Cas vkuhanja se je pričel!

Dobra gospodinja vporablja najpopolnejše W E C K-ove priprave za vkuhanje. Pri nakupu pazite na znakmo »—»

Tvorniška zaloga za Jugoslavijo: FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10; Celje: J. Jagodič; Maribor: C. Lotz, Pinter & Lenard; Ptuj: F. Vogel; Brežice: V. Petan; Kranj: »Merkur«; Kočevje: Fr. Huber; Slovenjgradec: Ivan Rojnik, Karl Rojnik; Sevnica: A. Kastelic in V. Šetina. 1445

Zacherlin

mrčesni prašek v originalnih steklenicah in škafličah uniči ves mrčes. — Dobiva se povsod. — »Zacherlin, Ljubljana, Beethovnova ulica šte. 16. 1446

Malinovec

pristen domači izdelek po ceni Din 18.— za kg dobavlja v vsaki množini trvdka

Julij Zupan

Ljubljana, Sv. Petra c. 35.

mo. Tudi nam je pokazala izkušnja, da so mogle skupne zbornice vedno boljše in uspešnejše delovati za interese obrtništva, kakor ločene, kar kaže ravno primer naše ljubljanske skupne zbornice in zanatske komore v Beogradu. Tudi je jasno, da bi z mnogo večjimi prispevki, ki so že danes dokaj visoki, ne bi mogli vzdrževati takega zborničnega aparata, kakor je za uspešno delo in zastopstvo naših interesov neobhodno potreben. Ko obrtništvo razpravlja in se izjavlja o sistemu zbornice, zahtevam, da se vpošteva tudi stališče naše stroke, ki je odločno za sistem skupnih zbornic.

× Trgovinska pogajanja Avstrije s svojimi sosedi. Na Dunaju se vrše trgovinska pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo in Avstrijo in Češkoslovaško. V avstrijskih gospodarskih krogih se pogajanja z Jugoslavijo presojajo zelo optimistično in vlada splošno prepričanje, da se bodo pogajanja ugodno zaključila, brez vsakega provizorija. Pogajanja s Češkoslovaško potekajo nekoliko težje. Tudi avstro-madžarska pogodba še ni podpisana in je bil rok za osem dni podaljšan. Pred par dnevi je prispelaa tudi poljska delegacija pod vodstvom dr. Sokolovskega in se bodo pogajanja pričela že prihodnje dni.

Borzna poročila

dne 13. junija 1931.

Devize

Jugoslovanske efekte in devizne borze danes niso poslovale. V prostem prometu so se danes imenovala sledeče notacije: Amsterdam 22.73, Berlin 13.39, Bruselj 7.864, Budimpešta 9.8767, Curih 10.96.8, Dunaj 7.94.09, London 27.59, New York 56.355, Pariz 22.12, Praga 167.38, Trst 294.59.

Dunaj, 13. junija. Amsterdam 286.44, Atene 9.2287, Beograd 12.5962, Berlin 168.66, Bruselj 99.06, Budimpešta 124.15, Bukarešta 4.23, London 34.59, Madrid 52.50, Milan 37.2575, New York 71.20, Pariz 27.86, Praga 21.0725, Sofija 5.1520, Stockholm 190.80, Kopenhagen 190.35, Varšava 79.70, Curih 138.15.

Curih, 13. junija. Beograd 9.1225, Pariz 20.16, London 25.045, New York 515, Bruselj 71.71, Milan 26.965, Madrid 52, Amsterdam 207.20, Berlin 122.175, Dunaj 72.35, Sofija 3.73, Praga 15.25, Varšava 57.75, Budimpešta 90.025, Bukarešta 3.065.

Zapustil nas je naš zvesti tovariš in sodelavec v občinskem odboru gospod

Franc Pograjc

občinski odbornik in blagajnik

ki je po dolgi bolezni dne 13. junija 1931 umrl.

Občina Celje okolica, kateri se je posvečal s tolikšno ljubeznijo, si ga bo ohranila v hvaležnem spominu.

Celje, dne 13. junija 1931.

Občina Celje okolica

Oblastveno koncesijonirana
šolarska šola
J. Gaberščik
bivši komisar za šolske izpite
Ljubljana
Dunajska cesta 31

Goiserje

moške od 300-360 Din
ženske „ 280-320 „
otroške „ 160-240 „
ima vedno v zalogi,
izdekuje po meri in
sprejema popravila

Zalokar

Ljubljana, Mostni t. 19
1447

BULC Co. ADANA

INDUSTRIJA EMAJLNIH IZDELKOV

Raznih nadpisnih tabel: hišnih, uličnih in krajevnih. Izdelava raznih črk v žganem emajlu. Prodaja raznih patentnih izdelkov.

1372

L J U B L J A N A

Pisarna Sv. Petra c. 2/II. Telefon 2944

Kmetijska družba v Ljubljani

Turjaški trg št. 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v Dravski banovini in šteje nad 380 kmet. podružnic in okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 30 Din in dobivajo za to brezplačno strokovni list

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. Družba dobavlja članom tudi razne kmetijske potrebščine.

459

Vsak kmet mora biti član Kmetijske družbe!

Avtobusno podjetje Peregrin Rode v Kamniku

obvešča slavno občinstvo, da je pričelo

zopet z rednimi vožnjami

na progi Motnik—Kamnik—Domžale—Ljubljana in obratno

Odhod iz Motnika dnevno ob 6 zj.

„ „ Kamnika „ „ 7.45 in 12.30

ob nedeljah in praznikih tudi ob 20

„ „ Ljubljane „ „ 11.30 (prihod v Motnik ob 14)

in „ 17.30

1431

ob nedeljah in praznikih tudi ob 23.45

Avtobusne vožnje po naročilu, taksi na razpolago, tovarni promet

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izvečku, prepovedan.)

V zraku vejejo beli Marijini laski, pajčevine in blesketajoča se starih bab leta. Obešajo se po bilkah in listih, veter jih priganja sem. obešajo se čez moje roke, čez moje obleko, vlečejo se na moj obraz, na moje oči, vsega me zakrijejo. Moje telo, tisto pravkar še moje telo, preide v travnik. Zlijejo se njegove meje, nič več ni nekaj oddeljenega, svetloba je izbrisala njegove konture, na robovih začenja postajati nerazločen.

Nad usnjem čevljev se dviga dihanje trav, v volnene luknjice obleke prodira sapa zemlje, skozi moje lase veje zibajoče se nebo: veter — ki udarja ob kožo in se dviga nasproti prodirajočemu, konice živcev se vzpenjajo in trepetajo; že čutim nožice metuljev na svojih prsih, tek mravlje odmeva v konkavnih prostorih mojih žil, — val postaja močnejši, zadnji odpor se razgubi, samo brezimen grič, travnik, zemlja sem —

Brezglasne struje zemlje krožijo gor in dol; moja kri kroži z njimi, odnašajo jo in je vsega deležna. Skozi toplo temino zemlje teče z glasovi kristalov in kremenjakov, v skrivnostnem glasu težine je, s kapljami pada med korenine ter se zbira v tenkih žlebihih curkov, ki iščejo potov k studencem. Z njimi prodira zopet na površje, v potokih in rekah je, v blesku bregov, v širini morja, v vlažno srebrni so-

parici, ki jo dviga solnce k oblakom — kroži in kroži, vedno več mene jemlje seboj in me plavi v zemljo in v podzemsko struje; prsi se nižajo in vpadajo, roke se pogrežajo, počasi in brez bolečin izgine telo, proč je, samo snovi in ovoji so še tu, iz njega je nastalo cizenje podzemskih studencev, pogovor trav, pihajoči veter, šumeče listje, molče zvoneče nebo. Travnik se bliža, cvetlice rastejo na njem, cvetje se ziblje nad njim; pogreznjen, pozabljen, zakopan pod makom in rumenimi močvirnicami sem, nad katerimi se zibljejo metulji in libele —

Rahel premik — najnežnejši trepet — Mar je to zadnje gibanje pred koncem? Ali so cvetovi maku in trave? Ali je samo curljanje med drevesnimi koreninami?

Toda premikanje postaja močnejše. Pravilno postaja, v dihanje in v žile prehaja, val na val se dviga in pljuska zopet nazaj — nazaj v reke, drevesa, listje in zemljo —. Kroženje začenja iznova, toda ne odvaža, temveč prinaša in vstaja; groza, občutje, tipanje, roke, telo se oblikuje — ovoji niso več prazni — na rahlo, lahko in vzneseno je naplavila zemlja zopet moje telo — Odprl sem oči —

Kje sem? Kje sem bil? Sem spal? Še vedno je skrivnostna zveza tu; prisluškujem in ne upam se premakniti. Toda zveza ostane, vedno močnejši postaja občutek sreče, lahkote, zibajočega, bleščečega; na travniku ležim, metulji so odleteli proč in daleč, kislica se ziblje, solnčni hrošč je dosegel vrh na nji, Marijini laski vise na moji obleki; zibajoče ostane, v prsih se mi dviga, v očeh; roke premikam, kolika sreča! Kolena čutim, vsedem se, moj obraz je vlažen; — šele sedaj čutim, da plakam, brez zavestno plakam, ko da je mnogo prešlo —

Nekaj časa sem počival, potem sem se dvignil in se napotil proti pokopališču. Do tega časa še nisem bil tamkaj, ker po Ludvikovi smrti sem danes prvič smel iti sam ven.

Stara ženica je šla z menoj, da mi pokaže Ludvikov grob. Za bukovo ograjo leži in ves je zasejan z zimzelenom. Zemlja je še rahla in se dviga v grič, na katerem leži par ovelih vencev. Napisi na trakovih so že tako obledeli, da jih ni moč prečitati.

Malo sem se bal, priti semkaj, toda tišina je brez groze. Nad grobovi veje veter, septembrsko nebo se dviga zlato za križi, v listju drevoreda platan pa prepeva kos.

Oh, Ludvik, prvič sem danes občutil nekaj domovine in miru, tebe pa ni bilo zraven. Še se ne upam verovati v to, še smatram vse to samo za slabost in utrujenost; — morda pa bo nastala enkrat iz tega vdanost, morda nam je treba samo čakati in molčati, da bo prišlo potem samo od sebe v nas; morda je to edino, kar nas ni zapustilo — samo naše telo in zemlja — morda nam ni treba ničesar drugega storiti, ko samo poslušati in jima slediti.

Oh, Ludvik, samo iskali in iskali smo, zašli smo in padali, za cilji smo hiteli, pa smo se spodtikali sami nad seboj, mi jih nismo našli in ti si se zrušil; — zdaj pa naj bo dih vetra nad travami, klic kosa v večer, ki se nas samo dotakne, pa nas pelje domov? More li imeti oblak na obzorju, drevo v poletju več moči ko še tako močna volja?

Ludvik, tega ne vem. Ne morem še verjeti, ker vse upanje sem že izgubil. Toda mi tudi še ne vemo, kaj je vdanost in ne poznamo njene moči. Samo silo poznamo.

Sokolstvo

Vozne olajšave za zlet Sokolstva na Jadranu

Z rešenjem prometnega ministrstva je odobrena četrtinska vožnja članom Sokola kraljevine Jugoslavije in Sokolom iz inozemstva za potovanje na sokolski zlet, ki se bo vršil v Splitu v času od 13. junija t. l. do 2. julija t. l. Olajšava velja za naše Sokole od 10. t. m. do 7. julija t. l., a za inozemske Sokole od 10. t. m. do 15. julija t. l. in sicer za vse vlake razen SOE.

Domači Sokoli naj kupijo na podlagi zletne legitimacije rdeče barve na odhodni postaji polovične vozne listke do Splita, ki jim bodo veljali za brezplačen povratek, ako s potrdilom na legitimaciji dokažejo, da so se udeležili zleta. Sokoli iz inozemstva morejo na podlagi zletne legitimacije modre barve kupiti na obmejni postaji četrtinske vozne listke do Splita ali Sušaka in prav tako store na povratku.

Legitimacije in zletne znake za društva Sokolske župe Ljubljana ima v prodaji Jugoslovanska Sokolska Matica v Ljubljani, Narodni dom, za ceno 25 Din.

Švicarji o mednarodni tekmi v Parizu

Zadnja številka »Schweizerische Turnzeitung« se obširno bavi z letošnjimi mednarodnimi tekmami, ki se bodo vršile ob priliki 50 letnice Mednarodne telovadne zveze v Parizu. List označuje tekme za »konglomerat« vaj na orodju in lahke atletike, kar »ni ne ptič, ne miš«. Tekmovalo se bo na orodju in v prosti tekmi, kar se baje imenuje »harmonična tekma«. Kakor je znano, se švicarji potegujejo za tem, da bi se tekma vršila samo na orodju, ker oni tekmovalcev za lahko atletiko sploh nimajo. Goje predvsem takozvani »Kunstturner« na posameznih orodjih, kjer se nekateri specializirajo. To smo videli pri zadnjih dveh olimpijadah v Parizu in Amsterdamu, na mednarodnih tekmah pa doslej še niso tekmovali. Dalje švicarski telovadni list obširno obdelava poglavje o sodnikih ki jim tudi niso všeč, češ da so pristranski.

Končno list pravi, da bo o udeležbi sklepalo predsedstvo švicarske telovadne zveze.

»Telovci« št. 7 strokovni list COS v Pragi obširno popisuje izbirno tekmo čeških tekmovalcev za Pariz in med drugim omenja, da so so švicarji za pariško tekmo temeljito pripravili, kar je pokazala njihova izbirna tekma. Na orodju so bili vsi tekmovalci izvrstno pripravljeni, dočim so bili uspehi v lahki atletiki zadovoljivi. S sistematičnim vežbanjem pa bodo švicarji tudi v lahki atletiki dosegli predpisane mere. Kot resni kandidati za pariško tekmo navaja »Telovci« te-le švicarske tekmovalce: Hännigi, Miez, Steinemann, Walter, Grieder, Brüllman, Schmid in Landergott.

Kakor je torej razvidno, se švicarji pariške tekme udeležijo ter bo borba za prva mesta precej težka. Kdo bo zmagovalac je danes težko prerokovati, prepričani pa smo, da bodo Sokoli zastavili vse svoje sile za čim lepši uspeh.

Prvi mladinski telovadni nastop Sokola v Zagorju

V nedeljo 7. t. m. se je vršil pri nas telovadni nastop sokolske mladine, ki je nadomestoval običajno prireditve pomladanske akademije. Naše društvo še ni nikdar priredilo samostojen mladinski nastop, pa ga menda tudi v celjski sokolski župi doslej ni bilo. Zato tem bolj pozdravljamo sklep prednjaškega zbora, ki je kljub raznim oviram šel po začrtani poti in dosegel z nedeljskim nastopom sijajen uspeh. Ta prvi in do sedaj edinstveni primer bi naj dal pobudo tudi ostalim bratskim društvom, da bi tudi ona pričela misliti na slične prireditve.

Nedeljsko vreme ni bilo baš najbolj primerno za nastope, kajti popoldne je začelo deževati in ni hotelo prenehati. To pa naših Sokolčev ni motilo in nastop se je izvršil v prostorni telovadnici. Malo pred tretjo uro je prikorakala rudniška godba, kmalu za tem pa je nastopila kot prva ženska deca (sestra Marta Bergerjeva) in izvajala skladno župne proste vaje. »Telovadna ura moške dece (brat Matej Šulin) je pokazala občinstvu telovadbo dece v eni telovadni uri. Zanimanje za to točko je bilo veliko, saj je z njo dobilo širše občinstvo vpogled v način sokolske te vadbe. Z domačimi naraščalniki (brat Božo Černelc) so izvajali proste vaje naraščalniki iz Hrastnika in Celja. Izvedba je bila

prav dobra, le včasih je popustila skladnost. Trboveljske naraščalnice (sestra Paradiževa) so ljubko in elegantno nastopile s »Polkin ples«. Mnogo zabave in smeha so povzročale razne igre, ki so jih ločeno izvajali naraščalniki in moška deca. Naraščalnice (sestra Justa Rakova) so se potrudile in je bilo tudi njihovo izvajanje nagajeno s ploskanjem. Tudi ženska deca je nastopila s telovadno uro, ki je pokazala razliko med telovadbo moške in ženske dece, ki mora drugače gojiti svoja telesa. Na orodju je nastopila moška deca na kozi, celjski naraščalniki na drogu, hrastniški pa na konju. Učitelj brat Klun je nastopil s šolarji višjih razredov »Mlade vojake«. Simbolične vaje so bile precej dobro in skladno izvedene. Tokrat je bilo prvič, da so šolarji nastopili na sokolskem nastopu in želimo, da bi to še večkrat doživeli. Nastop je zaključila ženska deca, ki je nad vse pričakovanje krasno izvajala »Perice«.

Za tem se je občinstvo preselilo na telovadišče, kjer se je vršila tekma v odbojki. Prvi so igrali naraščalniki iz Celja proti domačim članom in zasluženo zmagali s 3:0. Potem so igrali

s trboveljskimi brati in dosegli isti rezultat. Nato pa so domačini po hudem boju premagali trboveljsko šestorico z rezultatom 2:1. Občinstvo še sicer ni vajeno te igre, vendar je bilo zanimala za njo zadovoljivo.

S tem je bil zaključen prvi mladinski nastop, ki je v vsakem oziru sijajno uspel. Brati vadiatelji in sestre vadiateljice so dobili s tem vsaj delno zadoščenje za svoj ogromen trud.

Sokolski listi

Sokolski Glasnik ima v svoji 24. številki tole vsebino: Djordje Tilimbat (Herceg Samobor): Hercegovina potom Sokolstva manifestira svojo moč. — Ameriški glas o Sokolstvu. — Razpis tekem Slovenske Sokolske Zveze. — Spored zleta Sokolstva na Jadranu. — Slovansko Sokolstvo. — Pozdravi avezu SKJ. — Dva nova stadiona v CSR. — Iz Saveza SKJ. — Iz žup in društev. — Glasnik prinaša lepo sliko odbora COS z odposlanci 28. pešpolka Tyrša in Fügnerja ob priliki glavne skupščine 16. maja v Tyrševem domu v Pragi.

Hranilnica Dravske banovine, Maribor

Razpis

Hranilnica Dravske banovine, Maribor bo oddala pri zgradbi obratnega in stanovanjskega poslopja v Mariboru na oglu Slovenske in Gosposke ulice sledeča dela:

1. Mizarska dela 2. Umetni kamen

Ponudbe se morajo postaviti posebej za vsako delo odnosno za vsako izmed razpisanih skupin. V proračunu je staviti enotne cene. V originalnem izvodu proračuna morajo biti cene lastnoročno vpisane, skupne cene se morajo točno pomnožiti in sešteti, končne zneske proračuna pa izpisati s številkami in besedami.

Ponudbe z vsemi predpisanimi prilogami naj ponudniki vložijo v posebnih zapečatenih ovojih z napisom »Ponudba za izvršitev..... del pri zgradbi obratnega in stanovanjskega poslopja Hranilnice Dravske banovine, Maribor«.

Vse ponudbe naj se vložijo pri ravnateljstvu Hranilnice Dravske banovine, Maribor, Trg Svobode št. 3 do 23. junija 1931 do 12. ure dopoldne.

Vsak ponudnik mora položiti pri blagajni Hranilnice Dravske banovine, Maribor varščino in sicer tuzemci v iznosu 5%, inozemci pa v iznosu 10% proračunjenega zneska.

Kot varščino morejo vložiti ponudniki:

a) nevinkulirane vložne knjižice kakega pupilarno-varnega zavoda ali garancijsko pismo kake velebanke ali gotovino;

b) državne vrednostne papirje po nominalni vrednosti.

Ponudbi mora biti priloženo pismeno potrdilo pristojne trgovsko-obrtne zbornice, esnafa ali sindikata o pravici sodelovanja pri javnih licitacijah.

Ponudbe, ki ne bi odgovarjale vsem stavljenim pogojem, kakor tudi vse naknadno došle ali brzojavno prijavljene ponudbe, se ne bodo upoštevale. Hranilnica Dravske banovine Maribor ni dolžna sprejeti niti ene ponudbe in tudi najcenejši ne, in ni dolžna utemeljiti izvolitve zdražitelja.

Vse za razpis potrebne pripomočke dobe reflektanti pri ravnateljstvu Hranilnice Dravske banovine Maribor za ceno od Din 50.—

Maribor, dne 13. junija 1931.

Hranilnica Dravske banovine Maribor

SLAŠČIČARNE
KAVARNE
RESTAVRACIJE

POZOR!

OD DANES LAHKO OPAZUJETE V
RENOMIRANEM IN NAJMODERNEJE
UREJENEM BUFFETU RIO
LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA
ENEGA NAJBOLJŠIH PROIZVODOV

FRIGIDAIRE

aparati za proizvodnjo in konzerviranje sladolede, ki se nahajajo tam v obratu. Sladolede, ki ga pripravljajo pred očmi gostov in ki se ga na dan napravi 32 litrov, se obenem konzervira v štirih posebnih konzervatorjih, iz katerih se ga servira. Cela naprava sestoji iz jeklene pločevine in se lahko vsak čas transportira drugam. Temperatura v oddelku za proizvodnjo je minus 14—16°C in v konzervatorjih —12°C. Sladolede je torej vselej neizpremenjeno izvrstne kakovosti.

Taka naprava stane franko Ljubljana na mestu kompletno montirana Din 56.000.—

Zahtevajte obisk enega naših gospodov.

JUGOTEHNA

DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA 3 — TEL. 20-80

GLEDALEŠKA 8 — TEL. 29-18

PODRUŽNICE:

ZAGREB

Gundulićeva 7 — Tel. 68-71

BEOGRAD

Kralja Milana 21 — Tel. 59-84

SPLIT

Sinjska 2

Božidar Jakac se je vrnil...

Pa sem se zgledal pri njem. Prisrčen in iskren, kot je bil vedno.

Njegova velika in svetla soba je pravcati muzej, neprisljuna razstava nešteti njegovih umetnin in potnih spominov iz treh kontinentov. Skoro dva metra dolga in nad en meter visoka oljnata slika umetnikovih staršev, njegove sestre in njega samega nehoče opozori nase, pasteli iz Amerike in Afrike, z Jadrana in iz rodnega mu Novega mesta. Olje, risbe, grafika. Silne barve.

Afriške blazine in arabske preproge se družijo z indijanskimi totemi iz Alaske, pacifične školjke z jelovstonsko sigo, košarice, vaze, azteški maliki in kaj vem, kaj še. Kot rečeno, umetnostna razstava in muzej.

Zanimiv človek je naš Jakac. Vesel, zadovoljen, smehljajoč. Nič se ni spremenil, ista dobrovoljnost, Ameriška cigareta tvori uvod v najin razgovor. V radijskem gramofonu se oglasi poskočni indijanski »Kačji ples«, po mizi prekladava cele skladnice albumov, slik, umetniških magazinov, fotografij. Sam ne vem, kaj bi gledal. Preveč vtisov za enkrat.

Med razgovorom se sicer mirni umetnik razvname, spomini mu polnijo dušo in še mene prevzamejo.

— 1928. leta sem se mudil tri mesece v Afriki, kot ti je znano. Je v meni malo romarske nature, in želje po tujem svetu, po umetniških doživetjih in tedanje ne baš rožne razmere v domovini, vse to me je pognalo v Ameriko. Spoznati sem hotel tamošnji naš slovenski življenjski in toliko slavljen ameriško sodobnost.

Naše in ameriške prednosti.

Spoznanje? Tako, kakoršno sem si v svoji notranjosti želel. Prav nič nimamo sprejemati, ker je naša jugoslovanska duševnost bogatejša od zapadne, anglosaške, naučiti pa se nam je od njih marsikaj, kar se tiče ustvarjanja dela, inicijative, podjetnosti in vztrajnosti. V tehničnem oziru smatram Ameriko za dovršeno zapadnjaštvo, za višek sodobne civilizacije. Tu se vzgledujemo! Nikakor pa ne importiramo njihove mentalitete!

Največje spoznanje pa je bilo zame spoznanje lastnega slovenskega obraza, spoznanje, kaj je prav za prav naše, in jasnejša slutnja, kaj nam je delati in kaj imamo svetu povedati.

Lahko smo veseli in ponosni na našo srčno kulturo, ki je tam onstran oceana povsem neznan.

Blazno je pri nas tudi mnenje, da je v Ameriki vse zlato in je mogoče obogateti na lahek način. Če bi naši ljudje hoteli v domovini tako in toliko delati, kot jim pije kri tujina, tudi Jugoslavija bi jim bila Amerika in zase bi delali in v domovini bi ostali.

Briskost, težave, razočaranje, to so po večini prvi deleži naših izseljencev. Le težko in krvavega srca se privadijo. In to ne brez noč. Oddaljenost od domovine in zapuščenost pa sta prignali našega človeka do nenavadne aktivnosti. Osamosvojili so se ti ljudje, z lastnimi žulji so si postavili krasne narodne domove, središča njihovega narodnega življenja, kjer se udeležujejo kulturno in socialno, vedno pripravljeno pomagati vsakemu rojaku. Med vsemi številnimi ameriškimi narodi so

Slovenci še najbolj ekonomsko organizirani,

kar so jim priznali tudi Angleži ter jih kot take tudi upoštevali. Imajo lastne banke, podporni društva z milijonskim premoženjem, časopise, šole, cerkve.

Naš narod tam je dober, zaveden, domovina naj bi se malo živahneje zanimala zanje z ožji mi stiki, izmenjavo misli, poročil, srčnih vzei. Kolosalno korist bi mi mogli imeti od njih, ko bi jih poznali tudi sicer, ne le, če jih kaj prosimo.

>Klub Ivan Zorman.<

Z opernim pevcem Banovcem nameravava ustanoviti »Klub Ivan Zorman«, ker je pesnik

Zorman nekaj reprezentant, kulturni pionir in duševni vodja tamošnjih Slovencev. Naloga kluba bo dvojna: informirati slovensko javnost o resničnem stanju, potrebah in težnjah naših izseljencev ter imeti zvezo z njimi; skrbeti, da bodo naši ameriški bratje, ko pohite za kratek čas v staro domovino, dobili pravi vpogled v naše kulturno življenje in da jim postane obisk v domovini prijeten. Naloga merodajnih krogov pa bo stvar primerno podpreti s sodelovanjem. Kočljivo je v Ameriki posebno

vprašanje naše mladine.

Ta je skoro že amerikanizirana in skrajni čas je za njeno rešitev. Zdi se mi, da se je nana z Banovcem posrečilo prodreti v srca slovenske mladine, nad katero so že stari obupali. Mladi in stari so tam razdeljeni v dva tabora. Ti slovenski, oni angleški. Tudi še razumejo slovensko, občujejo med seboj angleško. Vzbuditi njihovo narodno zavest, to je glavno, ker nanje moramo zidati. Vsako naše založništvo naj bi poslalo tja novoizšlo slovensko knjigo. Majhne žrtve bi bile bogato poplačane.

Pa sva se zagovorila. Pojdiva raje k mojemu potovanju.

16. aprila 1929 sem se na »Vulkanije« odpravil iz Trsta proti Ameriki. Burna vožnja. Z isto ladjo sem se po dobrih dveh letih vračal. Zjaj smo imeli pa idealno lepo pot. Kar žal mi je bilo, ker bi bil rad filmal kisle morskobolne obraze. Pa drugič.

Na Ellis Islandu pred vhomom v Ameriko sem moral dva dni delati pokoro, dokler me ni rešil naš izseljeniški komisar Ebin Kristan. Newyork sem prvič videl v večernem mraku. Broadway v milijonih luči, nebotičniki v megli nepopisnih barv, nikdar sluten promet. Name je vse to napravilo silen vtis. Vajen potovanja in evropskih velemerst si nisem upal preko ceste. Pa se človek na vse privadi. Ko sem se čez leto dni spet vrnil tja, mi je bil prejšnji prometni strah tuj.

Cleveland.

Po nekaj dneh sem šel v Cleveland, ki mi je postal druga domovina. Stanoval sem pri bratranecu Antonu Colariču, spoznal se z rojaki in jih vzljubil, kot so oni upoštevali mene ter mi ob vsaki priliki kazali svojo požrtvovalno naklonjenost.

V Clevelandu je nad 50.000 Jugoslovancev, med njimi več kot 40.000 Slovencev. Najmanj je Srbov.

Prva moja razstava je bila v Clevelandu v neki privatni galeriji. Četudi izven seziže, me je kritika prisrčno sprejela. Kasneje sem imel na petmesečnem potovanju preko ameriškega Zapada veliko razstavo portretov v Los Angeles.

Po vrnitvi v Cleveland sem priredil obsežno kolektivno razstavo okrog tri sto ameriških podob, deloma tudi iz domovine, v tamošnjem

slovenskem narodnem domu. Rojaki so mi pri tem pomagali povsod. Nad tri tisoč ljudi je posetilo razstavo, pri nas je pa že tri sto mnogo.

Pred odhodom v domovino sem se udeležil velike pomladne razstave clevelandskih umetnikov, Sodelovalo, to je razstavilo je 218 umetnikov s 770 deli. Vposlanih pa je bilo nad štiri tisoč slik. Mojih so sprejeli šest podob. Razstavil sem grafike, risbe in pastel. Za lesoreze k Zormanovi novoizšli pesniški zbirki »Pota ljubeznic sem dobil častno priznanje, za risbo iz San Francisca pa tretje priznanje.

V Ameriki sem pustil nad tri sto slik. Portretov sem izgotovil nad dve sto. Kreda, olje. Pokrajinskih slik tudi nad sto. Pretežna večina je prodana. En portret visi tudi v Beli hiši.

Slikal sem odlične osebnosti. V Washingtonu državniške, v Hollywoodu filmske zvezde in zvezdnike. Vest o Hooverjevem portretiranju je bila prezgodnja in je portretiranje preloženo na kasnejši čas.

Pokazal mi je velik, obsežen album s fotografijami portretov odličnih osebnosti z njihovim lastnoročnim posvetilom prijatelju, umetniku itd. Jakacu.

— Yellowstone narodni park, Seattle in v bližini slovenska naselbina Krain z zelo dobrodušnimi rojaki, Tacoma, Portland, Oregon City, kjer je mnogo Slovencev v papirnici, San Francisco, to so bile moje postaje. Sredi San Francisca na strmini se boji slovenska naselbina »Slovenski hrib«, kot ji pravijo tamošnji rojaki. Tam sem bil cel mesec. Dalmatinci izdajajo tam svoj list. Rojakom pastiruje naš doljenjski domačin iz bližnjega Verduna pod Gorjanci, župnik Turk.

60 milj južno San Francisca je krasno dalmatinsko mesto Watsonville. Ribiška naselbina, bogata, cvetoča. Na samotnem polotoku Mt. Ray ob Tihem oceanu sem se med bujnimi cipresami držal polnih deset dni. Pacifič grandiozen.

S parnikom sem se potegnil v Los Angeles. Našel sem tam Novomeščana Parkeljina. Menda je iz sosedne Drske. Dobro mu gre.

Filmsko mesto Hollywood.

Tri mesece mi je dajalo zavetišče. Videl sem, kar se ne nudi vsakemu smrtniku, portretiral dive in zvezdnike, šetal po ateljejih, 36 družb dela tam. Tudi Slovencev ne manjka. Zala Zorana, Mildred Prašnikar, Laura la Plante. Z upoštevanim filmskim fotografom Listom sva sklenila pravo prijateljstvo. V njegovi družbi sem prevozil dober del južne Kalifornije. Nekoč so nama banditi pred nosom ukradli avto. O, več takih sem doživel! Pa drugič.

Dolores del Rio sem imel čast slikati celih deset minut. Pa pogled! — Fotografija portreta je divna, kakoršna je božanska Dolores.

Dalje sem šel do kokošje in pomarančne farne Fontana pod gorovjem Sierras. Mnogo Slovencev. Čudno se mi je zdelo gledati našega otroka v senci pomaranč.

Puščava Mohave, Polm Springs. Fantastne, nenavadno mrtve pokrajine, grozne, demonski karakter. Isto sem doživel v Arizoni v Grand Canyonu, ki je med najgrandioznejšimi pokrajinami, ki sem jih kdaj gledal. Indijanci ji pravijo »Dolina smrtnih demonov«.

Pot skozi New Mexico in Colorado sem opazoval žal le iz vlaka. Vrnil sem se v Cleveland.

Podobe iz te poti bom razstavil jeseni v Jakopičevem paviljonu. Napisal bom tudi knjigo o Ameriki in to v prvi vrsti iz umetniškega gledišča.

Za bivanje v Ameriki sem imel prvotno dovoljenje le za pol leta. To pa so mi potem skupno še štirikrat podaljšali.

Mnogo, mnogo sem videl, begal sem iz kraja v kraj, od Vzhoda na Zapad, gledal sem moderno suženstvo v Fordovih tvornicah v Detroitu, opazoval sem Indijance pri njih prirodnem početju, plezal sem po nebotičnikih, sledil pa sem se vrnili.

Cleveland mi je napravil ganljivo odhodnico. Posebno prisrčna je bila mladina. Med temi ljudmi sem bil umetnik, aranžer umetniških prireditev, režiser, zastopnik naroda in vse, kar

je bilo potrebno. Mislim, da vedno vsemu v čast.

19. maja smo se odpeljali: tenorist Banovec, pianistka in koncertna pevkja Jeanette Perdan in jaz iz Newyorka, 8. junija so nas pozdravili prijatelji na ljubljanskem kolodvoru in naslednji dan sem bil doma v Novem mestu.

Domači vtisi?

Sijajni, ti rečem, kolosalni! Evropa je vplivala name zdaj tako čudovito in sveže, vse je kot žametno. In šele naša zemlja!

To spoznanje lepote domače grude pa se mi zdi moja največja pridobitev.

Načrtov za enkrat ne delam. 1933. leta bo v Ameriki svetovna razstava, ki se je najbrž udeležim, za sedaj pa živim le sedanjosti, ki je prelepa, da bi mislil na bodočnost. —

Pozno je že bilo, ko sva se poslovila.

V. P.

Igralska 25 letnica Eda Groma

Edo Grom, priljubljeni član Narodnega gledališča v Mariboru, ki bo slavil v četrtek 18. t. m. petindvajsetletnico svojega plodnega in uspešnega oderskega delovanja, je bil rojen 1. 1888 v Novem mestu, v zeleni dolenski metropoli. Tam je dovršil tudi šole in začutil prvo neodoljivo hrepenenje po igraltvu, ki ga je naposled zares privedlo v gledališče. Tedaj je Grom »igral« v kleti domače hiše. Zbirali so se pri njem tovariši in prijatelji ter uprizarjali odlomke raznih iger, deklamirali in peli. In bilo je — tako pravi še danes — neskončno lepo. Kot ga je bilo tedaj prijelo, ga ni več izpustilo. Gnalo ga je v Ljubljano, v tisto »dolgogo vasc«, ki je bila in je še vedno alfa in omega vsega slovenskega kulturnega snovanja in več kakor Avstrijem veliki cesarski Dunaj. Tam je vstopil v dramsko šolo in žežno vsrkaval nauke svojih učiteljev: Danilove, Etbina Kristana, Borštnika in drugih.

Po uspešno končani dramski šoli je dobil 1. 1904, angažman pri ljubljanski drami, kjer je ostal z neznatnim presledkom v Trstu (1910 do 1911), do 1. 1915, ko je odšel v Osijek. Od tam je šel v Varaždin, a se že 1. 1920. vrnili na slovenski oder. Prišel je v Maribor, kjer deluje še danes in je ljubljencev mariborske družbe.

Igral je Grom neobičajno veliko, nastopal tudi v operi ter igral v režiral v opereti. Z ljubeznijo se je oklepal in se še oklepa vseh vlog, posebno pa so heroji, možati ljubimci in aristokrati njegovi priljubljeni in pogodeni značaji. Pet in dvajset let neumornega dela, in to v hudih časih, ga ni moglo izčrpati. Danes je ustaljen, vder in hudomušen in s ponosom se spominja vseh prestanih borb z življenjem, ki tudi gledališčni ljudem ne prizanaša.

Vendar so sedaj minili zanj časi, ko je bil pred vojno angažiran samo po sedem mesecev na leto in je za počitnice moral na gostovanja, da mu ni bilo treba stradati. A vseeno se v družbi rad spominja nanje. In v družbi je rad, nad vse je ljubezniv in tovariški. Zato nima sovražnikov; vsakdo mu je dobrodošel, seže mu prijazno v roko ter ga povabi na kozarek svojega zdravnika likerja »Gromožovke«. Zato mu tudi mi napijamo ob petindvajsetletnici: Ad multos annos!

Banovčevo drugo gostovanje

Kot Hoffmann je nastopil Banovec v »Hoffmannovih pripovedkah« s še večjim uspehom kot v »Rigolettu«. V igri je napredoval znatno, v petju je svobodnejši, le naslonski me pri njem nekoliko moti. Izdelano pa ima partijo v podrobnosti in »pojec res od prvega tona do zadnjega. Pri njem ni mrtvih in dvomljivih mest, tako da ga je užitek poslušati. Izredno je ugaljal Križar. Orkester pod Poličevim vodstvom je bil izborn — škoda, da nam naši čelisti tako redko zaigrajo čista solo-unisona. Offenbachova glasba je še danes neizmerno sveža in mlada.

Slavko Ostere.

Drama. Poslednja dramska predstava gledališke sezone 1930-31 bo v ponedeljek, dne 15. t. m. za abonma reda C.

Opera. Danes drugič na našem odru melodijozna opereta »Vijolica z Montmartra« z go. Ribičev in glasovni partiji. Obkrat se vrši po znižanih cenah

Fran Tratnik — 50 letnik

V tem splošnem mrtvilu v literaturi in publicistiki o naši sodobni likovni umetnosti naj nam bodo vsaj jubilejne obležitne naših umetnikov dobrodošle, da se spominjamo še živih oblikovalcev in njih dela za današnjo slovensko umetnost. Prilike so tako redke, globlje vzpodbude je še komaj toliko, da zadošča v svojem najskromnejšem okvirju le neki formalni oddolžitvi — širša zavest za moderno slikarstvo in še za mnogokaj drugega in nič manj važnega pojema iz najrazličnejših vzrokov. Pa kaj bi tolmáčili krizo, ki se je prav tam ne zavedamo, kjer je najbolj pereča, če nam gre za toli pozitivnega, močnega in svojstvenega, kakor je Fran Tratnikovo delo po svojem umetniškem pomenu.

Občutenje in doživetje onega znamenja, v katerem se naša doba z neodoljivo silo preoblikuje z dneva v dan, prikazanje socialnega vprašanja v najširšem pomenu besede, spoznanje bede, krivice in zla je našlo v Tratniku prvega interpreta v slovenski likovni umetnosti. Njegovo življenje in njegova natura sta ga gotovo predestinirala za posebno in že senziбилno dojemljivost socialno tipične snovi, ga doletela za karakteristika človekovih lastnosti v družbi, kakršno si je srečal odprtih oči sam in jo srečujoči menda še v onem občečloveškem svetu Daumierjevih likov. Vse slovenski impresjonizem je obnavljal pokrajine in se oživljal v njih barvi in luči, delal je kakor ves svet tedaj in še posebej staremu romantiku, ki je bil v

krvi slehernemu slovenskemu slikarju, je moral idilični larpurlartizem nad vse prijeti. Ves pasivizem in vsa lirična vtopljenost našega človega sta prišla v naših najbolj mojstrskih delih kaj lahko do izraza, tako da je čudoma zase in svojevrstno obilježje Tratnikova umetnost, prav edinstveni svet, ki ga v taki ekspresivni sili in duhovni ostrih vsebinske kakor formalne rešitve do tedaj nismo poznali. Njegova umetnost je individualnejša prav po svoji odločni zavestnosti umetniških nalog, je mlajša po svojem stilnem izrazu, ki otvarja vrsto ekspresionistov prav tako kot neorealizmov, in najpomembnejša po svoji globoki ambiciji in avtokritiki. Največji nasprotnik brezdušne suhoparnosti je Tratnik, sovražnik zlaganega, nepristnega, neodkritnega in morda prav zato tudi razdvojen. Kot oblikovalec soc. motivov, kot satirik in karikatunist, je z našo dobo najožje zvezan, po svoji krepki formi in dinamični risbi pa brez dvoma naš prvi grafik-risar. Tratnik je v svoji samoniklosti pokazal vso silo baš v risbi, barva in drugo mu je le pripomoček, ilnija in kontura poglavitno, ves način njegovega ustvarjanja je zajet le v trenutkih neizbežne notranje nujnosti, v katerih se strastno, brez oklevanja izlije v najneposrednejšo dimenzijo — v linijo.

Tratnik se je rodil 11. junija 1881. l. v vasi Polok pri Mozirju. Študirati je začel na praški akademiji, kjer je oktobra 1899 napravil sprednji izpit in dovršil splošno šolo v enem letu. Specijalno šolo je napravil najprvo pri Václavu Brožiku, znanemu slikarju zgodovinske snovi,

vendar se pa pri njem ni mogel dosti naučiti in je tu ostal le eno leto. L. 1901/02 se poda na dunajsko akademijo k prof. Delugi, ki je prav tako gojil historični in religiozni žanr. L. 1903-04 je bil v Monakovem pri Karlu Marru prvi semester, drugo polletje pa pri Janku. Znamenitejša pa je bilo srečanje s prof. Hanušem Schwaigerjem v Pragi l. 1906, saj sta se zblížala in spoprijateljila, tako da je Tratniku ta aaklonjenje pomenila nedvomno vrsto onih redkih svetlejših dni, ki mu sicer na trdem in vsega pomanjkanja polnem potu njegovega romana niso bili dani. Sam in z lastnim trudom se je boril Tratnik kakor malokdo naših. L. 1908 je spet v Monakovem, naslednja leta pa spet v Pragi. Nekaj časa je sodeloval pri »Simplicissimusu« v Monakovem kjer je objavljaj najboljše plačane risbe, zlasti perorisbe, kažoč satiro in socialne motive. Od Gustava Mayrincka je dobil ponudbo za list »Der liebe Augustin«, uvaževan in poznan je bil tedaj v najboljših risarskih krogih. Francoski pisatelj Marcel Prevost je celo dodal dvem njegovim risbam tekst pesmi. Od 1900 pa do 1912 pa je v Pragi objavljaj svoja dela v revijah Zlata Praha, Koprivi, Karikatury, Švanda Dudak, Obrazkova revue, itd., pri nas pa v Slovanu, Dom in svetu, Osi in drugod. V dneh najtežjega pomanjkanja ga je zalotila še kal jetike, tako da se je moral preseliti na jug in sicer v Bilje pri Gorici. L. 1914 pride v Ljubljano. Tratnik se je udeležil najznamenitejših toodobnih razstav, prvič v Ljubljani in Beogradu 1904, v Monakovem v Kunstvereinu, v Pragi pri Manesu in a

Slovenci na kolektivni razstavi, na Dunaju, v Gorici, Hodoninu, Parizu, Beogradu, Zagrebu itd.

Njegov stilni razvoj začelja sicer z realizmom, a že od vsega početka je slutiti v njem moč izredne, zgoče in drastične karakteristike, ki je vsa koncentrirana v duhovnem ali simbolnem pomenu snovi, torej v kar moči povdarjeni linearni ekspresivnosti. Njegove risbe iz te prve dobe nas še danes sunkoma zajemajo, žalibog, da so tako težko pristopne in razstresene ter bi celoten pregled Tratnikovega dela prav iz te dobe morda trpel, dasi bi Narodni galeriji le priporočali, da kedaj pripomore do Tratnikove kolektivne razstave v Ljubljani. Le naravno je bilo, da ni Tratnik nikoli mogel zajadrali v mehko impresionistične koloristike, čutil je v sebi risarsko plastični izraz za močnejšo in njemu najbolj odgovarjajočo potezo. V tej zvestobi do samega sebe leži vsa presunljiva tragika njegovih »Slepecev«, ki so pač najpomembnejše njegovo delo (1911) in ki je poleg »Dela na Polju«, »Beguncev«, »Begunke« ob zibelci med najbolj znanimi iz njegovih pred- in medvojnih risb. Okrog 1920 začelja Tratnik sicer z barvami, a jih uporablja, če jih rabi, le v podrejenem smislu: kot ekspresivno sredstvo. Za moderno povjao slovensko slikarstvo je Tratnikovo delo bistvenega pomena in velja kot edini prehodnik iz srednje predvojne generacije, predhodnik, ki se je po sorodnosti svoje problematike neprisiljeno po zahtevi svoje lastne umetniške usmerjenosti pridružil krogu najmlajših.

F. Š.

Mladji Jugoslovan

V. T. Ruša:

Rožnik

Rožnati rožnik
nas zopet pozdravlja,
po njivah že detelja
rdeča žari;
morje laneno v modrem sijaju
v vetru prijetnem
mehko valovi.
V jezerih bele
rože cvetijo,
mehke ko vosek,
lepe ko dan.
Deklice zale
se sladko smehljajo;
duša je polna
bisernih sanj...

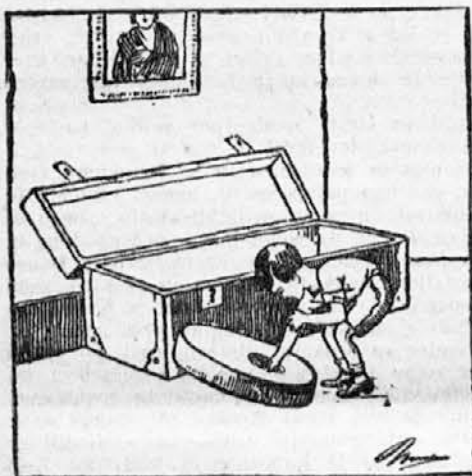
Maksa Samsa:

Votel sir

Bubči v Trnovcu so imeli par ovac, ki so jih dajali na pašo v Istro. Vsako leto so jim ovčarji prinesli po dva sira.

»V skrinjo jih bom shranila za poleti, ko bomo imeli košnje!« je dejala stara Bubka in tako se je tudi zgodilo.

Bubči so imeli Janeza, ki ni bil sit nikoli, najsi je snedel za dva druga. Ko je dobil za malce svoj »part« pogače in je naglo pojel, se je vsakokrat spomnil z žalostjo, da je še bolj lačen ko prej.

Nekega dne so ga pustili doma za varuha. Najprej je pregledal vse omare in predale, kje bi bilo kaj za pod zob, pa se je v istem hipu spomnil na sir v skrinji.

»Zdaj je prilika!« je pomislil, odprl skrinjo, vzal iz žepa nož in si na spodnji strani kolesa odrezal — oziroma izdolbel dober kos. Nato je položil sir lepo nazaj, da je bil videti cel ko prej.

Bubči so izkoristili lepo vreme in hiteli dan za dnevom za delom po polju. Tako je ostajal Janez sam doma in sleherni dan ga je premagala izkušnja, da je bila luknja v siru vedno večja in večja, dokler ni ostal od vsega kolesa le obod. Ko je ležal v skrinji, pa je bil videti cel ko prej. Ko je Janez pomislil prvega, se je spraval še na drugega — in storil z njim isto ko s prvim.

Ivan Kriški:

Zvita kraljična

Zivela sta nekoč kralj in kraljica, ki sta imela zelo lepo hčer, ki pa je bila prav tako prebrisana. Nekega dne sta se odpeljala v gozd na sprehod in kraljična je ostala sama doma. To priliko so izkoristili roparji. Čakali so v zasedi, da se je kraljevi voz odpeljal, nato pa so vdrl v grad. Kraljična se je zelo prestrašila odurnih obrazov. Rekla je:

»Kralja, mojega očeta, sedaj ni doma, zato pridite drugič!« Glavar roparjev se je na široko zarežal in dejal:

»Zato smo prišli, ker ga ni! Sedaj nam pa pokaži in odpi klet! Tam se bomo že kratkočasilili!«

»Klet vam že lahko pokažem,« je odgovorila kraljična. »Odpreti jo vam pa ne morem, ker je izgubil včeraj kletar ključ!«

»Pojdi, pojdi,« so se zarežali roparji. »Take laži pusti za drugič! Sedaj pa glej, da nam daš ključ!« Zejni smole!

Ker pa kraljična le ni hotela dati ključa, so se roparji razsrdili in ji pričeli groziti.

»Če nam takoj ne daš ključa, te skrajšamo takoj za eno glavo!«

Kraljična se je ustrašila groznice in jim je izročila ključ. Roparji so tedaj vdrl v klet, kjer so se naslajali ob dobrem vinu, tako da so bili kmalu vsi pijani. Zvita kraljična pa se je splazila tiho v klet, zaloputnila vrata in jih zaklenila. Roparji so bili ujeti, kraljična pa je stekla v orožarnico, si tam izbrala oster meč in se postavila h kletnemu oknu. — Roparji so kmalu spoznali, da so ujeti, in skušali so priti na svobodo skozi okno. Splezal je prvi k oknu in pomolil glavo skozi. Ta hip je kraljična zamahnila z mečem in v prahu pred njo se je kotila glava bradatega roparja. Truplo je kraljična sama izvlekla skozi okno. Nič hudega

Približal se je bil čas košnje.

»Danes pa jim nesi za dojučnik sira!« je dejal gospodar, a kdo popiše njegovo začudenje in jezo, ko je vzel v roke kolesi in opazil sam gol obod!

»Miši ga niso, tudi kafrani. Janez ga je obdelal!« — je vpil Bubeč in revni gladež je bil tistega dne dokaj drago plačal svoje mišje južine...

Pesmi o kraljeviču Marku

Prevaja Radivoj Rehar.

LOV NA KRALJEVIČA MARKA S TURKI

Lov prireja vojskovodja Murat, lov prireja po zeleni gori z dvanajstico častnikov junakov in s trinajstim — kraljevičem Markom; lov prireja že tri dni po vrsti, a ne more prav nič uloviti. Pa privede ga slučaj naposled k jezeru na gori šumoviti — utve zlate plavajo po vodi. Pošlje Murat svojega sokola, da ujame utvo zlatokrilo, a ujeti utva ne pusti se, naglo švigne med oblake bele — pade sokol na zeleno jelko... Takrat reče kraljevič mu Marko: »Dovoliš li, vojskovodja slavni, da spustim jaz svojega sokola, da ujame utvo zlatokrilo?«

Odgovarja vojskovodja Murat: »Dovolim ti! Pa zakaj ne bi ti?« Pošlje Marko svojega sokola, da se dvigne k nebu pod oblake, tam ujame utvo zlatokrilo in ž njo pade pod zeleno jelko. Ko opazi to vezirjev sokol, razjezi se vsled sramote svoje in ker vajej je dejanj nečednih, ropanja in plenjenja pri drugih, v Markovega se spusti sokola, da mu vzame utvo zlatokrilo. Toda Markov sokol neustrašni, neustrašni kakor Marko silni, noče dati utve zlatokrile, rajši s kljunom napadalca zgrabi ter poruje pisano mu perje. Ko to vidi vojskovodja Murat, razjezi se vsled sramote take, Markovega prime brž sokola ter zažene v jelko ga zeleno, da zdrobi mu desno krilo sivo. Pa pobegne, kakor moči naglo, z dvanajstico častnikov junakov... Besno krične Markov sokol sivi kakor kača razsrjena v skali. Vzame Marko svojega sokola, pa povije rane mu krvave ter zakliče jezno in srdito: »Teško meni, težko sokol tebi, kadar sama s Turki sva na lovu, še lastijo plen si po krivici!« Ko sokolu vse povije rane, naglo šarca na ramena plane, pa nažene ga po gori strmi, da zadirja kakor vila nagla, da zadirja, goro vso predirja ter ustavi v ravnem se podnožju,

kjer zagleda Murata vezirja.

Ko opazi Murat ga bežeči, zaskrbljen ves spremljevalcem reče:

»Deca moja, častniki junaki, vidite li oni pramen megle, pramen megle izpod gore strme? V megli tej vam kraljevič je Marko, v dir nagnal je lisastega šarca... Dobrega se nič nam ne obeta!«

Pa pridirja kraljevič že Marko, sabljo ostro iz nožnice vzame in se besen na vezirja vrže — razbeže se častniki po polju, ko pred skobcem po grmovju vrabei. Zgrabi Marko Murata vezirja ter odseka glavo mu bradato, iz dvanajstih častnikov junakov pa napravi — dvajset jih in štiri. Počne Marko misliti prevdarno, da bi šel li k sultanu v Jedrenje ali v Prilep, v dvorce svoje bele?

Vse premisli, pa naposled reče: »Bolje iti k carju je v Jedrenje in priznati vse mu, kar sem storil, ko pa da bi Turki me izdali!« Kadar Marko do Jedrenja pride na razgovor k carju gospodarju, zablestita v srdcu mu očesi kakor v gori lačnemu volčaku, da mu pogled je ko strela silna. Vpraša v skrbi sultan ga mogočni:

»Moj posinko, kraljevič moj Marko, kaj tako li te je razjezilo? Zmanjkalo ti morda je denarja?« Počne Marko carju govoriti, vse pove mu, kakor res je bilo. Ko doume svetli sultan Marka, na ves glas se naenkrat zasmeje, pa poreče te-le mu besede:

»Čuj me, dragi moj posinko Marko! Da tako kot si ti nisi storil, zval nikoli več ne bi te sina: vsak je Turek dober za vezirja, a nad Markom ni nikjer junaka!« Seže sultan v žepe pregloboke in potegne tisoč svetlih zlatov, podari jih kraljeviču Marku: »Vzem, dragi moj posinko Marko, pa odidi in napij se vina!« Vzame Marko tisoč svetlih zlatov in odide iz dvoran prestolnih. A ne daje sultan zlatov Marku, da v gostilni bi napil se vina, temveč le da ga od sebe spravi, ker se Marko strašno je razhudil.

Uganka

Nisem zver, a vsakdo se boji me, po življenju streže kjer le more; nisem močna, ali vendar skočim daleč, ko nikdo tako ne skoči.

Rešitev prejšnje uganke: črešnja. Pravilnih rešitev smo prejeli 14. Nagrado dobi po žrebu Ivanka Rotavšnikova, učenka ljudske šole v Ljubljani. Rešitve današnje uganke bo sprejemalo uredništvo »Mladega Jugoslavana« v Mariboru, Aleksandrova cesta 24, do srede, dne 17. junija opoldne.

Esop. — Fr. B.:

Mačka in miši

(Basen)

V neki precej dobri hiši
bilo je vse polno miši;
gospodar, ne bodi len,
kupi mačko, in prav kmalo

bile so ji miši v plen.
Kar še živih je ostalo,
po policah so se skrile,
da bi mački v jed ne bile.
Mačka gleda, omagaše,
»Kaj početi?« premišljuje.
Kar obesi se na klin,
kot da mrtva je, se hlina.
Stara miška pa pred jamo
zviti mački se nasmeje:
»O, ne boš naš,« glasno deje,
»da tvoj meh je basan s slamol«

KOLINSKA
TVORNIKA (KORIS)
LJUBLJANA.

OKUSNA IN ZDRAVA
JE
KOLINSKA KAVA!

sluteči roparji so drug za drugim kobacali skozi okno, a vse je doletela enaka usoda. Kraljična se je zelo utrudila in ko je pomolal skozi okno glavo zadnji — bil je poglavar — je zamahnila mimo in posrečilo se mu je, da jo je urnih krač pobrisal v bližnji gozd.

Ko sta prišla kralj in kraljica domov, sta se zelo prestrašila ob pogledu na mrtve roparje, obenem pa sta bila tudi vesela in ponosna na svojo prebrisano hčer.

Od tega dogodka je minilo precej časa. Nekega dne pa se je oglašil na dvoru snubeč. Rekel je, da je princ izredno bogate dežele, kjer se cedita samo mleko in med. Ker sta hotela kraljevska starša dobro preskrbeti svojo hčer, sta jo obljubila snubcu za ženo. Hrupno so obhajali zaroko, po zaroki pa sta se zaročenca podala na pot proti kraljestvu princa. Potovala sta le pol dneva in dospela v temen gozd. Kraljični je postalo pri sručen tesno in vprašala je zaročenca:

»Dragi, ali še ne bo kmalu tvojega kraljestva?« Tu se je princ-zaročenec odurno zasmejal.

»Ho, ho! Saj ga tudi ne bo! Lepa nevestica pogledaj me vendar. Ali me ne poznaš? Jaz vendar nisem nikak princ, temveč roparski poglavar, tisti, kateremu si ti pobila tovariše! In sedaj se bom jaz za nje maščeval!«

Kraljična je padla v nezavest, poglavar pa je samo zažvižgal na prste in od vseh strani so pritekli roparji. Tem je zapovedal, da odnesejo kraljično v votlino. Pajdaši so previdno dvignili kraljično in jo odnesli na določen kraj. Tam so jo položili na trdo ležišče in votlino zaprli. Kraljična se je kmalu zopet zavedla, a le polagoma se je privadila temi. Na stenah votline je opazila raznovrstno roparsko orožje in — o groza — tudi človeške lobanje. V grozi si je zakrila oči in plakajoč je prežila vso noč.

Drugi dan je prišla k njej v votlino stara ženica. Prinesla ji je skromen zajutrek, ki je bil za življenje premajhen, za smrt pa prevelik. Kraljična se je takoj oklenila starke in ji rekla:

»Ljuba mamica, za božjo voljo, rešite me! Moji starši vas bodo bogato nagradili!«

»Srčno rada,« je odgovorila starka. »Toda ne morem. Tudi jaz sem tu le ujetnica in že tri leta stremem roparjem!«

Kraljična je nekaj časa razmišljala, nato pa se je nagnila k starki in ji nekaj zašepetala v uho. Takoj nato je starka slekla svojo obleko, katero je oblekla kraljična. Ruto si je zavezala močno na oči in ko se je še sključila, je bila povsem sliena starki. Tako preoblečena je šla ven. Zunaj so sedeli roparji, ki so pili in jedli. Starke niso niti pogledali. Kraljična — starka je šla sključena na dvorišče, vzela metlo in ričela pometati. Ko pa je prišla iz dogleda roparjev, je pričela bežati po gozdu, dokler se

ni onemogla zgrudila na tla. — Ko se je zopet zavedla, je stala pred njo stara strežnica roparjev. Ta ji je rekla:

»Hitro, naprej, roparji so za nama!« In že se je čul oglušujoči krik razbojnikov.

»Skrijva se!« je zašepetala kraljična. Počepnili sta za košat grm. Roparji so se baš pred tem grmom ustavili in preklinjali begunki na vse načine. Končno so le odšli dalje, kraljična in starka pa sta ostali od strahu do večera za grmom. V noči sta se napotili dalje. Hodili sta tako dolgo, dokler se nista utrujeni sesedli in zaspali ob cesti. — Zbudili sta se šele, ko jima je solnce sijalo v obraz. Po cesti je privozil kmet z vozom škopa. Tega sta naprosili, če lahko prisedeta.

»Ni mogoče,« je odgovoril kmet. »Sem že sam preveč naložil. Počakajta na mojega tovariša, ki vozi za menoj seno!« Komaj pa je voz dospel par streljajev od kraljične in starke, so iz gozda stopili roparji in vprašali kmeta, če je videl kraljično. Kmet se jim je zasmejal:

»Ho, ho! Ali se kraljične vidijo kar tako po cestah? Dve stari babnici sem videl, drugega pa nič!« Roparji pa so menili, da skriva kmet kraljično med škopom in kmet je moral, hočeš — nočeš voz razložiti in zopet naložiti. Roparji pa so jezni nad neuspehom odšli v goščavo.

Kmalu je mimo begunk privozil kmet s senom in ta jih je rade volje sprejel na voz. Da bi jih roparji ne videli, jih je zakopal v seno. Toda roparjev ni bilo na spregled in kraljična ter starka sta srečno dospeli na kraljičin grad. Kraljeva dvojica je bila zelo gignjena, ko je čula ves doživljaj z roparji. Kralj se je razsrdil in je poslal vso vojsko nad roparje. Polovili so skoraj vse in jih po zaslužku kaznovali. Starke in kmeta, ki sta pripomogla h kraljičini rešitvi, pa je kralj bogato nagradil.

Kultura naših žen

»Slovenski Narod« je v svoji 115. številki objavil članek pod naslovom »Kultura nekaterih naših žen«, proti kateremu bi ne imele prav nikakega ugovora glede navedenja faktov samih. Je pa za temi fakti še marsikaj, kar bi bil moral iztekniti in kritizirati.

Da stavijo naše žene včasih na uredništva taka vprašanja, da se jim moramo čuditi, je res. Splošno je pa tudi znano, da požirajo uredniški koši vseh listov in revij ogromne količine popisanega papirja, ki ne dokazuje ravno prevelike bistroumnosti in logike; če hočemo biti pravični, moramo priznati, da izhaja 90% teh nepriznanih duševnih proizvodov izpod moškega peresa. In natančna preiskava bi gotovo dognala, da bi se med tistimi duševnimi proizvodi našlo lepo število takih, ki spadajo vsaj v vrsto tistih ženskih pisem in spisov, ki jih omenja g. dopisnik »Slov. Narod«. Prav gotovo bi pa tudi našli takih in slabših »duhovnosti« izpod moškega peresa natisnjenih v raznih naših publikacijah, ako bi stikali za njimi.

G. člankar sicer ne generalizira kulture, oziroma nekulture naših žen. Da je med našimi ženami še mnogo indolence in mnogo nekulture, mu prav radi pritrdimo. Mislil pa, da bi vsaj toliko, ako ne več graje zaslužil urednik, ki sprejme take neumnosti, kakor tista omejena naročnica, ki v dobri veri zlije na papir svoje srčne bolečine. Če se urednik boji, da bi naročnico užalil in jo izgubil, ako ne upošteva njenega vprašanja, naj žrtvuje znanje in ji odgovori v pismu. Ne pa, da nekako dokumentira duševni nivo svojih naročnic s tem, da objavlja take neslanosti.

Tudi se čudimo, da smo čitali kritiko ženske kulture v tem smislu ravno na tistem mestu, kjer smo prej že ponovno čitali zgražanje, da žene odklanjajo in ne plačujejo take kulturne revije, kakor je baš tista, katere vsebino zdaj člankar kritizira. Tudi ob tisti priliki je »Slov. Narod« udrihnil po kulturi slovenske žene.

In v svoji 127. številki priporoča baš to revijo kot »pravo šolo za res inteligentne in moderne gospodinje in matere«.

Kje je tu logika, kje doslednost? V začetku omenjenega članka stoji med drugim: »Naravnost rečeno, človeka boli, če se uveri, da se kaže tudi tam, kjer bi se moralo reprezentirati v najvišji meri kulturno življenje žene — le njena vsakdanja plitvost ter so ji med vsemi vprašanji prvo, kašne frizure so moderne, kako se naj oblači itd.«

To je trditev, ki je žalibog precej resnična. Toda: kdo je nam ženam do nedavna rezal naš vsakdanji duševni kruh? Kaj smo dobile za se dobrega po naših dnevnikih, naših revijah? Ko smo si po vojni ustvarile svoj list, smo mu radi praktičnosti dodale par skromnih modnih modelov, da ženam omogočimo šivanje doma za vsakdanjo potrebo. List se je širil in hitro so nas naši dnevniki posnemali in pričeli so prinašati modo, toda ne tisto skromno in praktično, kakor jo je imel ženski list, marveč pariške modele, ki so več odkrivali nego zakrivali. Razven z modo, najneumnejšo in najneprimernejšo za nas — se nas do nedavna sploh ni vpoštevalo po naših listih — s prav malimi izjemami. Če smo napisale malo poročilo o svojem delu v naših kulturnih in socialnih organizacijah, smo morale za priobčitev slano plačati, kakor moramo pri nekaterih listih še dandanes.

Ležernost in plitvost bo cvetela med našim ženskim tako dolgo, dokler ji bomo dajali potuho. Tako dolgo, dokler se bodo publicirale stvari, ki »gredo« in ki »vlečejo« ter se bodo take stvari proglašale od merodajnih strani kulturne dobrine. Da ima vsak pravico zaslužiti, o tem ni nikakega dvoma. Izdajatelj s svojimi revijami in listi z reklamo zanje. Ne bomo pa dovolile, da se nas bo bičalo za to, kar nas najbolj boli, da se nam bo očitala nekultura radi eksperimentov, ki jih gospodje delajo nad nami.

Naš dom

Katera žena se ne ustavlja rada pred izločbami s pohištvo? Tu je lepa, moderna spalnica, ki vleče nase njeno pozornost, tam vidi jedilnico, ki je prav takšna, kakršno bi si želela in čisto drugačna kakor je njena, drugje spet lep divan, knjižnico — sami predmeti tolikih želja. Kako vse bolj pust in dolgočasen nam je potem lasten dom, ko smo se nagledale vseh tistih lepih reči. Nikdar nas druge izločbe tako ne mikajo, kakor izločbe s pohištvo. Saj vse drugo: obleke, klobuki, čevlji, plašči, dežniki, vse to so stvari, ki si jih lažje privoščimo; še najskromnejša si se stvari od časa do časa lahko obnovi. Dom si pa urejamo samo enkrat in enkrat ga morda uredimo svojim otrokom. Ni čuda torej, če nam ureditev doma povzroča tolike skrbi. Četokrat se pa mlada žena niti ne zave, ko si ureja dom, da je to enkrat za vselej. Vse preveč lahkomišelnost nakupuje stvari, ki ji momentalno dražijo oko, ki se jih pa bo gotovo enkrat naveličala, ko bo postala praktičnejša in ko si bo tekom let vzgojila okus.

Tej neprijetnosti se bo izognila vsaka mlada žena, ki se bo zadovoljila z enostavnim pohištvo, katerega finoča ne leži v okraških, ampak v enostavnosti in udobnosti oblik ter v dobrem, solidnem materialu. Take opreme se tekom let ne naveličamo, marveč jo celo vzljubimo in se je privadimo tako, da bi jo težko pogrešali. — Velikega pomena je, da si znamo svoj dom primerno olepšati in nekako obnavljati v malenkostih. Kako lepo ročno delo: zaves, prtiček, blazine dajo našemu stanovanju neko osebno noto, seveda ne, ako je le šablonsko kopiramo brez vsakega okusa in brez razsodka. Kar da našemu domu posebno toploto, so cvetlice. Polje, vrtni in gozdovi nam nudijo v vseh letnih časih najlepši okrasek za naše domove. Vaz ni v hiši nikdar preveč; biti pa morajo kolikor mogoče enostavne, da ne kvarijo učinka cvetlic. Pri vazah s cvetlicami so vedno glavna stvar cvetlice in ne vaze, ki se mora vedno prilagoditi vrsti cvetlic. Nizke, široke vaze so za velike šopke s kratkimi peclji, visoke, tanke vaze so za posamezne cvetlice ali veje itd.

Slike in kipi so poglavje zase. Tu velja v prvi vrsti geslo: malo in dobro! Ni nepotrebne navlake, slabih reprodukcij v bahavih, pozlačenih okvirjih. Družinske fotografije spadajo v album ali v škatljo, kvečjem, ako je drag spomin, v spalnico. Zadnje čase se obrača velika pozornost uram. Toda ne uram v visokih, steklenih omaričah, tem je že — odbila ura. Moderne so male dekorativne ure, ki se postavijo na kredenco, na pisalno mizo in so iz onyx ali drugega modernega materiala, ali pa tudi dragocene starinske ure, med temi so najbolj čislane prave empirske ure.

Dalje lahko moderniziramo svoje stanovanje z nizkimi mizicami, ki so sedaj tako zelo priljubljene. Postavimo jih kamorkoli; tudi ni treba, da bi bile take mizice »v stilu« z drugim pohištvo. Na mizico damo dekorativen prtiček, bodisi vezen ali iz čipk, kako vazo, okroglo lampo ali lep pepelnik.

Če si tako po malem nabavimo tako malenkost, obenem pa tudi odpravimo kako zastarelo in ne lepo stvar, pa se nam bo zdel naš dom vedno nov, vedno privlačen in udoben.

Razgled po ženskem svetu

Češkoslovaška

V Pragi se je ustanovil sindikat, ki ima nalogo ščititi žene, zaposlene v javnih službah, da bi se jim ne godila krivica. Sindikat hoče ženam pomagati do istih pravic, kakršne uživajo njihovi moški kolegi.

Španska

Neka delegacija katoliških žen v Madridu je izročila provizorični vladi spomenico s 35.000 podpisi. Spomenica zahteva dalekosežne garancije za vse, kar se tiče svobode, napredka in zaščite verskih redov ter izvajanje obredov in šeg katoliške vere. Dalje zahteva, da bi se ne podvzeli nikaki koraki proti veri, verskemu pouku itd., dokler ne pride do sporazuma s sv. Stolico.

Idealne ječe. Kakor smo poročali, je prevzela vrhovno vodstvo zaporov v Španiji gospa Victoria Kent, katere hoče izvršiti velikopotezno reformo kaznilnic. V koliko se ji bo to posrečilo, je še vprašanje; vsekakor je zanimivo, kar je ga. Kent izjavila o svojih načrtih. Njena namera je, dati kaznjencem zemljo in dela. Tudi seksualno vprašanje kaznjencev hoče definitivno rešiti. V zaporih v Salamanci je že dovoljeno kaznjencem, da sprejemajo svoje. V bodoče bodo kaznjenci lahko sprejemali svoje žene v posebnih sobah, kjer bodo ostali nemoteni. Tudi neporočeni bodo imeli enake pravice. Kaznjenci se bodo puščali na svobodo po 4—6 dni v mesecu. Morali se bodo le obvezati s častno besedo, da se bodo vrnili v zapor. Za časa »dopustat« bodo diskretno zastraženi. — (Kako se bo pa ta reforma, oziroma to božanje kaznjencev obneslo, pa je drugo in veliko vprašanje. Op. uredništva.)

Italija

Italijanskim ženam je vlada s posebno odredbo prepovedala dostop k sodnim razpravam. Veliko Mussolinijevo nagrado za literaturo (50.000 lir) je dobila pesnica Ada Negri.

Medtem ko ženske organizacije po vsem svetu teknujejo med seboj v delu za mir, se v Italiji snujejo ženski fašiji, h katerim Italijke vse žene od 22. leta dalje. Ženski fašiji bodo priključeni moškim in bodo imeli slično vodstveno organizacijo in enako disciplino.

Razno

Znižanje cen v starih časih

Ze od nekdanj je bila skrb držav, da se preprečevale ali odpravljale draginje. Za časa rimskega cesarstva je država sama prevzela skrb za nabavo žita za glavno mesto Rim. Maksimalne cene je iznašel Dioklecijan. Ko ni mogla njegova stabilizacija že popolnoma razrušene državne valute ustvariti več normalnih kupčijskih razmer, je vpeljal l. 301. maksimalne cene za skoro vse potrebščine. Besedilo določene odredbe je obsegalo vse: poljske pridelke in umetna vina, klobase in kumare, kurivo in krzno, izgotovljene ženske obleke in artilerije! Tudi za delo so bile nastavljenе maksimalne cene; dnevna mezdla delavca, honorarji duševnih delavcev, vse je bilo natanko določeno. Prestopki proti tem predpisom so se kaznovali s smrtjo.

Posebno strogo je postopal tozadevno šah Azud al Daulah v Perziji l. 996. za časa hude

lakote. Ko je opazil, da njegova vzdržnost, ki jo je izvajal radi trpečega ljudstva, ni našla posnemalcev, je kratkotalno izdal ukaz, da se ima za vsakega reveža, ki umre od glada, obestiti en bogataš.

Zelo velikodušnega se je izkazal v 18. stoletju neki nemški knez v Mainzu. Za časa velike lakote, ko je cena kruha poskočila od 4 na 24 krajercjev, je zapovedal pripeljati mnogo žita na ladajah iz Amsterdama ter ga je prodajal v Mainzu za veliko izgubo. Zapovedal je tudi vsem bogatim samostanom svoje dežele, da so dali svoje zaloge na trg. Prepovedal je dalje vsak izvoz žita ter dvignil zaporo med posameznimi deželami cele Nemčije. Njegove naredbe so se baje z veliko nagljo izpolnile in so bile zelo uspešne.

Najstarejša filmska igralka

Najstarejša filmska igralka je gotovo mis Horatia Nelson, katere je nedavno temu praznovala svoj 85. rojstni dan. Angleži jo imenuje babico filma; vendar njen poklic ni tako starega datuma, kakor bi se zdelo. Šele pred 11. leti so jo »odkrili« in sicer vsled njenega karakterističnega stardinega obraza. Pred tem ni niti bila igralka, marveč je že dolga leta živela kot brezposelna stara gospodična. Njen prvi filmski doživljaj jo je privedel v dotiko s filmsko zvezdo Polo Negri. Mis Nelson je izvrstne konstitucije in prav dobrega zdravja, kar ji omogoča, da lahko vzdrži pri filmu, kjer je neredkokrat življenje zvezano z izrednimi napori. Preteklo zimo n. pr. je prebila tri mrzle noči na prostem, ko so snemali neki film iz francoske revolucije. V kratkem bo igrala v nekem zvočnem filmu.

Sejm za cunje

V francoskem mestu Reims so letošnjo spomlad znova upeljali neko nekdanjo staro navado. Gre namreč za od oblasti dovoljen sejm, na katerem privatniki prodajajo vse, kar ne potrebujejo več, kakor: ostanke blaga, obnošene obleke, čevlje itd. Take sejme so imeli že v srednjem veku, pozneje so jih opustili, zdaj jih pa na novo upeljujejo. Pravijo jim »cunjski sejmi«.

Prva črnka — milijonarka

Nekdanja perica, črnka Sara Walker, je imela izredno srečo, da si je v kratkem času zaslužila nad dva milijona dolarjev. Za to se ima zahvaliti svoji iznajdljivosti. Iznašla je namreč neko sredstvo, ki zgledi kodrate lase zamorec. Komaj eno leto je proizvajala svojo vodo za lase in že si je lahko kupila naravnost knežji dvorec poleg Rockefellerjevega posestva v bližini Newyorka. Njena sreča pa ni trajala dolgo: umrla je enajst mesecev po naselitvi v svojem dvorcu.

Lepo naključje

V dramskem gledališču v Budimpešti se je nenadoma ponesrečila igralka Marija Lazar v drami, v kateri je igrala glavno vlogo. Ker se je to zgodilo tik pred začetkom predstave, je bila zadrega zelo velika. Ravnatelj je ravno hotel odpovedati predstavo, ko se je ponudila sulerka, da nadomesti igralko. Odigrala je svojo vlogo tako sijajno, da je bila takoj angažirana.

Stanovanjski avtomobili

Iznajdljivi Amerikanci so si omislili nov način potovanja, pri katerem prav lahko pogrešajo gostilne in hotele. K svojememu močnemu avtu priklopijo še dvokolesni voz, v katerem imajo spravljeno vse, kar potrebujejo za kuho in za počitek. Ti vozovi so tako lahki, da zmanjšajo maksimalno hitrost vožnje le za nekaj 6 km na uro. Stene tega priklopnega voza se razširijo na vse strani, deloma se lahko pod zniža in streha zviša, tako da se pri kuhi lahko stoji pokonci. Ostali del, kjer se spi, je pa nižji. Ti stanovanjski avtomobili so zelo udobno opremljeni; imajo omare za kuhinjsko in namizno posodo, za jedila, umivalne priprave, električno razsvetljavo in celo hladilnico. Stoli se lahko spremenijo v postelje.

Moda

Kaj je novega?

Solnčniki. Moda se trudi, da bi vpeljala kitajske in japonske solnčnike iz slikanega papirja, kar ji bo morebiti uspelo v kopališčih, nikakor pa ne v mestih. Z nežnimi toaletami vidimo mnogo solnčnikov iz čipk in ozkih, križajočih se svilnih volanic iz traku ter z barvanim rečem iz galalita. Bast in rožnati kreton prevladujeta v kopališčih.

Klobuki. Modro kapo iz debele slame z na strani pritrjeno bodiljko kot okrasek.

Zelen, velik klobuk iz klobučevine z mehkiimi, visečimi kraji, s trakom iz svile grosgrain in s peresom.

Popoldanski klobuk iz rožnate slame s kamiljo iz lakiranega satina.

Za predpoludne kapo iz jerseyja z lakiranim trakom.

Slamnat kapica z okrajci iz plisirane svilene traku v zvonasti obliki.

Torbica iz črne, bele, rdeče ali sivega povosčenega platna je zadnja novost. Praktična je tudi za deževne dni, ker ji mokrota ne škodi. S kapo, impregniranim plaščem in torbico iz povosčenega platna gre lahko vsaka dama v dežju brez dežnika na ulico ne da bi se morala bati za svojo eleganco.

Pasovi igrajo danes veliko ulogo. So enostavni in večinoma ozki. Zelo originalen je pas, sestavljen iz modrega, zelenega in rdečega blaga v enakih črtah. Gorenja, nekoliko širja prog je iz lakiranega usnja.

Žepni robce je postal dekorativen toaletni predmet. Mesto prejšnjega belega imamo danes robce v vseh mogočih modnih barvah in je šestokrat napravljen iz najfinejše svile. Njegova velikost je ravno tako različna kakor njegova barva. Kot mali kvadrat 14 cm ga lahko vtaknemo v rokavice, nekoliko večji vliha malomarno iz kostimovega žepa. V barvi ga sku-

šamo sortirati z bluzo, rokavicami in torbico

Kratke jopice. Kot dopolnilo k polnim oblekam ni vedno primeren plašč, ker je pretežek in je včasih tudi škoda brez potrebe zakriti celo obleko s plaščem. Zato imamo kratke, enostavne jopice, ki ni treba da so ravno angleškega kroja, vendar ne smejo biti preveč nakičene. Zelo lepe so jopice iz škotske svile, toda te se žal ne morejo nositi na vsako obleko, ampak samo na enostavno. Za vzorčaste obleke moramo imeti enostavno jopico iz lahkega sukna in sicer temno modro, zeleno, rdečo, za črne in črno-bele obleke tudi črno, ki pa ni tako zelo priljubljena. Najbolj praktična je temno modra jopica, ker jo lahko nosimo z najraznovrstnejšimi oblekami, n. pr. z belo, svetlo rumeno, svetlo rožnato, zeleno, rdečo. Taka jopica tvori lahko velik kontrast z obleko, mora pa vedno biti temna. Kakoršnekolik pastelne barve so za take le jopice izključene. Nikdar ne sme biti jopica iz kakršnekoli vzorčasto stkanega blaga, marveč vedno samo iz enostavne mehke volne.

Gospodinjstvo

Razni nasveti

Lesene kuhališce in žlice, ki smo jih umazali pri vkuhanju sadja, položimo za kakih 8-10 dni v mrzlo vodo, v kateri smo raztopili nekoliko sode. Kuhališce postanejo na ta način zopet čiste in bele.

Poškodovani emajlirani lonei se na enostaven način lahko doma popravijo. Mesto, kjer se je odluščil emajl, bodisi odzunaj ali odnotraj, dobro očistimo in izmijemo, nakar ga zamažemo z mehko steklarsko zamazko (s kakoršno se zamažejo šipe v oknih). Zamazko moramo pred uporabo nekaj časa gnesti v rokah, da postane čisto mehka, nakar zamažemo poškodovano mesto. Posodo pustimo nekaj tednov sušiti na toplem mestu. V tako popravljenih loncih lahko zopet kuhamo, ker postane zamazka trda kakor železo in tako popravljena posoda je sposobna še več let.

Lupljenje krompirja ali jabolk pusti zelo zamazane roke; očistimo si jih najlepše s kisom, kateremu smo dodali malo soli.

Madeži od muh se odstranijo iz steklenih predmetov z razredčenim salmiakom. Iz pohištva odpravimo mušje sledove z gobo, namočeno v mlačni vodi, nakar moramo dotično mesto dobro osušiti in gladiti s koščkom mehke kože. Trdovratnejše madeže odpravimo z mehko cunjico, ki smo jo namočili v špiritu.

Trdo mazilo za čevlje zmehčamo, ako mu prilijemo par kapljic bencina ali še bolje, nekoliko glicerina. Tudi krema, ki je postala že zelo trda, se na ta način omehča in postane zopet uporabna.

Limone si lahko nakupimo, ko so cenene ter jih hranimo za slabše čase. Ne preveč zrele jih položimo v primerno posodo med suho sol. Posodo hranimo na zračnem in hladnem prostoru. Na ta način shranimo limone dolgo časa sveže.

Dobra gospodinja

V vseh krogih, premožnih in revnih, preprostim in vsestransko izobraženim ima »dobra gospodinja« svoje posebno lice. Naj se sama muči z delom ali naj ji pomagajo dobro izsolane moči, vedno je isto, kar ji da pomen in dostojanstvo: gospodinja mora biti duša in blagoslov svoje hiše. Vtisniti mora svojemu gospodinjstvu pečat pravega materinstva, zvestega izpolnjevanja dolžnosti ter ljubezni do dela; zavedati se mora svoje odgovornosti.

Vse, kar se tiče hiše, mora iti skozi njeno glavo in srce, četudi ji pomagajo pri izvrševanju druge roke. Vse člane družine naj veže vesela delovna skupnost in zaupanje, četudi vsakdo izvršuje drugačen posel. Vez, ki družijo vse različne elemente v plodonosnem skupnem delu je tisti dobri duh doma, ki ga mora gospodinja znati obuditi in vzdržati. Le če se socialno vprašanje v tem smislu rešuje v malem, to je v družini in v domu, se bo dalo srečno rešiti tudi v velikem, v državi, ker država s svojimi vrlinami in s svojimi hibami je le v nedoglednost povečano človeško srce. Temeljne čednosti dobre gospodinjice so: red, točnost, čistoča, ki pa ne sme preiti v godrnjavo pedanterijo in v nadležno čistilno manijo; temeljita izobrazba za zelo težki in tolikokrat — posebno od strani mož — omalovaljevanji gospodinjki in materinski poklic; marljiva pridnost, ki popušča poleg sebe tudi drugim delovnim močem, da se samostojno uveljavljajo pri delu; prava mera v vsem, pravilna razdelitev časa, moči in denarja; štedljivost in odprte roke na pravem mestu; razsodna skrb za duševen in telesen blagor vseh družinskih članov, brez razvajanja in mehkujenja, s čimer si vedno vzgajamo tirane; razumevanje in zanimanje za možovo delo in za učenje ter igre otrok, zanimanje za duševna, umetniška in socialna vprašanja ter za zahteve časa; smisel za lepoto in za umetnost ter za lepa in primerna oblačila, brez bahaštva in prekomernih izdatkov; fina razumnost privesiti moža na dom in ustvariti tak dom, da je vsem članom družine najljubši kraj na svetu, dokler mladi naraščaj ne doraste ter začne misliti na lastni dom; daš si vzgojiti zvesto in zanesljivo hišno osebje, ga privezati za dolga leta na hišo ter znati vedno si ustvariti pravo razmerje do osebja, pravilno izenačenje med avtoriteto in prostostjo, ki vzdržuje zadovoljstvo, ki zna olepšati vsakdanjost z mirno veselostjo ter iz praznikov napraviti nepozabne svetle točke.

Dobra gospodinja mora nesebično in požrtvovalno služiti celoti, mora pa vedno ostati gospodinja doma. Ne sme »vihleti copatek«, ne sme se pa tudi ponižati do hišnice svojega plačujočega moža, brez lastne volje, marveč mora nestojati na to, da postane njegova ravnopravna družica, ki z njim prijateljsko razpravlja o vseh važnih vprašanjih. Če jo mož razočara s svojimi vse preveč človeškimi slabostmi, naj prenaša z ljubeznijo, potrpežljivostjo in molče. Če si zna s svojim velikodušnim in ljubeznivim polnim samozatajevanjem tudi v težkih nevihtah ohraniti možovo zaupanje, njegovo spoštovanje in njegovo ljubezen, obdrži skoro vedno v svojih rokah ključ do trajne, vedno obnavljajoče se zakonske in družinske sreče.

Angleška kraljica doma

Angleška kraljica ni samo prva žena svetovnega britanskega imperija, kar ji nalaga obilno javnih dolžnosti, ampak ima dovolj dela tudi doma.

Zjutraj takoj po zajtrku gre v svojo pisarno, kjer jo že pričakuje njen tajnik in dvorna dama, ki ji predloži vsa došla pisma. Pisem dobi angleška kraljica vsak dan na stotine. Tu so privatna pisma, ki jih prejme od svojih sorodnikov, potem pisma politične vsebine, vabila na razne slavnosti, prošnje za prevzem raznih protektoratov, največ pa je prošnja za podporo. Kraljici preberejo vsako pismo, ona pa odloči, kakšen naj bo odgovor.

Ko je to delo opravljeno, gre kraljica v svojo sobico, kjer jo pričakuje gospodar. Temu naroči vse potrebno glede obeda in večerje, potem pa piše tista pisma, ki jih ne more dati pisati tajniku, ampak jih mora pisati iz posebnih ozirov lastnoročno.

Popoldne okoli poltreh je pripravljen avtomobil, ki jo pelja na razne obiske: v bolnišnice, v razne prodajalne ali pa na kakšno popoldansko prireditev. Posebno se zanima za starinske slike in skoro ne mine dan, da ne bi obiskala kakšne trgovine s slikami. Skrbi pa tudi sama za to, da pride v kraljevski palači vsaka slika na svoje pravo mesto in če ne gre drugače, jih tudi sama lastnoročno obeša.

Angleška kraljica pa ljubi zelo tudi cvetlice in obiskovalci jo dostikrat vidijo, kako dela na vrtu v priprosti vrtnarski obleki.

Nekoliko oddiha si privošči popoldne, ko pije čaj. Če je pa potrebno, žrtvuje še tudi tiste pol ure, da sprejme kakšne odlične goste.

Zvečer se pripravlja na obed. Tu mora kraljica posebno paziti na svojo obleko in zato se pred obedom vedno pogovarja s svojo dvorno damo o najnovejši modi. Dvorni dami tudi naroči, kaj naj zanjo kupijo, ker kraljica ne gre nikoli nič sama nakupovat. Po obedu pa gre še v pisarno, kjer podpiše vse, kar je bilo napisanega čez dan po njenem naročilu. Nato gre šele v salon na kratek pomenek s svojo rodbino.

Ljudsko štetje

Letos štejejo ljudi skoro po vseh državah; tudi pri nas so nedavno šteli ljudi. Štetje ljudi pa ni nič novega, ampak sega daleč nazaj v stare čase.

Na Kitajskem so šteli ljudi že 3000 let pred Kristusom. Ko pa so nekaj stoletij kasneje šteli ljudi baš v času velike lakote, je predlagal neki minister, naj bi vsako leto desetino ljudi pomorili, da bi za druge ostalo dovolj hrane. Morili pa naj bi ljudi na podlagi rezultatov ljudskega štetja.

Ljudi so šteli tudi v Perziji, v Indiji in v Egiptu; iz svetega pisma poznamo tisto štetje, ki ga je odredil faraon zaradi prerokovanja Jožefovega o sedmih slabih letih. Po rezultatih ljudskega štetja so odredili, koliko žita je treba shraniti za prerokovane slabe čase.

V starem rimskem cesarstvu so šteli ljudi v določenih presledkih; šteli pa niso ljudi le v Rimu in bližnji okolici, ampak po celem cesarstvu. Dobljeni rezultati so tvorili podlago za razdelitev davka na posamezne dežele.

Tudi po svetovni vojni so šteli skoro v vseh državah ljudi. Takrat so prišli na to, da ljudi zaradi vojske ni bilo nič manj, ampak jih je bilo še več kakor pred vojno. Bilo pa je dosti več žensk kakor moških.

Najbolj zanimivo je bilo zadnje ljudsko štetje v Ameriki. V oddelek »poklic« je namreč precej ljudi zapisalo, da so tatovi, drugi zopet, da so igralci, goljufi itd.; nekdo pa je zapisal, da je »opazovalec narave«. Nekaj starcev pa je zapisalo v to rubriko, da so — šolarji...

Tudi filmskim »zvezdam« gre slabo

Velika filmska družba »United Artists« v Hollywoodu je te dni odpovedala pogodbo slavnemu filmski »zvezdi« Normi Talmadge. »Paramount«-ova družba pa ni obnovila pogodbe z moško filmsko »zvezdo«, s Haroldom Lloydom. Te novice so silno razburile ves filmski svet, kajti jasno je, da gre pri teh odpovedih v glavnem za znižanje letnih dohodkov raznih filmskih »zvezd«. Zaradi gospodarske krize pada namreč število obiskovalcev kino-gledišč in tisti, ki so nekdanj veljali za »zvezde«, so danes v nevarnosti, da se bo novo občinstvo, ki danes še kolikor toliko polni kino-gledišča, odločilo za druge »zvezde«. S tem računajo tudi filmske družbe in se po tem tudi ravnaajo.

Mahatma Ghandi v Angliji

Zanimiva zadeva tudi za nas

Mahatma Ghandi, znani voditelj indijskega nacionalističnega pokreta, se je po dolgem obotavljanju odločil, da pojde vendarle v Anglijo na veliko indijsko konferenco. Za nas pa to dejstvo skoraj ni tako važno kakor so važne okolnosti, kako bo Ghandi živel v Angliji.

Na vrtu vile, kjer bo prebival Ghandi, postavljajo sedaj majhne hleve. V teh hlevih bodo prebivale koze, ki bodo dajale mleko za Ghandija in za njegovo spretnost. Koze pa ne bodo angleške, ampak jih bodo pripeljali v Anglijo iz Indije in sicer na tisti ladij, s katero bo prišel v Anglijo tudi Ghandi.

Vse sobe bodo opremljene po indijsko in vsi ljudje, ki bodo imeli v vili kaj opravka, bodo nosili obleke iz indijskega blaga.

Obleke so že pripeljali v London, narejene pa

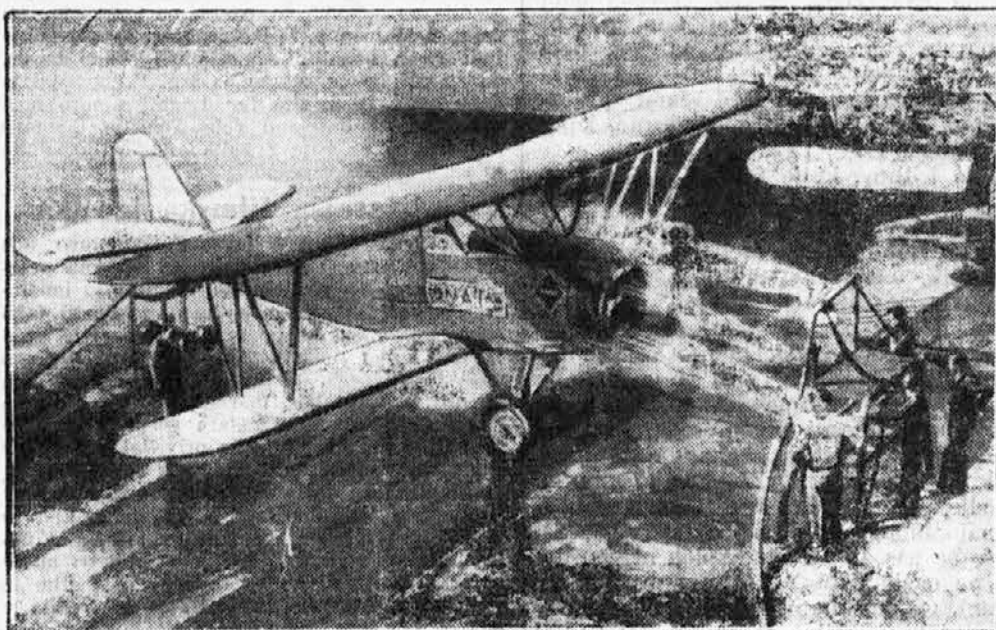
so iz najboljšje japonske svile. Kar pa je blaga za dekoracije, potem za posteljino itd., je vse domače indijske preje.

V vili bo tudi predelavnica s kolovrati. Tu bodo Ghandi in njegovi ljudje vsak dan po pol ure predli, in sicer samo indijsko volno.

Tako bo živel Ghandi na Angleškem. Sedaj

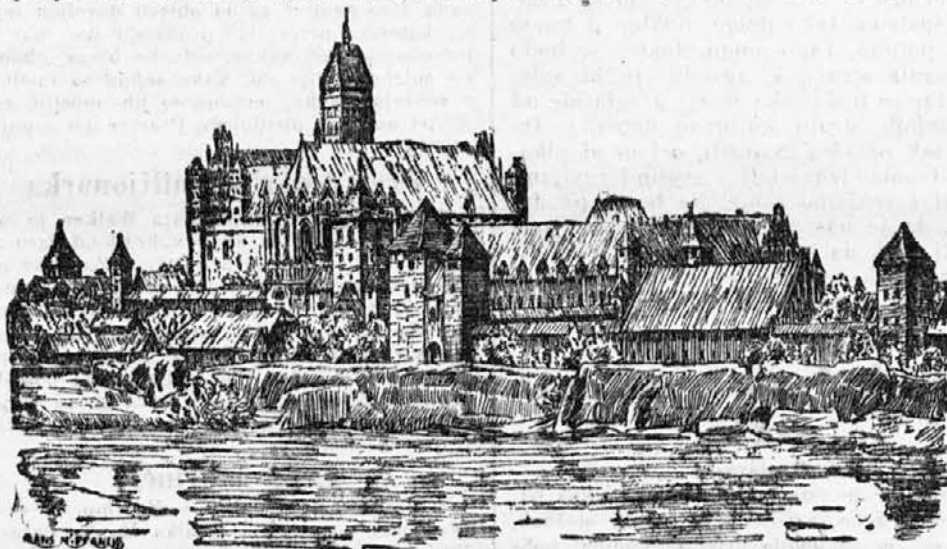
pa si zamislimo, če bi bil v Anglijo pozvan od nas eden! Ali ne bi prav vsak kar v galop tekel h krojaču in si dal narediti novo obleko po najnovejši angleški modi iz pristnega angleškega blaga?

Pa je že tako — mi v Evropi smo takšni, kakršni smo, Ghandi je pa navaden »Indijaneec«.

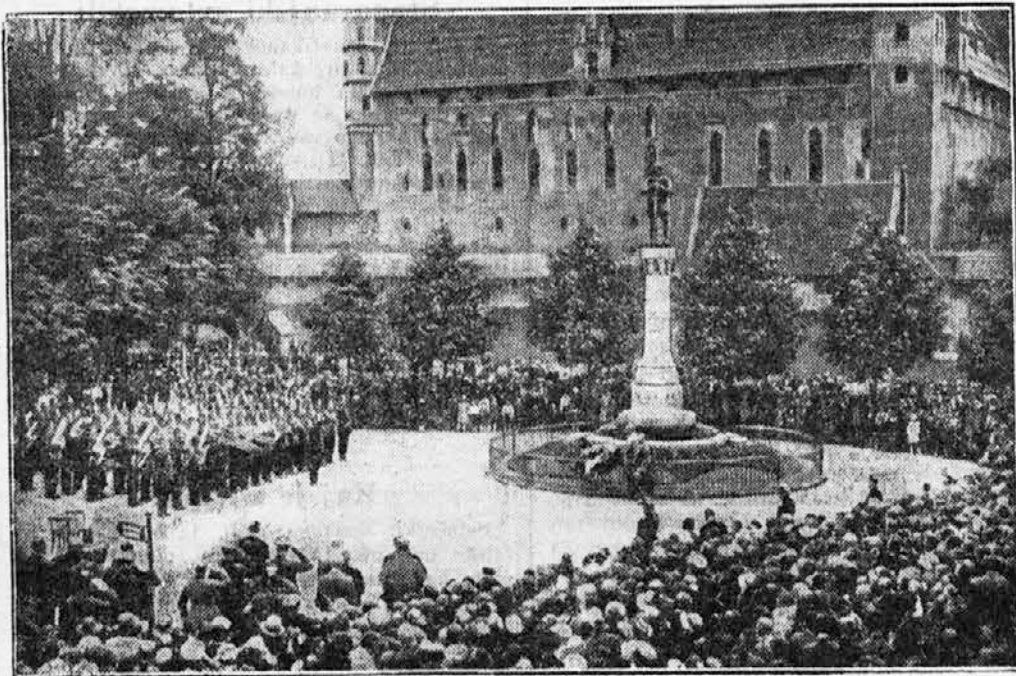
Preizkušnja »na nevihto« za letalo

Vsako ameriško vojaško letalo preizkusijo pred uporabo »na nevihto«. Iz več cev namreč naperijo na letalo močne vodne curke, motor pa mora med tem delati z največjo brzino.

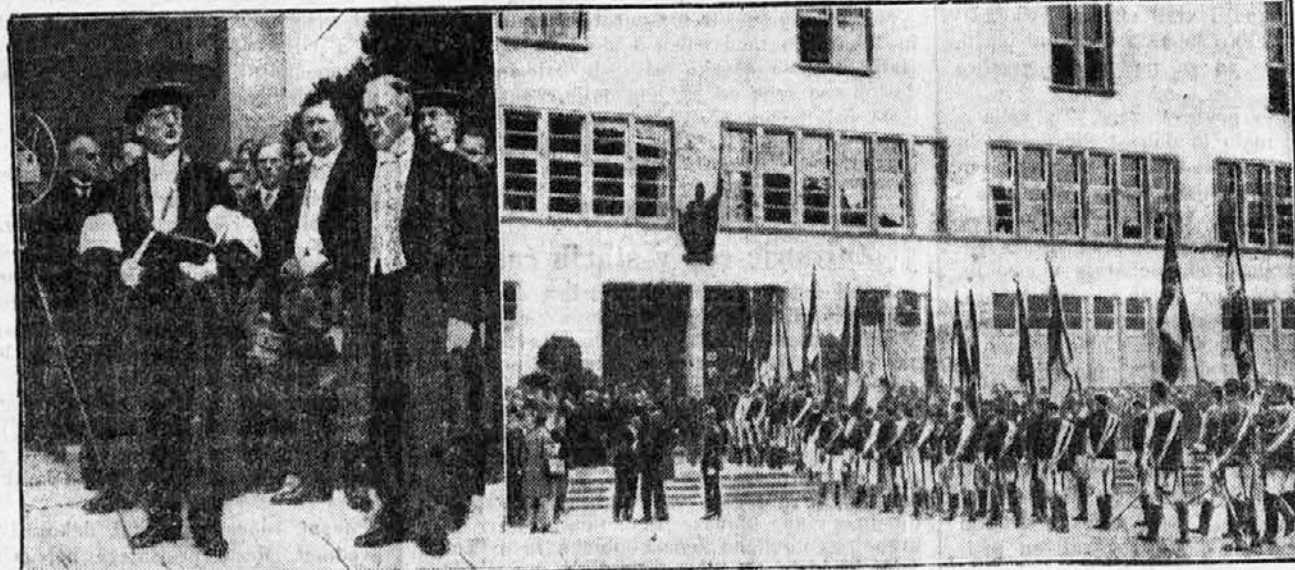
700-letnica nemškega viteškega reda

14. junija bodo v Marienburgu (glej sliko) praznovali 700-letnico, odkar je prišel nemški viteški red v pokrajino vzhodno od Visle. Svečanosti se bo udeležil tudi predsednik nemške republike Hindenburg. Za pomenenje te pokrajine je bil nemški viteški red velikega pomena, za Slovane je pa ta obletnica zelo žalostna.

Zborovanje nemških pevskih društev v Marienburgu

Letos je zborovala Zveza nemških pevskih društev v Marienburgu (v zapadni Prusiji). Mesto Marienburg slavi letos svojo 700letnico.

Otvoritev novega vseučiliškega poslopja v Heidelbergu

V torek so otvorili v Heidelbergu novo vseučiliško poslopje. Novo zgradbo so zgradili z izdatno podporo ameriških prijateljev mesta Heidelberg. Posebno velike zasluge za zgradbo novega vseučiliškega poslopja si je pridobil bivši ameriški poslanik v Berlinu Schurman. Na sliki vidimo (na levi strani) vseučiliškega rektorja dr. Meister-a in bivšega ameriškega poslanika v Berlinu Schurman-a, na desni pa korakajo dijaška društva v novo poslopje.

Usoda vladarskih kron

Ne samo vladarji, ampak tudi njihove krone doživljajo včasih čudno usodo.

Največ nekdanjih vladarskih kron so imeli shranjenih pred vojno v Petrogradu. V carski zakladnici so hranili krone nekdanjih poljskih kraljev, potem pa krone velikih kneževin Finske, Kijeva, Kazana, Astrabana, Sibirije in Krima; jako malo verjetno pa je, da bi bile te krone še dandanes tam, kjer so bile. Znano je, da je nekdanjo rusko carsko krono kupil ameriški milijarder Rockefeller; prodal jo pa bržkone tudi vse druge krone, kar jih je bilo v carski zakladnici.

Med najbolj znane in znamenite krone spada brez dvoma »železna krona«, s katero so kronali Napoleona Velikega za kralja Italije. To krono hranijo v nekem samostanu v Monzi; zadnji vladar pa, ki so ga kronali s to krono, je bil avstrijski cesar Ferdinand I., ki so ga kronali leta 1838, za kralja Lombardije. »Železna« se imenuje ta krona zato, ker je v njej vdolan železen obroč, obroč pa je kovan baje iz žebja, s katerim je bil Kristus pribit na križ.

Najbolj dragoceno krono si je bil dal pa napraviti angleški kralj Jurij IV. Ko pa se je bližal dan njegovega kronanja, mu zlatar krone ni hotel izročiti, ampak je zahteval takoj plačilo. Kralj Jurij IV. pa si je pomagal iz zadrege s tem, da je sklenil s zlatarjem pogodbo, naj mu krono posodi proti odškodnini 1000 angleških funtov... Kasneje so krono plačali in danes se nahaja krona v angleški državni zakladnici.

Stara nemška cesarska krona se nahaja v nekdanji dvorni zakladnici na Dunaju, kjer je bila shranjena tudi avstrijska cesarska krona. Nekdanja nemška kraljevska krona pa je shranjena v stolni cerkvi v Aachen-u.

V dvorni zakladnici na Bavarskem imajo shranjenih tudi lepo število kraljevskih kron, n. pr. krono cesarja Henrika II., cesarja Karla VII. in krono sv. Kunigunde. Najmlajši kralj v Evropi, Ahmed Zogu, še ni bil kronan; stara albanska krona pa se nahaja na Dunaju.

Najlepše je v jetnišnici...

Na severu polotoka Aljaške leži mestce Point Hope. V tem mestu zidajo sedaj novo jetnišnico, ker jo morajo zidati. Domači Eskimi namreč tako tiščijo v jetnišnico, da je postala stara jetnišnica premajhna...

Stvar je taka: Guverner tega ozemlja Marshal je dal pretekle zimo zapreti dva Eskima zaradi manjših prestopkov za nekaj mesecev. V ječi pa sta se oba jetnika počutila silno dobro: jesti sta imela dovolj, tudi zakurjeno je bilo in delati jima ni bilo treba. Ni torej čudno, da sta bila oba silno zadovoljna in ko sta prišla domov, sta pripovedovala na dolgo in na široko vsem, kako lepo se živi v jetnišnici.

To pripovedovanje se je širilo od naselbine do naselbine in Eskimi so začeli kar dreti do guvernerja in se obtoževati najrazličnejših prestopkov, samo da bi prišli do lepega življenja v ječi. Ker pa je bilo v stari jetnišnici premalo prostora za vse, morajo zidati nova poslopja.

Potopljene podmornice

Te dni se je blizu mesta Vej-haj-vej na Kitajskem potopila še skoro nova angleška podmornica »Poseidon«. Podmornica se je zadela ob neko trgovsko ladjo in se je pogreznila v morje z vso posadko vred. Podmornico so zgradili šele leta 1930, imela pa je 1475 ton.

Ob neko drugo ladjo se je zadela in se potopila tudi neka druga angleška podmornica leta 1905, pri otoku Wight-u. Istega leta se je potopila neka podmornica vsled eksplozije.

Leta 1928. se je pri brionskih otokih potopila italijanska podmornica »F. 14«. Zadela je ob torpedovko, ko se je ravno dvigala nad vodo.

V Ameriki se je potopilo skoro največ podmornic. Ameriška podmornica »F. 4« se je pogreznila s 25 možmi posadke 90 metrov globoko. Tu je bila vsaka rešitev nemogoča.

V Franciji so tudi doživeli precej težkih nesreč s podmornicami še pred vojno, in ravno tako tudi v Nemčiji in v Rusiji. Takrat res da tehnika še ni bila posebno razvita, pa tudi danes nesreče niso še izključene kljub velikemu tehničnemu napredku.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 13.641/1. 1644

Izprememba v imeniku zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Dr. Mitić Borivoje, zdravnik zdravilišča v Topolšici, je bil vpisan v imenik zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 15. junija 1931.

*

VII. No. 13.014/1. 1623

Izpremembe v imeniku zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Dr. Maksimovič Bogoljub, zdravnik zdravilišča v Topolšici, je bil vpisan v imenik zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine, dne 1. junija 1931.

*

III. No. 6472/1. 1645

Izkaz živalskih kužnih bolezni v območju Dravske banovine. po stanju z dne 10. junija 1931.

Opomba: Imena sedežev sreskih načelnikov (mestnih magistratov) so natisnjena s debelejšimi, imena občin pa s navadnimi črkami; kraji s številom zakuženih dvorcev so navedeni v oklepajih.

Steklenina:

Brežice: Bizeljsko (Dramlje); Krško: Kostanjevica (Kostanjevica 1 dvorec).

Mehurčasti izpuščaj goved in konj:

Maribor levi breg: Plač (Plač 2 dvorca, Podgrac 2 dvorca); Murska Sobota: Krajna (Krajna 1 dvorec), Borejci (Borejci 4 dvorci), Brezovci (Brezovci 1 dvorec), Kupšinci (Kupšinci 1 dvorec), Murski Petrovci (Murski Petrovci 2 dvorca), Rankovci (Rankovci 1 dvorec).

Svinjska kuga:

Kočevje: Dolenjasko Blate 2 dvorca, Dolenjasko (Dolenjasko 1 dvorec) Rakitnica 2 dvorca, Ribnica (Goričava 1 dvorec, Zupče 1 dvorec); Konjice: Konjice trg (Konjice trg 1 dvorec); Maribor desni breg: Sv. Ana (Motnja 1 dvorec), Novo mesto: Novo mesto (Kandija 1 dvorec).

Svinjska rdečica:

Brežice: Sevnica (Sevnica 1 dvorec). Krško: Krško (Gora sv. Lovrenca 1 dvorec); Ljubič: Krka (Krškava 1 dvorec), Ržišče (Llake 1 dvorec), Šmartno (Lupinca 1 dvorec), Vel. Gaber (Breg 1 dvorec). Ljubljana: Dobrunje (Štepanjasko 1 dvorec), Šmartno (Tacen 1 dvorec). Ptuj: Veličane (Veličane 1 dvorec), Hermanci (Hermanci 1 dvorec), Radovljica: Gorje (Poljšica 2 dvorca). Ljubljana mesto: 2 dvorca.

Gniloba čebelarne zalege:

Ptuj: Breg (Spodnji Breg) 1 čebelnjak.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,

v Ljubljani, dne 10. junija 1931.

*

AI. No. 46/21.

Pregled nalezljivih bolezni v Dravski banovini

od 22. maja do 31. maja 1931.

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Skupina tifuznih bolezni.					
Brežice	1	—	1	—	—
Celje	3	—	1	—	2
Dolnja Lendava	1	—	1	—	—
Kranj	1	—	—	—	1
Krško	2	1	2	—	1
Ljubljana (srez)	1	—	1	—	—
Ljubljana (mesto)	4	—	—	—	4
Ljutomer	—	1	—	—	1
Maribor desni breg	1	—	—	—	1
Maribor (mesto)	1	—	—	—	1
Murska Sobota	1	—	—	—	1
Radovljica	2	—	—	—	2
Slovenjgradec	1	2	—	—	3
Skupaj	19	4	6	—	17

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Skratinka. — Searlatina.					
Brežice	1	—	—	—	1
Cabar	2	—	2	—	—
Kamnik	8	1	1	—	8
Kranj	2	—	—	—	2
Laško	1	—	—	—	1
Logatec	2	—	—	—	2
Ljubljana (srez)	—	1	—	—	1
Ljubljana (mesto)	9	8	2	—	10
Ljutomer	2	—	2	—	—
Maribor desni breg	—	8	—	—	8
Prevalje	2	—	—	—	2
Ptuj	8	7	1	5	4
Ptuj (mesto)	1	—	—	—	1
Radovljica	5	2	—	—	7
Skupaj	33	17	8	5	37

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Ošpice. — Morbilli.					
Kočevje	28	—	18	—	10
Ljutomer	45	—	38	—	7
Maribor (mesto)	—	1	—	—	1
Murska Sobota	2	3	1	—	4
Ptuj	12	8	11	—	9
Ptuj (mesto)	4	2	3	—	3
Skupaj	91	14	71	—	34

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Davica. — Diphteria et Croup.					
Celje	—	2	—	1	1
Kranj	2	—	1	—	1
Kočevje	1	—	—	—	1
Konjice	—	1	—	—	1
Krško	1	—	1	—	—
Litija	2	—	—	—	2
Ljubljana (srez)	6	1	2	—	5
Ljubljana (mesto)	8	1	1	—	8
Ljutomer	1	—	1	—	—
Maribor desni breg	—	1	—	—	1
Maribor levi breg	3	3	3	1	2
Maribor (mesto)	1	1	—	—	2
Murska Sobota	—	1	—	—	1
Novo mesto	—	1	—	—	1
Ptuj	1	2	1	—	2
Radovljica	1	—	—	—	1
Slovenjgradec	—	5	—	—	5
Smrje pri Jelšah	4	2	1	—	5
Skupaj	31	21	10	3	39

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Nalezljivo vnetje možganov. — Meningitis cerebrosppinalis epidemica.					
Kamnik	1	—	—	—	1
Ljubljana mesto	1	—	1	—	—
Skupaj	2	—	1	—	1

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Dušljivi kašelj. — Pertussis.					
Ljutomer	10	—	10	—	—
Skupaj	10	—	10	—	—

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Šen. — Erysipelas.					
Brežice	—	1	1	—	—
Celje	—	2	1	—	1
Dolnja Lendava	1	—	1	—	—
Kranj	1	—	—	—	1
Kočevje	1	—	—	—	1
Krško	—	1	1	—	—
Litija	1	—	1	—	—
Ljubljana (srez)	1	—	1	—	—
Ljubljana (mesto)	2	1	—	—	3
Maribor (mesto)	—	2	—	—	2
Murska Sobota	—	1	—	—	1
Novo mesto	2	—	2	—	—
Ptuj	—	1	—	—	1
Slovenjgradec	1	1	1	—	1
Smrje pri Jelšah	1	—	1	—	—
Skupaj	11	10	10	—	11

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Krčevita odrevenelost. — Tetanus.					
Ljubljana (mesto)	—	1	—	—	1
Ljutomer	—	1	—	—	1
Maribor levi breg	1	—	—	—	1
Ptuj	1	—	—	—	1
Skupaj	2	2	—	—	4

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Otročniška vročica. — Sepsis puerperalis.					
Prevalje	1	—	—	—	1
Ptuj	1	—	—	—	1
Skupaj	2	—	—	—	2

Ljubljana, dne 6. junija 1931.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 480/31—15. 1652

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke: Hranilnega in posojilnega društva r. z. z. n. z. v Celju, zastopanega po dr. G. Skoberne, odvetniku v Celju, bo dne 7. julija 1931. ob 9. uri pri podpisnem sodišču soba št. 4 na podlagi s tem odobrenih dražbenih pogojev dražba sledečih zavezanih stranki lastnih nepremičnin vl. št. 472 k. o. Spodnja Hudinja, vl. št. 183, 186 in 275 k. o. Zagrad in vl. št. 288 d. o. Teharje in sicer v sledečih skupinah.

I. skupina

obstoječa iz 1. cele nepremičnine vl. št. 186 k. o. Zagrad, ki sestoji iz:

a) raznih stavb (žage s prizidkom za lokomobil, pisarniškega poslopja, skladišče za seno, konjskega hleva, hiše št. 47, tehtnice, stranišča itd.) ocenjenih 269.442-50 Din,

b) zemljiških parcel cenjenih 1.068.992- Din.

2. iz nepremičnine vl. št. 275 k. o., Zagrad (travniki) ocenjena 46.980- Din.

3. iz parcel št. 176/9, 176/10, 176/29 od vl. št. 183 k. o. Zagrad, ocenjenih 27.720- Din.

4. iz pritliklin posestva obstoječih iz 1 voza, 1 para konj, 2 konjskih vpreg, 1 stiskalnica za seno, 1 slamoreznice, 6000 hmelov, ocenjenih 24.350- Din.

5. iz pritliklin žage v Zagradu, obstoječih iz 1 brzojarmenika, stroja za cepljenje drv, predležja za stroje in jermenja, poljskih tračnic itd., ocenjenih na 33.080-.

6. iz pritliklin žage v Zagradu, nahajajočih se začasno v Sp. Pongracu, obstoječih iz 1 Lana-lokomobile, dinamostroja, 1 polnojarmenika, 2 pririzovalk, 2 krožnih žag, predležja za stroje, transmisij, poljskega železniškega tira, ocenjenih 105.450- Din, skupno cenilno vrednost 1.576.014-50 Din.

Najmanjši ponudek 788.007-25 Din.

Vadij 157.601-45 Din.

II. skupina

obstoječa iz nepremičnine vl. št. 472 k. o. Spod. Hudinja, ki sestoji:

1. hiše št. 62 in lesne ute, ocenjenih Din 13.940-.

2. zemljiških parcel, ocenjenih 83.310- Din, skupna cenilna vrednost Din 97.250-.

Najmanjši ponudek 48.625 Din.

Vadij 9725 Din.

III. skupina

obstoječa iz zemljiške parcele št. 54/1 (travniki) od vl. št. 183 k. o. Zagrad, ocenjena Din 100.312-50.

Najmanjši ponudek 66.878-34 Din.

Vadij 10.081-25 Din.

IV. skupina

obstoječa iz gozdne parcele 898 od vl. št. 183 k. o. Zagrad v cenilni vrednosti Din 16.365-.

Najmanjši ponudek 10.910 Din.

Vadij 1636-50 Din.

V. skupina

obstoječa iz nepremičnine vl. št. 283 k. o. Teharje v cenilni vrednosti 7961-35 Din.

Najmanjši ponudek 5.307-90 Din.

Vadij 796-20 Din.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

Okrajno sodišče v Celju kot zemljknižno sodišče naj zaznamuje določitev dražbenega naroka.

Hipotekarni upniki, posestniki kreditnih in kavejskih hipotek, javni organi (glede davkov in davščin) se opozarjajo na poziv, natisnjen na drugi strani priloženega obrazca za dražbeni oklic.

Okrajno sodišče Celje, odd. III.,

dne 29. maja 1931.

*

E 8609/—11. 1629

Dražbeni oklic.

Dne 14. julija 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 15 dražba nepremičnin: a) hiše v Mateni 30, gospodarskih poslopj, travnikov, njiv, pašnikov, gozdov; b) hiše v Mateni 32, travnika, dvorišča; zemljiška knjiga: Ljubljana, k. o. Iska loka, a) vl. št. 127; b) vl. št. 176. Cenilna vrednost: a) 273.000- Din; b) 4800- Din; vrednost pritlikline: a) 27.000- Din; najmanjši ponudek: a) Din 182.000-; b) Din 3200-.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ljubljani,

dne 3. junija 1931.

*

E 181/31—7. 1616

Dražbeni oklic.

Dne 14. julija 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Vuzenica, vl. št. 31 in 43, ter zemljiška knjiga Sv. Janž II., vl. št. 22.

Cenilna vrednost: 189.172- Din; vrednost pritlikline: 13.760- Din; najmanjši ponudek: 124.853 Din 52 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Marenbergu,

dne 19. maja 1931.

*

E 135/30—12. 1619

Dražbeni oklic.

Dne 16. julija 1931 ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 3 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Lastniš, vl. št. 77 do ene polovice.

Cenilna vrednost: Din 37.176-30 po odbitku bremen Din 26.964-80 čista vrednost tedaj Din 13.482-40; vrednost pritlikline: do polovice Din 230-; najmanjši ponudek: Din 9000-.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Kozje,

dne 2. junija 1931.

*

E 180/31—4. 1591

Dražbeni oklic.

Dne 7. avgusta 1931 dopoldne ob pol-enajstih bo pri

Izbrise se poslovodja Vilhar Franjo, vpiše pa kot poslovodja Jelačin Ivan ml., trgovec v Ljubljani, Emonska cesta.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 22. maja 1931.

Firm. 474 — Rg. C III 192/4.

*

634. Sedež: Celje.

Dan vpisa: 27. maja 1931.

Besedilo: »Cinalc, tvornica kovinskih predmetov iz modernih zlitin, Josip Kirbiš, Celje.

Besedilo firme: se glasi odslej: »Cinalc, tvornica kovinskih predmetov, Jos. Kirbiš, Celje.

Okrožno sodišče Celje, odd. I.,

dne 27. maja 1931.

Firm. 275/31 — Rg. A II 54/5.

*

635. Sedež: Celje.

Dan vpisa: 27. maja 1931.

Besedilo: Josef Kürbisch.

Obratni predmet: pekarna in točenje žganja.

Besedilo firme se glasi odslej: »Josip Kirbiš, parna strojna pekarna, tovarna za kekse, vafeljne in prima slada, Celje.

Okrožno sodišče Celje, odd. I.,

dne 27. maja 1931.

Firm. 276/31 — Rg. A 127/7.

*

636. Sedež: Celje.

Dan vpisa: 27. maja 1931.

Besedilo: Peter Majdič-Merkur, kovinska, industrijska in trgovska družba z omejeno zavezo v Celju.

Prokura se je podelila:

1. g. Majdič Ani, vdovi veleindustrijalca v Sp. Hudinji, in

2. g. dr. Pinter Antonu, ravnatelju v Sp. Hudinji.

Okrožno sodišče Celje, odd. I.,

dne 27. maja 1931.

Firm. 236, 327/31 — Rg. C II 50/4 in 5.

*

637. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 28. maja 1931.

Besedilo: C. Büdefeldt.

Obratni predmet: Trgovina z mešanim blagom.

Izbrise se dosednji lastnik firme Carl Büdefeldt vsled smrti, vpišejo pa sedanji lastniki Büdefeldt Feliks, Erich Leon in Henrik (Heinz), vsi trgovci in posestniki v Mariboru, Oroznova ulica št. 6.

Pravico namestovanja imata skupno po dva družabnika.

Podpis firme se vrši na ta način, da pristavi po dva družabnika kakorkoli napravljenemu imenu firme kolektivno svoja lastnoročna podpisa.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru,

dne 28. maja 1931.

Firm. 478/31 — Rg. A I 151/3

*

638. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 28. maja 1931.

Besedilo: Eksportna družba Matheis Suppanz & Co., Maribor.

Prokurist Suppanz Oton podpisuje firmo tudi kolektivno s prokuristom Himmler Adolfom.

Podpis firme se vrši na ta način, da podpisujeta vedno dve k podpisu upravičeni osebi, ki nosita različni rodbinski imeni.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru,

dne 28. maja 1931.

Firm. 463/31 — Rg. A I 111/42.

*

639. Sedež: Jarše.

Dan vpisa: 30. maja 1931.

Besedilo: Industrija platnenih izdelkov, družba z omejeno zavezo v Jaršah.

S sklepom družabnikov, storjenim pismenim potom po § 34. zak. o družbah z o. z. z veljavo od dne 31. decembra 1930., se je podaljšala v smislu družabne pogodbe družbena doba za nadaljnjih pet let do 31. decembra 1935.

Vsled smrti se izbriše poslovodja Majdič Peter, veletrgovec v Celju, in Kluge Igo, industrijalec, Oberaltstadt, CSR; vpišejo se poslovodje dr. Robič Hugon, primarij v Mariboru, Juvancič Milena, žena bančnega uradnika v Mariboru, in Kluge Fric, industrijalec, Oberaltstadt, CSR.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,

odd. III.,

dne 30. maja 1931.

Firm. 485 — Rg. C II 88/36.

*

640. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 30. maja 1931.

Besedilo: Milarna in svečarna, d. d. v Ljubljani.

Izbriše se upravna svetnika Gabrovšek Fran in Zitko Vladimir, vpišeta pa upravna svetnika:

Djinovski Ljubomir, ravnatelj Jadransko-Podunavske banke, d. d. v Ljubljani, in

Podlipsky Josip, ravnatelj Jugoslovanske d. d. Georg Schicht v Osljeku.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,

odd. III.,

dne 30. maja 1931.

m. 409 — Rg. B II 7/17.

*

641. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 30. maja 1931.

Besedilo: »Projač veleprazarna kave, mlin za dišave, tovarna kemičnih proizvo-

dov, družba z o. z.

Vsled sklepa občenega zbora družabnikov z dne 28. maja 1931 sta se spremenila oziroma spopolnila odstavka Prvič in Petič družabne pogodbe z dne 5. decembra 1927.

Besedilo tvrdke odslej: »Projač, veleprazarna kave in tovarna hranil, družba z o. z.

Zastopstvo in podpis tvrdke: družba ima enega ali več poslovodij. Družbo zastopata po dva poslovodja kolektivno, če pa ima družba le enega poslovodjo, zastopa le-ta družbo samostojno. Podpis tvrdke se vrši na ta način, da pristavi ali dva poslovodja kolektivno oziroma eden poslovodja pisanemu, tiskanemu ali s pečatom oddis-

njenemu besedilu tvrdke svoje podpise.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,

odd. III.,

dne 30. maja 1931.

Firm. 507 — Rg. C III 192/5.

Izbrisala se je nastopna firma:

642. Sedež: Gornjigrad.

Dan izbriše: 27. maja 1931.

Besedilo: »Podbrežnik-Tevž, lesna trgovina; srbohrv. »Podbrežnik-Tevž, gradjar-

sko, dašarska trgovina.

Obratni predmet: Trgovina z lesom in vsakovrstnimi lesnimi izdelki na drobno in debelo.

Izbrisala se je vsled razdružitve.

Okrožno kot trgovsko sodišče Celje,

dne 27. maja 1931.

Firm. 269/31 — Rg. A II 178/5.

Vpisi v združni register.

Vpisale so se nastopne za-

druge:

643. Sedež: Stojanci.

Dan vpisa: 28. maja 1931.

Besedilo: Strojna zadruga v Stojncih, re-

gistrovana zadruga z omejeno zavezo.

Obrat in predmet: Zadruga ima namen, nabavljati kmetijske stroje in jih posojevati udom.

Zadruga pogodba z dne 15. aprila 1931.

Opravični delež znaša 50 Din in se mora plačati ali takoj ob podpisu izjave ali pa v od načelstva določenih obrokih.

Vsak zadržnik jamči s svojim opravičnim deležem in pa še z njega enkratnim zneskom.

Oznanila se izvršujejo po enkratnem ob-

javljanju v glasilu Zadruga zveze »Narodni gospodar, ki izhaja v Ljubljani.

Načelstvo obstoji iz 4 zadržnikov, člani

načelstva so: 1. Mežnarič Jožef, posestnik v Stojncih 76 (predsednik); 2. Glažar Tomaž, posestnik v Stojncih 75 (tajnik); 3. Prelog Jakob, posestnik v Stojncih 70; 4. Vinček Janez, posestnik v Stojncih 85.

Pravico zastopati zadrugo ima: načelstvo.

Podpis firme: Besedilo firme podpisujeta skupno po dva člana načelstva.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru,

dne 28. maja 1931.

Firm. 466/31 — Zadr. IV. 100/1.

*

644. Sedež: Kupšinci.

Dan vpisa: 5. junija 1931.

Besedilo: Hranilnica in posojilnica v Kupšincih, registrovana zadruga z neome-

jeno zavezo.

Obrat in predmet: Zadruga ima namen, razmere svojih članov v gmotnem oziru zboljševati, zlasti vzpodbujati k varčnosti in s svojim zadržnim kreditom preskrbovati svojim udom v gospodarstvu potrebna denarna sredstva.

Ta namen dosega zadruga s tem, da

a) sprejema in obrestuje hranilne vloge ter vloge v tekočem računu;

b) si pridobiva nadaljnja denarna sredstva, kolikor so za doseg zadržnega smotra potrebna, s svojim zadržnim kreditom;

v prvi vrsti pri Zadržni zvezi v Ljubljani;

c) daje svojim članom posojila;

č) oskrbuje svojim članom inkaso.

Zadruga pogodba z dne 17. maja 1931.

Opravični delež znaša 10 Din in se mora plačati takoj po vstopu.

Oznanila se izvršujejo po v uradnici nabitem naznanilu in po občinah zadržnega okoliša na običajen način.

Načelstvo obstoji iz 5 zadržnikov, člani

načelstva so:

1. Titan Ivan, šolski upravitelj v Kupšincih;

2. Novak Aleksander, posestnik v Černelavcih št. 30;

3. Novak Jožef, posestnik v Veščici št. 24;

4. Titan Janez, gostilničar in posestnik v Černelavcih 33;

5. Cigut Franc, posestnik v Kupšincih št. 60.

Pravico zastopati zadrugo ima načelstvo.

Podpis firme: Besedilo firme podpisujeta skupno po dva člana načelstva.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru,

dne 5. junija 1931.

Firm. 488/31 Zadr. V 1/1.

*

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopni za-

drugi:

Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 15. maja 1931.

Besedilo: Tiskovna založba osrednje, re-

gistrovana zadruga z omejeno zavezo v Mariboru.

Vpiše se novi član načelstva Hrovat Rudolf, bančni uradnik v Mariboru.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru,

dne 15. maja 1931.

Firm. 235/31 — Zadr. III 15/16.

*

Razglasi raznih uradov in oblastev

1649

Narodna banka kraljevine Jugoslavije.

Stanje dne 8. junija 1931.

Aktiva.

Dinarjev

Metalna podloga	212.911.103/41
Posojila	1.444.886.717/64
Račun za odkup kronskih nov-	
čanic	897.793.073/06
Račun začasne zamene	126.216.900/33
Dolg države	2.996.842.941/92
Vrednost državnih domen, za-	
stavljenih za izdajanje novča-	
nic	2.138.377.163/—
Saldo raznih računov	436.170.493/68
	8.253.198.393/04

Pasiva.

Glavnica Din 50.000.000 v ko-	
vanem zlatu: od te vplačano	30.000.000/—
Rezervni fond	13.522.092/90
Novčani v obtoku	4.774.466.995/—
Državni račun začasne zamene	126.216.900/33
Terjatve države po raznih ra-	
čunih	53.564.366/52
Razne obveznosti	1.033.995.005/29
Terjatve države za zastavljene	
domene	2.138.377.163/—
Nadavek za kupovanje zlata za	
glavnico in fonde	83.055.870/—
	8.253.198.393/04

V metalni podlogi se računl: dinar v zlatu za en dinar, angleški funt za 25 dinarjev, dolar za 5 dinarjev, lira za 1 dinar, švicarski in francoski frank za 1 dinar, dinar v kovanem srebru za 1 dinar itd.

Obrestna mera pri eskontu menic 5% na leto.

Obrestna mera za posojila na zastavo 7% na leto.

*

St. 155/1931.—1.

1607 3—3

Razpis.

Uprava javne ženske bolnice v Novem mestu razpisuje s tem v smislu pooblastila kr. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani z dne 27. maja 1931., VI. No. 12.037/1, in na podstavi predmetnih določil zakona o državnem računovodstvu (šl. 86.—89., oddelek »B« pogodbe in nabave) prvo pismeno licitacijo na dan

10. julija 1931. ob enajstih

za dobavo mleka, mesa, mesnih izdelkov, kruha, moke, mlevskih izdelkov, specerijskega in kolonijalnega blaga ter drugih snazilnih in hišnih potrebščin za tekočo proračunsko dobo.

Ponudbe, kolkovane s 100 Din, je izročiti v zapečateni kuverti najkasneje do 11. ure licitacijski komisiji, ki bo poslovala v prostorih ženske bolnice v Novem mestu. Ponudbi se mora priložiti: potrdilo o plačanih davkih za tekoče četrtletje in potrdilo o licitacijski sposobnosti.

Kavcija v iznosu 5% ponujene vsote se mora položiti pri blagajni bolnice najkasneje do 10. ure na dan licitacije.

Ponuditi se morajo fiksne cene za vso poslovno dobo, vendar pa ima uprava bolnice kakor tudi dobavitelj pravico odpovedi, in sicer pri kruhu in mesu vsak mesec, pri ostalih predmetih pa vsake tri mesece, če se glede eventualnega poviška ali znižanja cen pogodbenika ne moreta sporazumeti. Odpoved se mora prijaviti celih 10 dni prej.

Natančnejši pogoji in pojasnila se dobe med uradnimi urami pri upravi bolnice.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da so mu pogoji znani in da nanje pristaja.

Uprava bolnice odn. nadzorna oblast sme oddati dobavo ne glede na ponujene cene.

Uprava javne ženske bolnice v Novem mestu,

dne 6. junija 1931.

*

Razne objave

1655

Vabilo

na VIII. redni občni zbor,

ki ga bo imela

Prometna banka d. d. v

Ljubljani

dne 30. junija 1931. ob 15. uri (ob treh po-

poldne) v lastni hiši v Ljubljani, Pred Ško-

nijo št. 1/I.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta o poslovnem

letu 1930.

2. Poročilo nadzorstvenega sveta.

3. Odobritev bilance za leto 1930., podelitev absolutorija upravnemu svetu in sklepanje o kritju poslovne izgube iz azijskega rezervnega fonda.

4. Odnosna dopolnilna volitev upravnega sveta.

5. Volitev nadzorstva.

6. Slučajnosti.

—o—

Po § 9. in 10. družbenih pravil se objavlja, da imajo pravico glasovanja na občenem zboru delničarji, ki položijo pri Prometni banki d. d. v Ljubljani šest dni pred zborovanjem najmanj deset delnic. Če so delnice že v depotu pri zavodu samem, naj se zglase delničarji, ki se hočejo udeležiti tega občenega zbora, najkasneje do dne 24. junija 1931. v uradnih prostorih Prometne banke d. d. v Ljubljani, kjer se jim zroče legitimacije.

Na občenem zboru daje vsakih deset delnic po en glas (§ 11. družbenih pravil).

Kam naj grem, kje naj kupim...

da bom dobro postrežen...?

Kavana
Restavracija
Klet
„Zvezda“
Dnevno koncert
lastnik Fr. in Roza
Krapeš, vulgo „Ziveli“
Ljubljana
762

Vse vrste
HARMONIK
kakor tudi kromatične
najbolje in najceneje
kupite pri izdelovalcu harmonik
Franc Kuder
postaja Drenov grič pri
Vrhniki — Jugoslavija
Priznana najboljša domača
izdelovalnica. — Nizke cene.

DAME! — NOVOST!
Trajna ondulacija
brez opeklin, —
nepoškodovani lasje,
najbolji valovi —
(tudi na dolgih laseh — klisih)
Cene zmerne.
Vendelin Sebal
Frizer za dame in gospode
Ljubljana
Sv. Petra c. 44
1242

Fotomeyer
Maribor, Gosposka ul.
89. — Vse foto-potreb-
ščine kakor aparati se
dajejo na obroke. Iz-
delava amaterskih slik
v 4 urah. 984

Priporoča se
Josip Bajde

Gospodstva cesta 12
Specijalna delavnica za
generalna popravila
klavirjev, politiranje,
uglaševanje priznana
najboljše.
1435

Občine!
Gasilna društva
predno si nabavite mo-
torne brizgalne ne po-
zabite si ogledati naš
domač izdelek
Marija Supan in sin
LJUBLJANA
Stari trg št. 2
Delavnica: Sv. Petra c. 83
1423

Modna trgovina
T. Eger 774
Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 2
Modno blago, čipke,
perilo, nogavice itd.

Spalnice
moderne in vse drugo
pohištvo po najnižjih
cenah
Marija Andlovic
Ljubljana
Komenskega ulica 34
1115

Kolesa,
šivalni stroji,
gramofoni
Avugst Pečnik
Stožice 47, p. Jezice
pri Ljubljani
1401

Bebica —
kam se peljeva?
Na Poljansko cesto 31
k **M. Nardinu**
ki nam nudi najboljša
kolesa
„Mina“
in nam kolo popravi
dobro in po zmerni
ceni. 1036

Za splošno
ključavničarstvo
se priporoča
IVAN KRALJ

LJUBLJANA
Gregorčičeva ul. št. 5

Najnovejša brzo-
likalnica. — Prvo-
vrstni modni atelje
JOSIP BOC
LJUBLJANA
Kolodvorska 6
1207

**Nogavice, roka-
vice, volna in
bombaž** 463
najceneje in v veliki
izbiri pri
KARL PREGLOG
Ljubljana, Židovska
ulica in Stari trg

Pralnica
likalnica
Ljubljana
Mestni trg št. 8
Telefon 3493
1290

Barvamo
in čistimo blago vsake
vrste. Poizkusite i Vi
pri nas
A. Koliaš, Kranj
1154

Ivan Seliskar
urar
Ljubljana
Gradišče št. 3

Sprejemam vsa v to
stroko spadajoča po-
pravila. Ista izvršujem
točno in solidno.
Cene nizke. 1226

Duko
ličanje
in tapetiranje
**avto-
mobilen**
Martin Mali
Domžale 1240

Ustanovljeno l. 1852
Teodor Korn
Ljubljana
Poljanska cesta št. 8
(prej Henrik Korn)

krovec, stavbni, ga-
lanterijski in okrasni
klepar. — Instalacija
vodovodov in central.
kurjave. — Naprava
strelodvodov; kopali-
ške in klosetne
naprave
792

Ferdo Primožič
mizarstvo in
parketarstvo
Trnovski pristan 4
Ljubljana
se priporoča za vsa v
to stroko spadajoča
dela. Dobava in po-
laganje parketov,
popravila, struže-
nje starih
parketov
Delo solidno!
1844 Cene zmerne!

150 do 300
dinarjev
dnevno
zaslužijo oni, ki imajo
mnoogo poznanstva!
Za odgovor znamko!
Kosmos, Ljubljana
Poštni predal 307
988

Modroce,
otomane, divane,
razne fotelje in
vse tapetniške iz-
delke Vam nudi
najsolidnejše in
najceneje
Ignacij Narobe
tapičnik
Ljubljana
Gospodstva 16
(pri Levu) 1848

Stavbne
nasveče
daje tehnični biro
„Tehna“, Ljubljana,
Mestni trg 25-1. 507

Žima
najfinejša za modroce
— iz samih govejih re-
pov — jamčim, da je
čista, nič mešana, ka-
kor tudi cena nizka
in solidna postrežba.
Oglejte si na ve-
sejmu paviljon K.
Stanko Remič, pre-
dilnica in čistilnica
najfineše žime Ljubno
ob Savinji vsako ne-
deljo in praznik. 1390

Makulturni
papir
po nizki ceni prodam.
Pošljamo tudi
izven Ljubljane. Na-
ročila sprejema in
izvrši uprava „Jugo-
slovanac“, Ljubljana,
Gradišče 4.

Tudi Vas se to
tiče!
Deset let je že minulo,
kar obstoja moje pod-
jetje, pa še nisem imel
časti, da bi Vas po-
služil z najmanjšim de-
lom. Vendar sem pre-
pričan, da ste v tem
času gotovo naročili
kako tapetniško delo
ali pohištvo. Zato Vas
kot vodja higijenične-
nega zavoda za parno
čiščenje perja, tapet-
niške delavnice in
trgovine s pohištvom
vabim, da se prepri-
čate o zmernih cenah
in solidnem delu. Naj-
večja čast mi je bila
izkazana že z osebnim
naročilom Nj. Veličan-
stva kralja Aleksan-
dra I. Obiščite me!
Oddaljen sem od Glav-
nega trga v Mariboru
samo eno minuto na:
Vojasniškem trgu 1
(Dravska vojašnica).
Vdani B. Jagodič,
Maribor

Malinovec
pristen, naraven na
malo in veliko pro-
daja lekarna doktor
G. PICCOLI, Ljub-
ljana, Dunajska c. 6

Knežinja Zurova
prekрасni ljubavni ro-
man. Cena Din 30.—,
v platnu vezan 35.—.
Naroča se pri upravi
„Jugoslovana“, Ljub-
ljana, Gradišče št. 4

Ivan Mihelčič
konces. elektrotehni-
no podjetje
Ljubljana
Borštnikov trg 1

ima na zalogi vsako-
vrstni el. material in
svetila
Prevzema v izvršitev
el. instalacije. Jamči
za solidnost in zmerne
cene. 1298

Ferdo
Ferenz
stavbno in galanterij-
sko kleparstvo, nape-
ljava strelodvodov
podjetje za izvrševanje
lesnocementnih streh
ter kritje z lepljenim
papirjem
Ljubljana
Mirje 2
Račun poš. hr. 13.439
Telefon 32-68

Lovro Rozman
Specijalna delavni-
ca tehnične uteži in
drugih meril
Ljubljana
Pred Prulami 5
Tel. št. 29-97
1363

Turisti! Izletniki!
Prvovrstni
turistovski provijant
samo pri
„TURISTU“
K. J A R C
1380 delikatesa
Ljubljana
Dunajska cesta št. 9

Takoj
se da v najem
v sredini mesta, velika,
cca 360 m² prostorna
tovarniška
delavnica

primerna tudi za skladišče. Istotam se od-
dajo tudi tri manjša
skladišča in štiri auto-
garage pod ugodnimi
pogoji. Ponudbe pod
šifro „prilika“ na
upravo lista. 1440
Klavirje, pianine
svetovnih znamk naj-
ceneje kupite: Musica
Sv. Petra cesta 40.
1269

Oglašujte
v
„Jugoslovanu!“

Pozor!

Kdor želi imeti solidno izvršena pleskarska dela po konkurenčnih cenah naj se obrne na tvrdko

Ivan Brunčič, pleskarstvo
Ljubljana, Kolodvorska ul. 23
Telefon št. 3476 1319

L. MIKUŠ
Ljubljana - Mestni trg 15
Telefon št. 2282
Ustanovljeno 1839
Na malo! Na veliko!

Galanterijska knjigoveznica
A. FELDSTEIN, Ljubljana
Kolodvorska ul. 18

se priporoča za vsa knjigoveška in galanterijska dela in izdelovanje gramofonskih kovčkov
Cene konkurenčne ● **Zahtevajte ponudbe**

Počitnice so tu...
in mnogim povzročajo skrbi. Težko je izbrati primeren kraj, kateri bi nudil tih in lep počitek, pa tudi primerno razvedrilo in utrditev zdravja ob znosljivih cenah

V Sloveniji ni primernejšega in cenejšega kraja za letovanje, kakor je

Radio-Therma Laško

neposredno ob železnici Ljubljana — Maribor, Zagreb — Maribor, telefon in telegraf, zato je stik z domom ali s podjetjem vedno v najkrajšem času mogoč. Te okolnosti so zlasti važne za podjetniške kroge in druge svobodne poklice. Veslanje in kopanje v Savinji (27°C), solne kopeli, radio-thermalna voda (57°), bazen eden največjih v državi, kabine razkošno prostorne, diathermija, prvovrstna kuhinja, prehrana menu ali à la carte, prekrasna okolica, zdravnik v hiši, masaža. Cene sobam (parketirane) in prehrani zmerne, najnižje od vseh drugih kopališč. — Pri daljšem bivanju pri sobah popust. — Podrobna pojasnila daje:

1444 **Uprava Radio-Therme Laško (Slovenija)**

Brezobrestna posojila
za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom
„JUGRAD“
Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga r. z. o. z.
v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 35/1
Krajevno zastopstvo Maribor, Aleksandrova cesta št. 48
Pravila proti plačilu Din 5.— v znakah. Za odgovor prosimo znamko. Uradne ure od 8. do 12. in 14. do 18.
1369

Rogaška Slatina

je svetovno znano zdravilišče

za bolezní želodca, čreves, ledvic in jeter, srca in živcev.

Naravna, mineralna voda iz znamenitih vrelcev

Tempel ● **Styria** ● **Donat**
se razpošilja kot zdravilna in namizna voda po vsem svetu

Sezona od prvega maja do oktobra

Izven glavne sezone, t. j. od 1. maja do 15. junija in od 1. do 30. septembra, je zdravljenje najuspešnejše, bivanje v zdravilišču najudobnejše in izdatno cenejše. — Za glavno sezono naročite stanovanje takoj! — Prospekte dobite v vseh pisarnah „Putnik“-a. Podrobna pojasnila zahtevajte od ravnateljstva zdravilišča.

3068

Garantirana konstrukcija!

FRANC JAGER
tapetništvo
Ljubljana, Sv. Petra c. 29

Najmodernejša oblika!

prilagoja svoje
najmodernejšo fo-
telje vseh vrst, mo-
droce, otomane,
žimo, zložljive po-
stelje, patentne
divane i. t. d.

Prostor za
posteljnino.
549

OGLEDALA
vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO
zrealno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm,
portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.
LJUBLJANA VII — Telef. 23-43
ZAGREB CELOVŠKA 81 OSIJEK

Restavracija „Pod skalco“
Novost! v Ljubljani, Mestni trg 11 Novost!

vodi sedaj bivši beograjski restavrater. Uredil jo je po domačem in beo-
grajskem sistemu. V njej se pripravljajo in dobivajo ob vsakem času
vsakovrstna jedila domače, srbske in dunajske kuhinje kakor tudi če-
vapčiči, različni in vse druge srbske specialitete. V restavraciji se spre-
jemajo stalno abonenti. Pripravljajo se večerje po naročilu, ob sobotah
in nedeljah se dobivajo jaganci in odojke na ražnju. Društva in
korporacije imajo znaten popust. Klubom sta na razpolago
dve sobi. — Za obilen obisk se cenjenemu občinstvu priporoča in be-
leži z odličnim spoštovanjem 1433 **restavrater**

Makulturni papir

se poceni proda
Na razpolago večja količina
Naslov pove uprava Jugoslovana

Karol Ussar tovarna
Maribor tehtnic
Plinarniška ul. 17
Izdoluje vse vrste
702 tehtnic

Beli zobje

olepšajo vsak obraz. Često že zadostuje samo enkratno čiščenje s
prijetno osvežujočo Chlorodont-pasto, da se doseže lep sijaj along-
vine. Poskusite najprej z malo tubo za Din 8.— Velika tuba Din 13.—
Dobiva se povsod.

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem svojo
krojaško obrt in konfekcijsko trgovino preselil
na Sv. Petra cesto št. 25 (hotel Tratnik).

Priporočam se slav. občinstvu za mnogobrojni
obisk, s pripombo, da bom glede postrežbe, toč-
nosti in najnižjih cen v popolno zadovoljnost
ustregel. :: Oblike bom izdeloval po najnovej-
šem kroju. :: Likanje od obleke 15 Din.

S spoštovanjem

1152 **IVAN MOHORIC, krojaški mojster.**

Tvrdba Jugoslov. elektrotehnična d. d. Brown Boveri

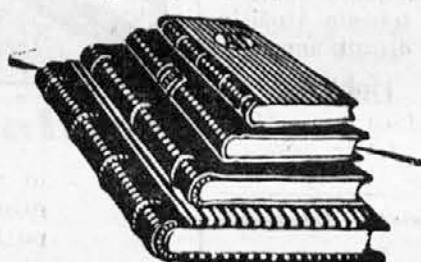
sporočamo cenjenim odjemalcem, da je z današnjim dnem preselila svojo pisarno,
skladišče in delavnico na

Dunajsko cesto št. 12 (Mathianova hiša)

1432

Obenem sporočamo, da smo izpopolnili naše skladišče ter povečali in moderno
preuredili naše delavnice, tako, da bomo v vsakem oziru lahko popolnoma vstregli vsem
željam naših cenjenih odjemalcev.

Vsakovrstne trgovske knjige, štra-
ce, mape, notese, herbarije, odje-
malne knjižice, bloke, zvezke itd.

nudim po skrajno ugodnih cenah!
NA DEBELO! NA DROBNO!

ANTON JANEŽIČ

LJUBLJANA, Florijanska ulica 14
Knjigoveznica in črtnica trgovskih knjig
Telefon šte. 3220

Dobra obutev -- pol zdravja!

Hočete imeti prijetno lahko hojo? Potem se
obrnite na prvo specialno čevlarsko delavnico
kjer boste postreženi kakor sami želite. Izde-
lovanje vseh vrst moških in luksuznih damskih
čevljev. »Golsjerje«. — Popravila se sprejma.

MIHAEL PETERNEL, Ljubljana, Breg šte. 1.
1225

829

„HAMAD“ Smrt ščurkom, stenicam,
mravljam, muham in bolham.

Take in druge kemične predmete prodaja
Ciril Stramšak, Dev. Marija v Polju pri Ljubljani.

TOVARNA SODAVICE

Slomškova ulica 27

priporoča svoje najboljše brezalkoholne pijače,
kakor Soda-voda, pokalice in okrepčujoči
„Sanitas“.

Telefon šte. 3231

1071

● ● ● ● ● Ali ste že naročnik „JUGOSLOVANA“? ● ● ● ● ●

Stavbno in pohištveno mizarstvo s parno silo

FRAN ŠKAFAR

Ljubljana, Rimska cesta 16

Stalna zaloga modernega pohištva
ter ameriških pisarniških oprav

Za stavbno sezono

se priporoča

slavnemu občinstvu in cenjenim zavodom stara
renomirana splošno kleparska in vodovodno
inštalacijska tvrdka

Delo solidno! Cene konkurenčne!

Poslovalnica: Novi trg št. 5

Delavnica: Rimska c. 2. in Gregorčičeva ul. 5

S spoštovanjem Telefon 3353

JAKOB FLIGL DEDICI

LJUBLJANA 1439

Uspešna reklama =

oglašanje v »Jugoslovanu«!

Teichert & Sohn
Liegnitz

Vodilni najboljši ter najcenejši so Teichertovi
stroji za obdelavo lesa po vsem svetu.

Zastopnik: Ludovik Ileršič

Ljubljana, Gledališka ulica 12. 1199

Za soboslikarska,

plekarska in trkoslikarska dela se priporoča

Tone Malgaj

družba z o. z., LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 6

Povsem zdravstvenim zahtevam odgovarjajoči aparati za hlajenje

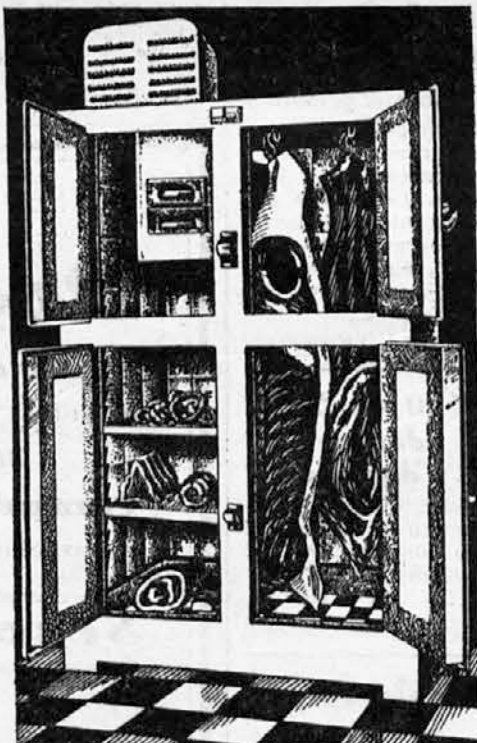
Električne popolnoma avtomatične hladilne omare

»SEMPERFRIGIDE«

Dosežejo vsako željeno temperaturo in jo avtomatično vzdržujejo

Model	Prostornina litrov	Cena Din
10	165	12.900
15	190	13.980
20	260	16.820
25	400	27.680
31	870	38.980
32	1660	49.960

Zahtevajte prospekte!

Prvovrstni in z ozirom na prostornino
najcenejši izdelki v vseh potrebnih di-
menzijah. Kakor za mala, tako tudi za
največja gospodinjstva, za trgovine z ži-
vili in mesnimi izdelki, mesarije, delika-
tose, hotele, letovišča, gostilne, restav-
racije in bolnice je mogoče dobiti le pri:

Samoprodaja hladilnih strojev

Semperfrigide

Bančni zavod „MERKATOR“

Kavčnik & Co., d. z o. z.

Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II Blagovni oddelek